

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**YAPIM İŞİ İHALELERİNDE REVİZE FİYAT VE FİYAT FARKI
UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Serkan ERGÜN

UZMANLIK TEZİ

NİSAN 2017

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**YAPIM İŞİ İHALELERİNDE REVİZE FİYAT VE FİYAT FARKI
UYGULAMALARINDA KARŞILAŞILAN PROBLEMLER VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

Serkan ERGÜN

UZMANLIK TEZİ

Tez Danışmanı (Kurum)

Adnan YIKILMAZ

Tez Danışmanı (Üniversite)

Doç. Dr. Asu İNAN

ETİK BEYAN

“İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ Uzmanlık Tezi Yazım Kuralları”na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Serkan ERGÜN

4 Nisan 2017

Yapım İŖi İhalelerinde Revize Fiyat ve Fiyat Farkı Uygulamalarında KarŖılaŖılan
Problemler ve Çözüm Önerileri

(Uzmanlık Tezi)

Serkan ERGÜN

İLBANK A.Ŗ.

Nisan 2017

ÖZET

Bu tez çalıŖması kapsamında yapım iŖlerinde revize birim fiyat ve fiyat farkı uygulamaları incelenmiŖtir. Bu uygulamalar yürürlükten kalkan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve hala yürürlükte bulunan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ayrı ayrı incelenerek farklılıkları ortaya konmaya çalıŖılmıŖtır. Yürürlükte bulunan kanun olması münasebetiyle 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bu uygulamalar daha detaylı olarak ele alınmıŖ, örnek uygulamalara ve uygulamada karŖılaŖılan problemlerle ilgili yetkili kurumların kararlarına yer verilmiŖtir. ÇalıŖmanın amacı; revize fiyat ve fiyat farkı uygulamalarını tüm yönleriyle ele alıp irdelemek, nadir karŖılaŖılan ve özel durumlardaki uygulamaları göstermek, daha önce karŖılaŖılmıŖ problemleri ve bunlara getirilen çözümleri göstererek İlbank A.Ŗ. personeli için başvurulacak ve bu uygulamalar konusunda yol gösterecek bir kılavuz oluŖturmaktır.

Anahtar Kelimeler : Revize fiyat, fiyat farkı, yapım iŖi, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu,
İlbank A.Ŗ.

Sayfa Adedi : 88

Tez DanıŖmanı : Adnan YIKILMAZ (Kurum)
Doç. Dr. Asu İNAN (Üniversite)

Issues Encountered in Revise Price and Price Gap Practices on Construction Work
Biddings and Solution Proposals
(İLBANK Expertise Thesis)

Serkan ERGÜN

İLBANK A.Ş.

April 2017

ABSTRACT

In this thesis study, revise unit price and price gap practices have been analyzed. These practices have been analyzed individually within the scope of State Procurement Law No. 2886 which was abolished and Public Procurement Law No. 4734 which is still in effect and it was tried to lay down the differences between mentioned law. These practices have been analyzed more elaborately within the scope of Public Procurement Law No. 4734 as it is still in effect, sample practices and decisions of authorized bodies regarding issues encountered in practice have been included. The objective of this study is to analyze the revise price and price gap practices wisely, to show down the rare issues and practice in particular cases, to create a guideline for İlbank A.Ş. staff by laying down the issues encountered before and solutions applied for them.

Key Words : Revise price, price gap, construction work, Public Procurement Law No. 4734, İlbank A.Ş.
Page Number : 88
Supervisor : Adnan YIKILMAZ (Corporate)
: Assoc. Prof. Dr. Asu İNAN (University)

TEŞEKKÜR

Tezin hazırlanması sürecinde her daim yardımcı olan kurum tez danışmanım İlbank A.Ő. Yatırım Koordinasyon Dairesi İnşaat Grup Sorumlusu Sayın Adnan YIKILMAZ'a ve "Gazi Üniversitesinden" üniversite tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Asu İNAN'a;

Verdiği bilgiler ve yardımlarından ötürü "İlbank A.Ő. Yatırım Koordinasyon Dairesi Başkanlığından" Sayın Emre AYTAÇ'a;

Bu süreçte manevi desteği ve hoşgörüsüyle her zaman yanımda olan sevgili eşime ve aileme teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vii
GİRİŞ	1
1. 88/3181 SAYILI KARARNAME EKİ ESKALASYON (FİYAT FARKI)	
ESASLARI.....	3
1.1. İhale Usulüne ve Biçimine Göre Fiyat Farkı Uygulaması.....	3
1.1.1. Birim fiyat esasına göre eksiltme ile ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması	5
1.1.2. Birim fiyat esasına göre zamlı olarak ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması	5
1.1.3. Teklif birim fiyat esasına göre ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması	6
1.1.4. Anahtar teslimi ya da götürü bedel olarak ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması	8
1.2. İmalat Tespiti ve Hesap Esasları.....	8
1.2.1. Malzeme fiyat farkı hesaplamaları	8
1.2.2. Malzeme fiyat farkı hesabında esas olan fiyatlar	9
1.2.3. Yurt içinden veya yurt dışından malzeme alınması.....	9
1.2.4. Malzeme fiyat farklarının ödenmesi veya kesilmesi	10
2. 2013/5217 SAYILI KARARNAME EKİ (YENİ) FİYAT FARKI	
ESASLARI.....	11
2.1. Genel Bilgiler.....	11
2.2. Fiyat Farkı Esaslarının Kapsamı	14
2.3. Fiyat Farkının Verilip Verilmemesinin İhale Sürecine Etkisi	15
2.4. Fiyat Farkının Hesaplanması	17
2.4.1. Fiyat farkının hesaplanması ile ilgili genel bilgiler	17
2.4.2. Temel ve güncel endekslerin tespiti	18
2.4.3. Ağırlık oranları temsil katsayılarına dayalı fiyat farkının hesabı	18
2.4.4. Genel endeks değerlerine dayalı fiyat farkının hesabı.....	22
2.5. İş Programına Uygunluk	23
2.6. Fiyat Farkının Uygulama Esasları	26
2.6.1. İhale dokümanına hüküm koyma mecburiyeti	26
2.6.2. Sözleşmede fiyat farkına ilişkin bulunan hükümlerin değişmezliği.....	29
2.6.3. Fiyat farkı verilmesinin sözleşme bedeline etkisi.....	30
2.6.4. Fiyat farkına ilişkin esasların tüm fiyat değişimlerini kapsamı	30
2.7. Özel Durumlarda Fiyat Farkı Uygulamaları	31
2.7.1. Bedeli yabancı para cinsinden belirlenen işlerde fiyat farkı uygulaması ..	31
2.7.2. Avans verilen işlerde fiyat farkı uygulaması	31
2.7.3. Yeni birim fiyat yapılan işlerde fiyat farkı hesabı	32
2.7.4. İmalat artışı ya da azalışı olması durumunda fiyat farkı	33

2.7.5. Yüklenicinin cezalı çalışması durumunda fiyat farkı	33
2.7.6. Fiyat farkı hesaplanması öngörülme yen işlerde fiyat farkı uygulaması....	34
2.7.7. İhzarat için fiyat farkı uygulaması	37
2.8. Yeni Fiyat Farkı Esaslarıyla Birlikte Gelen Yenilikler.....	38
2.8.1. Temel ve güncel endekslerin tanımı	38
2.8.2. Kullanılan temel yılı endeksi	39
2.8.3. Ağırlık oranları temsil katsayıları	39
2.8.4. Birden fazla endeks kullanılabilmesi durumu	39
2.8.5. Hak edişin düzenlenme tarihinin belirlenmesi	39
2.8.6. Yüklenicinin iş programına uymaması durumu	40
2.8.7. Yüklenicinin iş programının önünde olması durumu	40
2.9. Fiyat Farkı Hesabı İçin Detaylı Uygulama Örneği	41
3. 2013/5217 SAYILI KARARNAME EKİ ESASLARIN ve 88/13181 SAYILI ESKALASYON KARARNAMESİ ESASLARININ KARŞILAŞTIRILMASI	53
3.1. Uygulama Örneği.....	53
3.1.1. 2886 sayılı Kanuna göre fiyat farkı uygulaması.....	54
3.1.2. 4734 sayılı Kanuna göre fiyat farkı uygulaması.....	56
3.2. 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi (Eski Fiyat Farkı) ile 2013/5217 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesinin Karşılaştırılması	57
4. REVİZE BİRİM FİYAT ESASLARI	61
4.1. Genel Açıklama	61
4.2. Revize Birim Fiyatların Düzenlenme Koşulları	64
4.3. Revize Fiyatın Düzenlenme ve Uygulanma Yöntemi	68
4.4. Revize Fiyat Uygulaması Örnekleri.....	69
4.4.1. Yeni revize fiyat esaslarına göre uygulama örneği	69
4.4.2. Eski ve yeni revize fiyat esaslarına göre uygulamaların karşılaştırılması	71
SONUÇ VE ÖNERİLER	79
KAYNAKLAR	83
EKLER.....	86
EK-1. İhale Onay Belgesi	87
ÖZGEÇMİŞ	88

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1. Yİ-ÜFE endeksleri.....	23
Çizelge 2.2. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işi ihalesi bilgileri.....	41
Çizelge 2.3. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait yıllık ödenek dilimleri.....	41
Çizelge 2.4. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait iş programı.....	42
Çizelge 2.5. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 1 no'lu hak ediş cetveli.....	43
Çizelge 2.6. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 2 no'lu hak ediş cetveli.....	46
Çizelge 2.7. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli	48
Çizelge 2.8. 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli	49
Çizelge 2.9. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı hesabı.....	50
Çizelge 2.10. 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı hesabı.....	51
Çizelge 3.1. Fiyat farkı uygulaması yapılacak yapım işine ait bilgiler.....	53
Çizelge 3.2. 1 no'lu hak ediş döneminde yapılacak imalat ve tutarlar listesi.....	54
Çizelge 3.3. Fiyat farkına esas malzeme miktarları.....	55
Çizelge 3.4. 2886 sayılı Kanuna göre fiyat farkı hesabı	55
Çizelge 3.5. 4734 sayılı Kanuna göre fiyat farkı hesabı	57

SİMGELER VE KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış olan kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Simgeler	Açıklamalar
A	İş kaleminde meydana gelen artış miktarı
a	İşçilik ağırlık oranı temsil katsayısı
A_n	Fiyat farkı uygulanacak imalat tutarı
B	Sabit 0,9 katsayısı
b1	Metalik olmayan mineral ürünleri ağırlık oranı temsil katsayısı
b2	Demir ve çelik ürünleri ağırlık oranı temsil katsayısı
b3	Katı ve sıvı yakıtların ağırlık oranı temsil katsayısı
b4	Ağaç ve mantar ürünlerinin ağırlık oranı temsil katsayısı
b5	İş kapsamındaki diğer ürünlerin ağırlık oranı temsil katsayısı
c	Makine ve ekipmana ait amortismanın oranını temsil eden sabit katsayı
Ç_o, Ç_n	Metalik olmayan mineral ürünleri için endeks sayıları tablosundaki sayı
D_o, D_n	Demir ve çelik ürünleri için endeks tablosunun ilgili sütunundaki sayı
F	İş kaleminin sözleşme birim fiyatı
G_o, G_n	Diğer malzemeler için endeks sayıları tablosunun ilgili sütunundaki sayı
İ_o, İ_n	İşçilik için endeks sayıları tablosunun "Genel" sütunundaki sayı
K_o, K_n	Ağaç ve mantar ürünleri için endeks tablosunun ilgili sütunundaki sayı
M_o, M_n	Makine ve ekipmana ait amortisman için endeks tablosundaki sayı
P_n	Fiyat farkı katsayısı
R	Revize birim fiyat
S	Sözleşme bedeli
Y_o, Y_n	Katı ve sıvı yakıtlar için endeks tablosunun ilgili sütunundaki sayı

Kısaltmalar	Açıklamalar
BKK	Bakanlar Kurulu Kararı
ÇŞB	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DİK	Devlet İhale Kanunu
KDV	Katma Değer Vergisi
KİK	Kamu İhale Kurumu

KİSK	Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu
m	Metre
m²	Metrekare
m³	Metreküp
No	Numara
RG	Resmi Gazete
TL	Türk Lirası
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
ÜFE	Üretici Fiyat Endeksi
YFK	Yüksek Fen Kurulu
YİĞŞ	Yapım İşleri Genel Şartnamesi
Yİ-ÜFE	Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi

GİRİŞ

Yapım işlerinin hak edişleri düzenlenirken revize fiyat ve fiyat farkı uygulamaları hem yüklenicinin mağdur olmaması hem de idarenin zarara uğramaması açısından önem teşkil etmektedir. Fiyat farkı ve revize fiyat uygulamaları ile ilgili gerek yüklenicilerin gerekse idarelerin uygulama esaslarına hakim olmamasından kaynaklı anlaşmazlıklar ortaya çıkabilmektedir.

Bu tez çalışması ile fiyat farkı ve revize birim fiyat uygulamalarıyla ilgili tüm esasların detaylı olarak incelenmesi, istisnai ve özel durumlardaki uygulamaların açıklanması ve örneklerle pekiştirilmesi, bu uygulamalarla ilgili karşılaşılan problemlere dikkat çekmek ve bunların önüne geçebilmek için gerek ihale öncesinde gerekse işin yapımı sırasında bilinmesi ve dikkat edilmesi gereken tüm hususların açıklanması hedeflenmiştir.

Fiyat farkı ve revize fiyat uygulamaları birbirinden farklı konular ve uygulamalar olmakla birlikte, yapım işlerinin devamı esnasında hak edişler tanzim edilirken, idareler ve yükleniciler arasında ihtilaf olmasına sebep olabilecek hususlar olmaları münasebetiyle bu uygulamaların tam ve hatasız gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bahsedilen önem sebebiyle çalışma kapsamında her iki konu da ayrı ayrı ele alınıp detaylı olarak incelenmiştir.

Çalışmanın bundan sonraki ilk üç ana başlığı altında fiyat farkı uygulamaları detaylı olarak incelenmiştir. Fiyat farkı uygulamalarıyla ilgili olarak öncelikle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu (DİK) kapsamında uygulanan 88/3181 sayılı Eskalasyon (Fiyat Farkı) Kararnamesi esaslarından ve bu esasların uygulama şeklinden bahsedilmiştir. Daha sonra ise 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında uygulanan ve hala yürürlükte olan 2013/5217 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesi esasları ve uygulama şekli incelenmiştir. Fiyat farkı uygulaması çeşitli örnekler üzerinden ayrıntılı şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Gerekli görülen yerlerde fiyat farkı uygulaması ile alakalı olarak idareler ve yükleniciler arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar neticesinde verilen Kamu İhale Kurulu ve Yüksek Fen Kurulu (YFK) kararlarına yer verilmiştir. Fiyat farkı ile ilgili son olarak; eski ve yeni fiyat farkı kararnameleri karşılaştırılarak uygulamadaki farklılıkları ortaya konmuş, yeni fiyat farkı kararnamesiyle gelen değişiklikler anlatılmıştır.

Fiyat farkı ile ilgili kısım tamamlandıktan sonra revize birim fiyat uygulamasıyla alakalı detaylı bir çalışma yapılmıştır. Revize fiyatın uygulanma yöntemi açısından, 2886 sayılı DİK ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu arasında ciddi bir fark olmadığı düşüncesiyle, iki kanun için ayrı başlıklarda incelemek yerine, revize fiyat uygulaması tek ana başlık altında ele alınmıştır. Revize birim fiyat oluşturulmasını gerektiren şartlar ve revize fiyat uygulamasının esasları örnekler üzerinden uygulamaya yönelik bir tereddüt kalmayacak şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Yine gerekli görülen yerlerde Yüksek Fen Kurulu ve Sayıştay Temyiz Kurulu kararlarına yer verilerek, revize fiyat uygulamasıyla alakalı olarak bu kurullara intikal eden sorunlara ve bu sorunlara getirilen çözümlere dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

Tezin son bölümünde ise bu tez çalışmasının, fiyat farkı ve revize fiyat uygulamalarında karşılaşılan problemlere getirebileceği çözümlerden, önerilerden ve özellikle İlbank A.Ş. için ne anlam ifade ettiğinden bahsedilmiştir.

1. 88/3181 SAYILI KARARNAME EKİ ESKALASYON (FİYAT FARKI) ESASLARI

Yürürlükten kalkan 2886 sayılı DİK kapsamında ihale edilip sözleşmesi imzalanmış yapım işlerinde fiyat farkı uygulamaları yapılırken 88/13181 sayılı Eskalasyon (Fiyat Farkı) Kararnamesi esas alınmaktaydı. 1988 ile 2003 yılları arasında yürürlükte kalan bu kararname, 4734 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle birlikte yürürlükten kalkmıştır. 88/3181 sayılı Eskalasyon Kararnamesinde fiyat farkı; "... uygulama yılı içinde yapılacak iş kalemlerinin hepsi için her uygulama yılında, ihale şekline ve usulüne uygun olarak hesapla bulunup ödemesi veya kesintisi yapılacak fiyat farkını ifade eder." (88/3181 sayılı Kararname, madde 3) şeklinde tanımlanmıştır.

88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesine göre fiyat farkı iki farklı şekilde verilmekteydi. İlki, sonraki senelere sari işlerde, her uygulama yılı başında belirlenen birim fiyatların, sözleşme birim fiyatları ile olan farkının imalatlarla yansıtılmasıyla verilen fiyat farkı; ikincisi ise, belirlenen malzemelere yıl içinde zam gelmesi durumunda yılbaşındaki rayiç fiyatı ile zamlandıktan sonraki fiyatı arasında ortaya çıkan farkın dönem içinde kullanılan malzeme miktarına yansıtılması şeklinde uygulanan malzeme fiyat farklarıydı (Kemer, 2004: 83).

88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi yürürlükten kalkalı uzun yıllar olduğu için genel olarak farklı ihale usullerine göre fiyat farkının ne şekilde hesaplandığı ve ayrıca malzeme fiyat farklarının nasıl hesaplandığı açıklanmaya çalışılmıştır.

1.1. İhale Usulüne ve Biçimine Göre Fiyat Farkı Uygulaması

Öncelikle fiyat farkı uygulanabilmesi için yapım işinin sözleşmesinde fiyat farkı verileceğine dair hüküm bulunmalıdır. Sözleşmesinde belirtilen fiyat farkı verilmesi ile ilgili hüküm işin devamı esnasında değiştirilemez. Bununla ilgili YFK Başkanlığı kararı aşağıda verilmiştir.

Örnek karar 1

YFK'nin 13.10.2004 tarih ve 2004/92 sayılı, yapım işinin devamı esnasında sözleşmede bulunan fiyat farkı ile ilgili hükümlere aykırı fiyat farkı uygulaması yapılamayacağına ilişkin kararı;

“I-GİRİŞ

... Bakanlığının ... tarih ve ... sayılı yazısıyla, anahtar teslimi götürü bedelle ihalesi yapılan, ... inşaatına ilişkin görüş istemidir.

II-KONUSU

... İnşaatı İşinin anahtar teslimi götürü bedelle, ... AŞ'ye ihale olunarak ... tarihinde sözleşmesinin imzalandığı ve sözleşmenin 3. maddesinden bahisle, anahtar teslimi götürü teklif fiyatının değiştirilip değiştirilemeyeceği ve fiyat farkı verilip verilemeyeceğidir.

III- İNCELEME

20.08.1988 tarih ve 19905 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 88/13181 sayılı Kararname eki Kamu Sektörüne Dahil İdarelerin İhalesi Yapılmış ve Yapılacak İşlerinde İhale Usul ve Şekillerine Göre Fiyat Farkı Hesabında Uygulayacakları Esasların 4.4. bendi, anahtar teslimi veya götürü bedel ile ihale edilen işlerde uygulamanın ne şekilde olacağı hususuna açıklık getirmektedir.

Oysa idare, yazıya konu olan işe ait sözleşme ve eklerinde bu kararname hükümlerine yer vermemiştir.

Anılan işe ait teklif verme şartnamesinin 17.1. maddesi ve sözleşmenin 8. maddesi ile anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle yapılan ihalede, herhangi bir nedenle fiyat farkı, eskalasyon farkı veya her ne nam altında olursa olsun fiyat artışı istenemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Bu durum karşısında idarenin fiyat farkı talebini kısmen de olsa karşılaması veya ihale bedelini arttırması sözleşme hükümleri çerçevesinde mümkün görülmemektedir.

Ayrıca, ödeme yerinin değiştirilmesi ile ilgili ... tarihli ek sözleşme (sulhname) ile ... tarihli sözleşmenin bazı maddelerinin değiştirilmesi hususunda, ilgili kurumların görüşleri alınırken gerek yüklenici gerekse idare tarafından bu hususun göz ardı edilmesinin bir eksiklik olduğu düşünülmektedir.

IV- KARAR

Konu, yukarıdaki incelemeler çerçevesinde değerlendirildiğinde; idarenin fiyat farkı talebini kısmen de olsa karşılaması veya ihale bedelini arttırmasının sözleşme hükümleri çerçevesinde mümkün olmadığına, Bakanlıkça 4353 sayılı Kanunun 31. maddesi hükümlerine göre konuya çözüm aranabileceğine, aksi halde sözleşmenin 31. maddesinin işletilmesinin gerektiğine;

Kurulumuzun 13.10.2004 tarihli oturumunda katılanların oy birliği ile karar verilmiştir” (Yüksek Fen Kurulu [YFK], 2004).

şeklinde açıklanmıştır. İnceleme metninde de açıklandığı üzere, işin sözleşmesinin ilgili maddesinde hiçbir sebeple fiyat farkı verilmeyeceği belirtilmiştir. İlgili sözleşme hükmü gereğince fiyat farkı verilmesinin mümkün olmadığına karar verilmiştir.

Sözleşmesinde fiyat farkı verileceğine dair hüküm bulunan yapım işlerinde ise, kararnameye göre her iş kalemine uygulanacak olan fiyat farkı ihalenin yapılış şekline göre her yıl için ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Hesaplanan fiyat farkı birim fiyata ilave olarak ödenmekte ya da kesilmektedir. İhale şekillerine göre fiyat farkının nasıl hesaplandığı başlıklar altında incelenmiştir.

1.1.1. Birim fiyat esasına göre eksiltme ile ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması

Fiyat farkı hesabı uygulaması her iş kalemi için ayrı ayrı gerçekleştirilir. İşin sözleşmesindeki ihale indirimi, fiyat farkları ile birim fiyatlara aynı şekilde uygulanır. Birim fiyat listelerinde bulunan iş kalemleri için birim fiyata ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken, iş kaleminin sözleşme birim fiyatı ve uygulama yılı birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Birim fiyat listelerinde bulunmadığı için özel rayiç ve analizlerle hesaplanıp birim fiyatı belirlenen iş kalemleri için birim fiyata ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken ise, sözleşme birim fiyatları oluşturulurken esas alınan analizler kullanılarak uygulama yılı rayiçleri ile bulunan birim fiyatlar ve sözleşme birim fiyatları arasındaki fark esas alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

1.1.2. Birim fiyat esasına göre zamlı olarak ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması

Fiyat farkı hesabı her iş kaleminde ayrı ayrı uygulanır. İşin sözleşmesinde ihale indirimi varsa, birim fiyatlara ve fiyat farklarına aynı şekilde uygulanır. Fiyatlarda yıl içinde meydana gelen artıştan ötürü ihaleye istekli bulunamamış ise, yeni adı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (ÇŞB) olan, o zamanki adıyla Bayındırlık ve İskan Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle birim fiyatlara belirli bir miktar zam yapıldıktan sonra eksiltme yoluyla yapılmak üzere ihaleye konan işlerde, zamların uygulandığı birim fiyatlar, sözleşmedeki birim fiyatlar olarak kabul edilir (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken, iş kaleminin sözleşmedeki birim fiyatı ve uygulama yılındaki birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır. İşin yapımını zorlaştıracak şartlardan ötürü, ilgili Bakanlığın onayı ile birim fiyatlara belirli bir miktar zam yapıldıktan sonra eksiltme yoluyla yapılmak üzere ihaleye konan işlerde, Bakanlıktan alınan onayda ve ihale dokümanında bu hususun belirtilmiş olması şartı ile sözleşme birim fiyatlarına uygulanan

güçlük zammı¹ aynı oranda uygulama yılı fiyatlarına da yansıtılır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkı hesaplanırken, iş kaleminin zamlı sözleşmedeki birim fiyatı ile uygulama yılındaki zamlı birim fiyatı arasındaki fark esas alınır. İşin ihalesinde birim fiyatlardan indirim yapılması yerine yüklenicilerin teklif ettikleri zamların kabul edilmesi şeklinde sözleşmeye bağlanan işlerde, teklif edilen zamların kabul edilme gerekçesi göz önünde bulundurularak idaresi tarafından karara bağlandıktan sonra yukarıdaki usullerden biri uygulanır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

1.1.3. Teklif birim fiyat esasına göre ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması

Fiyat farkı hesabı her iş kaleminde ayrı ayrı uygulanır. Birim fiyat tekliflerini yüklenici yaptığından, yüklenici tarafından yapılan indirim teklif birim fiyatlarına olduğu gibi, aynı şekilde fiyat farklarına yansıtılır.

Şartnamede tavan keşif bedeli² belirtilmiş olmak, teklif birim fiyatlarının³ geçemeyeceği tavan fiyatlar⁴ tespit edilmiş olmak, teklif analizleri ve teklif yılı rayiçleri kullanılmak suretiyle hesaplanan teklif birim fiyatlar alınarak ihalesi yapılan yapım işlerinde, iş kalemlerinin her biri için teklif analizleri ve teklif yılındaki rayiçleri ile hesaplanmış birim fiyat olduğu gibi alınır. Aynı analizler ve uygulama yılındaki rayiçleri ile uygulama yılının itibari teklif birim fiyatı hesaplanır. Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken, teklif birim fiyatı ve uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Şartnamede tavan keşif bedeli belirtilmiş olmak ve teklif birim fiyatlarının geçemeyeceği tavan fiyatlar tespit edilmiş olmak suretiyle teklif birim fiyat alınıp ihalesi yapılan yapım işlerinde iş kalemlerinin her biri için teklif birim fiyat aynen alınır. Tavan birim fiyat tespit edilirken kullanılan idareye ait analizler ve uygulama yılı rayiçleri

---

¹ İşin yapımını zorlaştıran etkenler göz önüne alınarak birim fiyatlara uygulanan zam.

² Toplam teklif bedelinin üzerine çıkamayacağı en yüksek keşif bedeli.

³ Yüklenicilerin her iş kalemi için teklif ettikleri bedel.

⁴ Teklif birim fiyatlarının üzerine çıkamayacağı en yüksek birim fiyat

kullanılarak, uygulama yılı için tavan birim fiyatı bulunur. Bu tavan birim fiyata, teklif birim fiyatının sözleşme tavan birim fiyatına oranı yansıtılarak uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı bulunur. Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken, teklif birim fiyatı ve uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Teklif analizlerin verilmesi ve teklif rayiçlerin kullanılması suretiyle teklif birim fiyat alınıp ihalesi yapılan yapım işlerinde, iş kalemlerinin her biri için teklif birim fiyata ait olan teklif analiz ve teklifin verildiği yıldaki rayiçler dikkate alınarak itibari teklif birim fiyatı bulunur. Aynı analiz ve uygulama yılındaki rayiçler kullanılarak, uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı hesaplanır. Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken teklif birim fiyatı ve uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

Teklif birim fiyat analizleri verilmeyen, teklif birim fiyat alınmak suretiyle ihalesi yapılan yapım işlerinde her bir iş kalemi için hesap yaparken ilk olarak, mevcut ise Bayındırlık ve İskan Bakanlığına (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) ait analizler, yoksa idaresinde bulunan analizler dikkate alınır. Herhangi bir analizin temin edilemediği durumlarda, varsa yüklenicinin sunacağı analiz de dikkate alınır. İdare ve yüklenici birlikte teklifin verildiği tarihteki piyasa rayiçlerini kullanmak suretiyle, usulüne uygun şekilde teklif fiyatını temsil eden bir itibari teklif analizi hazırlayacaklardır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4). Hazırlanan analizler ve teklif yılındaki rayiçler kullanılarak hesaplanan itibari bir teklif birim fiyat ortaya çıkacaktır. Yine bu analizler ile uygulama yılındaki rayiçlerin kullanılmasıyla uygulama yılı itibari birim fiyatı hesaplanır.

Sözleşme birim fiyatlarına ilave olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak fiyat farkının hesabı yapılırken teklif birim fiyatı ve uygulama yılındaki itibari teklif birim fiyatı arasındaki fark dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

1.1.4. Anahtar teslimi ya da götürü bedel olarak ihale edilen işlerde fiyat farkı hesaplaması

Yapımı devam eden işlerde işin programına uygun olarak yıllara göre yapılacak işlerin metrajı sözleşme ekinde mevcut ise olduğu gibi alınır. Mevcut değil ise iş programına göre her yıl yapılacak işlerin metraj hesabı yapılır. İşin ihalesi henüz yapılmamış ise dosyası hazırlanırken bu husus dikkate alınır. İşin programına uygun olarak yıllara göre yapılacak işlerin metrajı ve sözleşme birim fiyatları kullanılarak sözleşme itibari keşif bedeli⁵ hesaplanır. Yine bu metraj ve uygulama yılına ait birim fiyatlar kullanılarak uygulama yılına ait itibari keşif bedeli hesaplanır.

Teklif tutarına ilave olarak ödemesi veya kesintisi yapılacak fiyat farkı olarak, uygulama yılına ait itibari keşif bedeli ve sözleşmedeki itibari keşif bedelinin farkı dikkate alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 4).

1.2. İmalat Tespiti ve Hesap Esasları

İmalat tespiti yapılırken; sonraki yıllarda da devam edecek işlerde, yılın sonunda tamamlanmış imalat miktarını gösteren bir tespit tutanağı tanzim edilir. Tanzim edilen bu tutanakta belirtilen imalat miktarları, tutanağın kapsadığı yıl içinde düzenlenen son hak edişte belirtilen imalat miktarlarından daha az olamaz. İşin kesin hesabında ya da uygulanmaya devam edildiği esnada bir imalat miktarında artış veya azalış olduğu belirlenirse, artma veya azalma olan miktar değerlendirilirken imalatın gerçekleştiği yıl fark etmeksizin artma veya azalmanın kesinleştiği yılın fiyatları esas alınır. Fakat işin ilerleyen safhalarında işin sözleşmesi gereği belirli oranlarda ödenecek zamlar mevcut ise bu imalatların gerçekleştiği yılın fiyatları zamların hesabında esas alınır (88/3181 sayılı Kararname, madde 8).

1.2.1. Malzeme fiyat farkı hesaplamaları

Fiyat farkı uygulamasına konu olacak malzemelerin miktarları hesap edilirken işin sözleşmesinde aksi bir hüküm mevcut değilse sırası ile;

---

⁵ İşin tamamı veya bir bölümü için hesaplanan tutarının, keşfin yapıldığı yılın fiyatlarıyla anılmasıdır.

- Bayındırlık ve İskan Bakanlığının (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı) birim fiyatları ve rayiçleri kullanılarak ihale edilen işlerde, anılan Bakanlıkta mevcut olan ya da kabul edilen,
- Yüklenicilerden kendi analizleri ve Bakanlığın rayiçleri ile birim fiyat teklif alınmak suretiyle ihalesi yapılan yapım işlerinde teklif fiyatlarına esas olan,
- Yüklenicilerin teklif ettikleri fiyatların ekinde analiz olmayan işlerde fiyat farkının hesabında kullanılan, analizler kullanılarak fiyat farkı ödenmesine esas malzeme miktarları hesap edilir (88/3181 sayılı Kararname, madde 9).

1.2.2. Malzeme fiyat farkı hesabında esas olan fiyatlar

Malzeme fiyat farkı hesap edilirken farklı malzeme gruplarına göre esas alınacak fiyatlar temel olarak iki esas grupta belirlenir. Bunlar, üretici kuruluşlardan sağlanan malzemeler ve maliyetlerindeki temel unsurun bedeli kamu kuruluşlarınca tespit edilen malzemelerdir. Fiyat farkı da üretici kuruluşlardan sağlanan malzemelerin fiyatlarındaki artışlara göre fiyat farkı hesaplaması ve maliyetlerindeki temel unsurun bedeli kamu kuruluşlarınca belirlenen malzemelerin fiyatlarındaki artışlara göre fiyat farkı hesaplamasıdır (Aytekin, Kuşan ve Özdemir 2005: 64).

1.2.3. Yurt içinden veya yurt dışından malzeme alınması

İşin yapımı devam ederken meydana gelen güçlüklerden ötürü yüklenici gerek yurt içinden gerekse yurt dışından idarenin yazılı iznini almak şartıyla malzemeyi temin ederek satın alabilir.

Bu durumda fiyat farkı hesaplanırken, satın alınan malzemenin idarenin yetkili saydığı kuruluşlar tarafından onaylanmış olması gereken faturasından tespit edilecek Katma Değer Vergisi (KDV) dahil olmayan fiyatlar ile sözleşme veya uygulama yılı rayiçleri arasındaki fark esas alınır (Aytekin ve diğerleri, 2005: 64).

1.2.4. Malzeme fiyat farklarının ödenmesi veya kesilmesi

Malzeme fiyat farkı hesaplanırken yüklenicinin karı ve genel gider payı ile varsa ihale zammı dikkate alınmaz. Bu şekilde hesaplanan fiyat farkları hak ediş e eklenir ya da hak ediş ten kesintisi yapılır.

2. 2013/5217 SAYILI KARARNAME EKİ (YENİ) FİYAT FARKI ESASLARI

Bu ana başlık kapsamında 2013/5217 sayılı Kararname eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar incelenmiştir. Fiyat farkı hesabı, esasları ve özel durumlardaki uygulamaları kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Son olarak örnek bir uygulama üzerinde fiyat farkı uygulaması detaylı olarak gösterilmiştir.

2.1. Genel Bilgiler

2002/5039 sayılı Kararname eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların yürürlüğe girmesiyle 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi yürürlükten kalkmış ve fiyat farkı hesabında köklü değişiklikler yapılmıştır.

2002/5039 sayılı Kararname 24.12.2002 tarihinde karara bağlanarak 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 2002/5039 sayılı Kararname eki esaslarda da 27.06.2013 tarih ve 2013/5217 sayılı Kararname ile bazı düzenlemeler yapılarak fiyat farkı uygulamalarında birtakım değişikliklere gidilmiş ve son halini alan kararname 31.08.2013 tarih ve 28751 sayılı Resmi Gazetede (RG) yayımlanarak 29.11.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Fiyat farkı kararnamesinde yapılan en temel değişiklikler; temel ve güncel endekslerin tanımı, kullanılan temel yılı endeksi ve ağırlık oranları temsil katsayılarında olmakla birlikte bu değişiklikler “2.8. Yeni Fiyat Farkı Esaslarıyla Birlikte Gelen Yenilikler” başlığı altında detaylı olarak incelenmiştir.

Kararnamenin 4. maddesinin (e) bendinde fiyat farkı, “Birim fiyatlı sözleşmelerde, uygulama ayı içinde gerçekleşen imalat iş kalemleri ve ihzarat⁶ için; anahtar teslimi götürü bedel sözleşmelerde ise uygulama ayı içinde ilerleme yüzdelerine göre gerçekleşen imalat

---

⁶ Bir imalatın gerçekleştirilmesi için gerekli olan malzemenin önceden temin edilerek iş mahalinde stoklanması işlemi.

iş grupları için, bu esaslara göre ödenecek veya kesilecek bedel” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 4) olarak tanımlanmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile gelen önemli değişikliklerden biri de idareler ve yükleniciler tarafından imza altına alınacak sözleşmelerin düzenlenen farklı bir kanun kapsamına alınmış olmasıdır. Bu kanun 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe giren 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunudur (KİSK). Bu kanunla birlikte ihale sonrasındaki sözleşme yönetimi bu kanun kapsamında yürütülecektir (Gökçe ve diğerleri, 2003: 18-19). Fiyat farkı uygulamalarıyla alakalı husus, sahip olduğu önem sebebiyle hem 4734 sayılı Kanununda hem de 4735 sayılı Kanununda özel bir düzenleme ile yer almaktadır. Bu kapsamda, fiyat farkının ödenecekse ne şekilde ödeneceği, 4734 sayılı Kanunun 27. maddesinin (s) bendi ile idari şartnamede bulunması zorunlu olan hususlardan, 4735 sayılı KİSK’in 7. maddesinin (g) bendi ile de sözleşmede yer alması zorunlu olan hususlardan sayılmaktadır (Gök, 2013: 280).

Bahsedilen zorunluluklardan dolayı, fiyat farkının hesaplanmasına ve ödenmesine ilişkin şartlara tüm tip sözleşmelerde⁷ ve tüm tip idari şartnamelerde münferit bir madde olarak yer verilmektedir. Fiyat farkının verilebilmesine ilişkin esasların hukuki dayanağı ise 4735 sayılı Kanununun 8. maddesidir. Bu madde hükmüne göre; “Sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespiti Kamu İhale Kurumunun (KİK) teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir. Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.” (4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu [KİSK], madde 8).

2013/5217 sayılı bu Kararname, KİK’in teklifi ile Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılarak yürürlüğe girdiği tarihten sonra imzalanacak sözleşmelerde uygulanmak üzere 31.08.2013 tarihli ve 2875 sayılı RG’de yayımlanmıştır.

Bu Kararname ile birlikte fiyat farkının verilip verilmemesi konusunda takdir tamamen ihaleyi yapan idareye bırakılmıştır fakat fiyat farkının verilmesinin tercih edildiği durumlarda ise idareler kararname eki esaslarda belirlenen usul ve esaslar haricinde bir uygulama yapamayacaklardır.

---

⁷ Tarafları bağlayacak koşulların genellikle sözleşmeye taraf olmayan kurumlar tarafından belirlendiği ve tarafların aralarındaki anlaşmayı bu çerçevede yapmaları gereken sözleşmelerdir.

2886 sayılı DİK kapsamında ihalesi yapılan yapım işlerinde, ihale ilanı verildikten sonra şartnamede ve şartname eklerinde değişiklik yapılmasına imkan verilmemekteydi (2886 sayılı Devlet İhale Kanunu [DİK], madde 19). 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile birlikte gelen düzenlemeyle ihale ilanı verildikten sonra ihale dokümanına açıklama konması ve zeyilname⁸ düzenlenmesi koşulu ile şartnamede değişiklik yapılmasına olanak sağlanmıştır (Çiçek, 2009: 26).

Fiyat farkı verilip verilmemesiyle alakalı hususa ilk olarak yapım işinin ihale onay belgesinde yer verilir. İhale onay belgesi örneği EK-1'de verilmiştir. İhale onayının sonrasında ise aynı hükümlere işin idari şartnamesi ile sözleşme tasarısında yer verilir. Bunlarda fiyat farkı verilmeyeceği öngörülmüşken, ihalenin ilanda olduğu esnada düzenlenecek bir zeyilname ile idarenin fiyat farkı verilmesi ile ilgili kararında bir değişiklik yapmasına da imkan yoktur. Bunun sebebi zeyilnameyi gerektirecek bir yanlışlık, eksiklik veya hatalı bir uygulama olmamasıdır. Altun (2004) bu hususla alakalı olarak, fiyat farkının verilip verilmemesi tamamen idarenin takdiri olduğu için idarenin bu husustaki iradesini ihale onayından sonra değiştirmek istemesi durumunda, mevcut ihalenin iptal edilerek yeniden ihaleye çıkılması gerektiğini söylemektedir. (alıntılan Köksal, 2005: 47). Fiyat farkı verilmesinin idarenin takdirinde olup zorunlu olmadığına ilişkin Kamu İhale Kurulu kararı aşağıda verilmiştir.

Örnek Karar 2

Kamu İhale Kurulunun 2011/UY. II-2698 sayılı, sözleşmede fiyat farkı verilmediği gerekçe gösterilerek ihalenin iptal edilemeyeceğine ilişkin kararı;

“... ihale yetkilisi tarafından ihale; “sözleşmede fiyat farkı verilmediği ...” gerekçesiyle ... tarihinde iptal edilmiştir. ... bu çerçevede ihalenin iptal gerekçeleri incelendiğinde, aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir:

(1) “Sözleşmede fiyat farkı verilmemesi” ihalenin ilk iptal gerekçesi olarak belirtilmiştir. Açık İhale Usulü ile İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Tıp İdari Şartnamenin “Fiyat Farkı” başlıklı 48. maddesine ilişkin 38 no’lu dipnot; “(1) İdare; sözleşmenin yürütülmesi sırasında fiyat farkı hesaplanmasını öngörmüyor ise madde metnine “48.1. Fiyat farkı hesaplanmayacaktır. Ancak, mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, ihale tarihinde yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnameyi esas alınarak fiyat farkı hesaplanacaktır.” ibaresini yazacaktır. Ayrıca yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnameyi esas alınarak bu duruma ilişkin fiyat farkı düzenlemesi bu maddede yapılacaktır.

(2) İdare, sözleşmenin yürütülmesi sırasında fiyat farkı hesaplamayı öngörüyor ise madde metnine “48.1. Fiyat farkı hesaplanacaktır.” ibaresini yazacaktır. Ayrıca idare tarafından yürürlükte

---

⁸ İhale dokümanında değişiklik yapmak için düzenlenen tutanak.

bulunan fiyat farkı kararnameesi esas alınarak fiyat farkı düzenlemesi bu maddede yapılacaktır.” şeklinde düzenlenmiştir.

İncelemeye konu ihaleye ilişkin idari şartnamenin “Fiyat farkı” başlıklı 48. maddesinde; “Fiyat farkı hesaplanmayacaktır. Ancak, mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, ihale tarihinde yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnameesi esas alınarak fiyat farkı hesaplanacaktır.” düzenlemesine, Sözleşme tasarısının “Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması şartları” başlıklı 14. maddesinde ise;

“14.1. Yüklenici, gerek sözleşme süresi gerekse uzatılan süre içinde, sözleşmenin tamamen ifasına kadar, vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerde atışa gidilmesi veya yeni mali yükümlülüklerin ihdası gibi nedenlerle fiyat farkı verilmesi talebinde bulunamaz.

14.2. Yükleniciye fiyat farkı verilmeyecektir. Ancak, mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması haline 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı (BKK) eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12. maddesi uyarınca fiyat farkı ödenir. Bu durumda, fiyat farkı hesaplanırken temel indeks ve güncel indeks olarak Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo 2: Toptan Eşya Fiyatları İndeks Sayıları Tablosunun ‘Genel’ satırındaki sayı esas alınır.

14.3. Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.” düzenlemesine yer verilmiştir.

Kamu ihale mevzuatında idarelere yapım işlerinde fiyat farkı verilmesi zorunluluğu getirilmemiş, bununla birlikte idarelerin ihale edecekleri yapım işlerinde fiyat farkı verilmesini öngörmeleri halinde, söz konusu işlerin idari şartname ve sözleşmelerinde fiyat farkı hesabında uygulanacak esaslara ilişkin hükümleri koymaları gerektiği belirtilmiştir.

İncelemeye konu olan ihaleye ait idari şartname ve sözleşme tasarısında yer alan düzenlemelerde, sözleşmenin yürütülmesi aşamasında fiyat farkı hesaplanmasının öngörülmediği ifade edilmiştir. İhale dokümanındaki bu düzenlemelere yönelik olarak İhalelere Yönelik Başvurular Hakkında Yönetmeliğin “Başvuru süreleri” başlıklı 6. maddesinin ikinci fıkrası gereğince ihale dokümanının satın alındığı tarihten sonraki on gün ve her halde ihale tarihinden üç iş günü öncesinde şikayet başvurusunda bulunulmadığı göz önüne alındığında, isteklilerin tekliflerini dokümanda yer alan düzenlemelere göre vermiş olduğu, bir başka deyişle tekliflerin “fiyat farkı verilmeyeceği” öngörülerek hazırlandığı açıktır.

Söz konusu hususlar bir arada değerlendirildiğinde, idarenin “sözleşmede fiyat farkı verilmediğine” ilişkin gerekçesinin ihalenin iptali için yeterli ve geçerli bir gerekçe olmadığı sonucuna ulaşılmıştır” (Kamu İhale Kurumu [KİK], 2011).

şeklinde yayımlanmıştır. Kamu İhale Kurulunun kararında da belirtildiği üzere, fiyat farkı verilmemesinin ihalenin iptaline sebep olamayacağı zira yapım işlerinde fiyat farkı verilmesiyle ilgili idarelere herhangi bir zorunluluk getirilmediği açıktır. Ancak daha önce de belirtildiği gibi, idare fiyat farkı verme ile alakalı kararını değiştirmesi halinde, fiyat farkı verilmemiş olmasını gerekçe göstermeden ihaleyi iptal ederek yeniden ilana çıkabilir.

2.2. Fiyat Farkı Esaslarının Kapsamı

Fiyat farkı uygulamasının düzgün bir şekilde yapılabilmesinin ilk adımı uygulama kapsamına giren işlerin belirlenmesidir. 4734 sayılı Kanun kapsamındaki 2013/5217 sayılı Kararname eki esasların “Kapsam” başlıklı ikinci maddesinde;

“(1) 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen ve 05.01.2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre Türk parası üzerinden sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde uygulanacak fiyat farkı bu esaslara göre hesaplanır.

(2) 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelerin, bu kanundan istisna olan yapım işlerinin ihale dokümanlarında bu esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu esaslar uygulanabilir.

(3) 4734 sayılı Kanununun 22. maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan yapım işi sözleşmelerinde bu esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu esaslar uygulanabilir” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 2).

hükümleri bulunmaktadır. Kapsam ile alakalı hususlar 4734 ile 4735 sayılı Kanunlara atıf yapılmak suretiyle düzenlenmiştir. Bu madde hükümlerinden çıkarılan sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Kararname eki esaslar, 4734 sayılı Kanuna tabi olan idarelerin aynı kanuna göre ihale edip 4735 sayılı Kanuna göre sözleşmesini yaptıkları yapım işi ihalelerinde uygulanabilir.
- İstisna işler kapsamında olan ve doğrudan temin usulüyle gerçekleştirilen yapım işlerinde de fiyat farkı uygulaması yapılabilir. 4734 sayılı Kanunun 3. maddesinde sayılan istisna hükümler doğrultusunda ihale edilen yapım işlerinin ihale dokümanlarına, yine aynı kanunun 22. maddesi uyarınca doğrudan temin usulü ile gerçekleştirilen işlerin ise sözleşmelerine açık bir düzenleme ile hüküm eklenmek şartıyla bu işlere de fiyat farkı ödemesi yapılabilir.
- Fiyat farkı esasları yapım işlerine uygulanacaktır. “Yapım” tanımı 4734 sayılı Kanunun 4. maddesinde;

“Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işlerini, ... ifade eder” (4734 sayılı Kanun, madde 4).

şeklinde tanımlanmıştır. Kararname eki esaslar bu tanım dahilindeki işleri kapsamaktadır. Bu çerçevede yapım tanımının kapsamında bulunan bütün işlere ilişkin inşa, onarım, yıkım, değiştirme, iyileştirme ve yenileme çalışmalarını; yapı bünyesinde yapılacak tesisat ve montaj işlerini; bahsi geçen işlerin yapılması için gerekli malzemelerin ihzar edilmesini, yapım işi olarak değerlendirmek gerekmektedir (Gök, 2013:282).

2.3. Fiyat Farkının Verilip Verilmemesinin İhale Sürecine Etkisi

Fiyat farkının verilecek veya verilmeyecek olmasının ihale ve sözleşme süreci üzerinde bazı sonuçları olması muhtemeldir. Fiyat farkının verilecek veya verilmeyecek

olması, işin yaklaşık maliyeti ve isteklilerin teklifleri gibi hususları doğrudan etkilemektedir.

İdare fiyat farkı verilmesini öngörmediği durumlarda, ihaleye konu olan yapım işinin yaklaşık maliyetini hazırlarken, işin gerçekleştirilmesi planlanan süreçteki olası fiyat değişimlerini de dikkate almak durumundadır. Aynı şekilde istekliler de teklif tutarlarını belirlerken, fiyat farkı verilmeyeceği için teklif ettikleri bedel haricinde ayrıca bir ödeme alamayacaklarından, işin gerçekleştirilmesi planlanan süreçteki olası fiyat değişimlerini de dikkate alarak tekliflerini hazırlamak durumundadırlar.

Fiyat farkı verilmesinin öngörülmediği durumlarda idare yaklaşık maliyeti hazırlarken olası fiyat değişimlerini dikkate almaz ise, isteklilerin verdikleri tekliflerin yaklaşık maliyetin üzerinde kalması kaçınılmaz olacaktır. Bu durumda ihale komisyonu yaklaşık maliyetin oldukça üzerinde tekliflerle karşılaşabileceği için ihale kararını vermekte zorlanacaktır.

Yine idare tarafından fiyat farkı verilmesinin öngörülmediği durumlarda, idare yaklaşık maliyeti hazırlarken muhtemel fiyat değişimlerini dikkate alsa bile, idarenin fiyat değişimi öngörüsü ile isteklilerin dikkate aldıkları fiyat değişimi öngörülerini birebir aynı olamayacağı için ortaya yine bir fark çıkabilecek ve yukarıda bahsedilen durumla karşı karşıya kalınabilecektir.

Fiyat farkı verilmesinin öngörüldüğü durumlarda ise, idare için yaklaşık maliyetin hazırlanması ve tespiti, istekliler içinse teklif tutarlarını belirleme açısından daha net ve riski olmayan bir uygulama yapma şansı bulunacaktır. Bu durumda idare yaklaşık maliyeti bir fiyat değişimi öngörmeden güncel rayiçler ile maliyet değerleri üzerinden belirleyecek, istekliler de aynı şekilde bir fiyat değişimi öngörmeden güncel rayiç ve maliyet değerleri üzerinden teklif tutarlarını belirleyeceklerdir. Bunun sonucunda tekliflerin yaklaşık maliyetle kıyaslanması daha sağlıklı bir şekilde yapılabilecektir.

Tüm bu gerekçeler göz önüne alındığında, fiyatlardaki olası değişimlerin hem idare hem de yükleniciler tarafından sağlıklı şekilde öngörülebileceği ve ortaya bariz bir fark çıkma ihtimalinin olmadığı kısa süreli işler haricindeki yapım işlerinde fiyat farkı verilmesinin daha uygun olacağı düşünülmektedir.

2.4. Fiyat Farkının Hesaplanması

Fiyat farkı hesabı ile ilgili genel bilgiler, ağırlık oranı temsil katsayılarının belli olduğu ve olmadığı durumlarda fiyat farkının nasıl hesaplanacağı ve endekslerin tespiti ile ilgili hususlar bu başlığın alt başlıklarında incelenmiştir.

2.4.1. Fiyat farkının hesaplanması ile ilgili genel bilgiler

2013/5217 sayılı Kararname eki Fiyat Farkı Esaslarına göre fiyat farkı uygulaması, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) fiyat endekslerindeki artış ya da azalış oranının uygulama ayı içinde yapılan ve karşılığı sözleşme fiyatları türünden belirlenen iş kalemlerine yansıtılması esasına dayanır. Fiyat farkı uygulamasında temel endeks ve güncel endeks olmak üzere iki farklı veri kullanılır.

- Temel endeks; ihalenin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait endeksi,
- Güncel endeks; uygulamanın yapıldığı aya ait endeksi ifade eder.

Bu değerlerin oranlanması sonucu çıkan fark, fiyat farkı ödenmesine veya kesintisi yapılmasına neden olur. Sözleşme konusu yapım işinde fiyat farkı verileceği öngörülmüş ve ihaleden önce ağırlık oranları temsil katsayıları ihale dokümanında belirtilmiş ise bu sabit katsayılar üzerinden, fiyat farkı öngörülmüş fakat sabit katsayılar ile endeksler belirlenmemiş ise genel endeks değerleri üzerinden fiyat farkı hesaplaması yapılır. Bahsedilen ilk yöntemde fiyat farkı hesaplanırken, yapım işinin gerçekleştirilmesinde ağırlıklı olarak kullanılacak temel malzemelere ait endeksler kullanıldığından bu yöntemin daha gerçekçi ve objektif bir dayanağı olduğu söylenebilir (Gök, 2013: 293). İkinci yöntem ise fiyat farkı verilmesine ilişkin esasların 11. maddesinde;

“İdare tarafından ihale dokümanında fiyat farkı verileceği öngörülmesine rağmen sabit katsayılar ile endekslerin belirlenmediği durumlarda, temel endeks ve güncel endeks olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 11).

şeklinde açıklanmıştır. Fiyat farkı hesabında ilk yöntemin kullanılabilmesi için sabit katsayıların ihale dokümanında belirtilmiş olması gereklidir. Bu belirlemenin yapılmadığı durumlarda ise ikinci yöntem kullanılarak fiyat farkı hesabı yapılması gerekmektedir.

2.4.2. Temel ve güncel endekslerin tespiti

Temel ve güncel endeks kavramları ile kabul edilecek uygulama ayı; 2013/5217 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesinin 4. maddesinde,

“... Güncel endeks: Uygulama ayına ait endeksi, ... Temel endeks: İhale tarihinin içinde bulunduğu aya, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait endeksi, ... Uygulama ayı: İş programına uygun olarak işlerin gerçekleştirilmesi gereken ayı ... ifade eder” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 4).

Şeklinde açıklanmıştır. Temel endeks tespit edilirken esas alınacak tarih, endeksin tanımında da tarif edildiği gibi ihalenin yapıldığı tarihtir. Bu tarih normal şartlar altında söz konusu işin idari şartnamesinde belirtilen tarihtir. Herhangi bir sebepten ötürü zeyilname düzenlenerek ihalenin ileri bir tarihe ertelenmesi halinde ise temel endeks belirlenirken yeni ihale tarihini içine alan ayın endeksi esas alınmalıdır.

2.4.3. Ağırlık oranları temsil katsayılarına dayalı fiyat farkının hesabı

Esasların “Fiyat farkı hesabı” başlıklı 5. maddesi şöyledir;

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1)$$

$$P_n = \left[a \frac{I_n}{I_0} + b1 \frac{Ç_n}{Ç_0} + b2 \frac{D_n}{D_0} + b3 \frac{Y_n}{Y_0} + b4 \frac{K_n}{K_0} + b5 \frac{G_n}{G_0} + c \frac{M_n}{M_0} \right]$$

(2) Formülde yer alan;

a) F: Fiyat farkını (TL),

b) A_n : İlk geçici hak edişte (n=1) olmak üzere (n) inci hak edişte; birim fiyatlı işlerde uygulama ayında gerçekleşen iş kalemleri ve ihzarat miktarlarının sözleşme birim fiyatlarıyla çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL), anahtar teslimi götürü bedel işlerde ise uygulama ayında gerçekleşen ilerleme yüzdesiyle sözleşme bedelinin çarpılması sonucu bulunan tutarı (TL),

c) B: 0,90 sabit katsayısını,

ç) P_n : İlk geçici hak edişte (n=1) olmak üzere (n) inci hak edişte, fiyat farkı hesabında kullanılan temel endeksler ve güncel endeksler ile a, b1, b2, b3, b4, b5 ve c değerlerinin ağırlık oranları temsil katsayılarının yukarıdaki formüle uygulanması sonucu bulunan fiyat farkı katsayısını,

d) a: İşçilik ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

e) b1: Metalik olmayan diğer mineral ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

f) b2: Demir ve çelik ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

g) b3: Katı veya sıvı yakıtların ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

ğ) b4: Ağaç ve mantar ürünlerinin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

h) b5: Diğer malzemelerin ağırlık oranını temsil eden sabit katsayısı,

ı) c: Makine ve ekipmana ait amortismanın oranını temsil eden sabit katsayısı, ifade eder.

(3) İhale dokümanında gösterilen sabit katsayılar, sözleşmenin uygulanması sırasında hiçbir gerekçe ile değiştirilemez.

(4) Formüldeki temel endeksler (0) ve güncel endeksler (n)'den;

a) I_0 , I_n : İşçilik için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksi Harcama Gruplarına Göre Endeks Sayıları Tablosunun “Genel” sütunundaki sayıyı,

b) $\check{C}_0$, $\check{C}_n$: Metalik olmayan mineral ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 26 numaralı “Metalik Olmayan Diğer Mineral Ürünleri”, 261 numaralı “Cam ve Cam Ürünleri”, 262 numaralı “İnşaat Amaçlı Olanlardan Başka Ateşe Dayanıklı Olmayan Seramik Ürünler; Ateşe Dayanıklı Seramik Ürünler”, 263 numaralı “Seramik Karo ve Kaldırım Taşları”, 264 numaralı “Fırınlanmış Kilden Kiremit, Briket, Tuğla ve İnşaat Malzemeleri”, 265 numaralı “Çimento, Kireç ve Sıva Alıcısı”, 266 numaralı “Beton, Sıva Alçı ve Çimentodan Yapılan Ürünler”, 267 numaralı “Bina Taşları ve Bunlarla İlgili Nesnelerin Süslenmesi, Kesilmesi, Şekillendirilmesi ve Tamamlanması” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

c) D_0 , D_n : Demir ve çelik ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 27 numaralı “Ana Metaller”, 271 numaralı “Esas Demir, Çelik ve Demir Alaşımları”, 272 “Borular”, 273 numaralı “Diğer İlk İşlenmiş Demir ve Çelik Ürünleri”, 274 numaralı “Değerli Ana Metaller ve Diğer Demirli Olmayan Metaller”, 275 numaralı “Metal Döküm Hizmetleri” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

ç) Y_0 , Y_n : Katı ve sıvı yakıtlar için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 23 numaralı “Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri”, 231 numaralı “Kok Fırını Ürünleri”, 232 numaralı “Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

d) K_0 , K_n : Ağaç ve mantar ürünleri için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 20 numaralı “Ağaç ve Mantar Ürünleri (Mobilya Hariç); Hasır ve Örgü Malzemelerinden Yapılan Eşyalar”, 201 numaralı “Kereste - Biçilmiş, Planyalanmış veya Emprenye Edilmiş”, 202 numaralı “Ahşap Plaka; Kontraplak, Yonga Levha, Sunta, Diğer Pano ve Tahtalar” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını,

e) G_0 , G_n : İhale konusu yapım işi kapsamında yer alan diğer malzemeler için fiyat farkı hesabına esas sayı veya sayıları,

f) M_0 , M_n : Makine ve ekipmana ait amortisman için, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun 29 numaralı “Makine ve Teçhizat b.y.s.”, 291 numaralı “Uçak, Motorlu Taşıt ve Motosiklet Motorları Hariç Olmak Üzere Mekanik Güç Kullanımı ve Üretimi İçin Makineler”, 292 numaralı “Diğer Genel Amaçlı Makineler”, 293 numaralı “Tarım ve Ormancılık Makineleri”, 295 numaralı “Diğer Özel Amaçlı Makineler” sütunundaki sayılardan ilgisine göre uygun olan birini veya birkaçını, ifade eder.

(5) Yukarıdaki sayılardan G_0 ve G_n için idarece; Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yılı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosundan alt sektörler itibarıyla işin niteliği ve gereklerine uygun olan sütun veya sütunlar tespit edilerek hangi sütun veya sütunlardaki sayı veya sayıların kullanılacağına ihale dokümanında belirtilmesi zorunludur. İdarelerin bu tespiti yapamamaları veya yapmamaları durumlarında ise G_0 ve G_n endeksleri için Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayılar esas alınır.

(6) İdare tarafından, işin niteliğine ve işte kullanılan girdilere uygun biçimde a , b_1 , b_2 , b_3 , b_4 , b_5 ve c için toplamı bire (1.00) eşit olacak şekilde katsayılar belirlenerek ihale dokümanında gösterilir.

(7) İşin nitelik ve kapsamına göre imalatla kullanılacak malzemelerin niteliği ile iş programına göre malzemenin kullanılacağı safha dikkate alınarak, fiyat farkı hesabına esas b_1 , b_2 , b_3 , b_4 ve b_5 değerleri için imalatın farklı aşamalarında uygulanmak üzere farklı endeksler belirlenebileceği gibi, bu değerlerin her biri için yukarıda sayılanlar arasından aynı anda birden fazla endeks de belirlenebilir. Ağırlık oranını gösteren sabit katsayılarından biri, birkaçı veya tamamı kullanılarak, yapım işinin farklı bölümleri/aşamaları için toplamları bire (1,00) eşit olacak şekilde farklı fiyat farkı katsayıları belirlenebilir.

(8) Yukarıdaki endekslerden birinin veya birkaçının sözleşmenin uygulanması sırasında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından değiştirilmesi halinde, değiştirilen endekse eşdeğer yeni bir endeks belirlenir ise bu endeks; yeni bir endeks belirlenmez ise, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından aylık yayımlanan 2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları

Tablosunun “ÜFE Genel” sütunundaki sayı, esas alınarak fiyat farkı hesaplanır” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 5).

Diğer bir yöntem de herhangi bir ağırlık katsayısı belirlemeksizin, uygulama ayı içinde gerçekleştirilen iş kalemlerinin tümüne genel endeksteki değişim oranını uygulayarak fiyat farkı hesaplaması yapmaktır. Bu alternatif fiyat farkı hesabı yönteminde de işin yapımı esnasında meydana gelecek fiyat değişimlerinden doğacak farkları karşılama amacı var ise de, genel endeksteki değişim esas alındığı için daha genel ve yaklaşık bir hesap yöntemi olduğu anlaşılmaktadır. Bundan dolayı fiyat farkı hesaplama usulleri kıyaslandığında, yapım işindeki temel maliyet girdilerini esas alarak tespit edilen katsayılar üzerinden hesaplanan fiyat farkının genel endeks değerleri üzerinden hesaplanan fiyat farkına göre daha gerçekçi bir sonuç vereceği söylenebilir.

Yukarıda “2.4.1. Fiyat farkının hesaplanması ile ilgili genel bilgiler” başlığı altında belirtildiği üzere, idarenin fiyat farkı verilmesini öngörmüş olması, ağırlık oranları temsil katsayılarını esas alan bir fiyat farkı uygulaması zorunluluğu getirmemektedir. İdarenin takdirine göre ihaleden önce sabit katsayılar belirlenerek bunlara ait endeksler üzerinden fiyat farkı hesaplanabileceği gibi, herhangi bir katsayı belirlenmeksizin genel endekslere göre de fiyat farkı hesaplaması yapılabilir. Sabit katsayıları belirlerken idare işin özelliklerini dikkate almalıdır. Tespit edilen değerler mutlak bir doğruyu ifade etmemekle beraber idarenin belli bir çalışma yaparak belirlediği ağırlık oranı temsil katsayılarına itibar edilmelidir. Ağırlık oranları temsil katsayılarının belirlenmesinde kullanılan mantık aşağıda basit olarak anlatılmaya çalışılmıştır.

Örnek olarak; ihaleyi yapacak olan idare tarafından yaklaşık maliyeti 2 000 000 TL olarak tespit edilen ve bu tutarın içindeki; işçilik (a) karşılığı 400 000 TL, metalik olmayan diğer mineral ürünler (b1) karşılığı 500 000 TL, demir ve çelik ürünleri (b2) karşılığı 400 000 TL, ağaç ve mantar ürünleri (b4) karşılığı 200 000 TL, katı veya sıvı yakıtlar (b3) karşılığı 100 000 TL, diğer malzemeler (b5) karşılığı 300 000 TL ve makine ekipman amortismanı (c) karşılığı 100 000 TL olan bir yapım işinin ağırlık oranları temsil katsayıları, toplamları 1,00 olacak şekilde şöyle bulunur;

- (a) : 400 000 / 2 000 000 = 0,20
- (b1) : 500 000 / 2 000 000 = 0,25
- (b2) : 400 000 / 2 000 000 = 0,20
- (b3) : 100 000 / 2 000 000 = 0,05
- (b4) : 200 000 / 2 000 000 = 0,10
- (b5) : 300 000 / 2 000 000 = 0,15
- (c) : 100 000 / 2 000 000 = 0,05

Toplam = 1,00

Daha önce de belirtildiği gibi yeni fiyat farkı esasları, ağırlık oranları temsil katsayılarını sadece bir malzeme yerine aynı klasmana girebilecek malzeme kümeleri şeklinde genişleterek, fiyat farkı hesaplanırken kullanılacak endeksleri de böylelikle çeşitlendirmiştir.

Örnek olarak; b1 sabit katsayısı, metalik olmayan diğer mineral ürünleri esas malzeme grubunu simgelerken, fiyat farkı formülünde Ç_0 ve Ç_n olarak gösterilen ve bu grup kapsamına dahil olan alt malzeme gruplarına ait endeksler;

- 260 no’lu “Metalik Olmayan Diğer Mineral Mamulleri”,
- 261 no’lu “Cam ve Cam Mamulleri”,
- 262 no’lu “Ateşe Dayanıklı Olmayan Seramik Ürünlerinden İnşaat Amaçlı Olmayanlar; Ateşe Dayanıklı Seramik Ürünler”,
- 263 no’lu “Kaldırım Taşları ve Seramik Karolar”,
- 264 no’lu “Fırınlanmış Kilden Tuğla, Briket, Kiremit Ve İnşaat Malzemeleri”,
- 265 no’lu “Çimento, Kireç ve Sıva Alçısı”,
- 266 no’lu “Sıva Alçı, Beton ve Çimentodan İmal Edilen Ürünler”,
- 267 no’lu “Bina Taşları Ve Bunlarla İlgili Nesnelerin Süslenmesi, Kesilmesi, Şekillendirilmesi ve Tamamlanması”

şeklinde belirlenmiştir (Gök, 2013: 307). Bu çerçevede benzer çeşitlendirme b2, b3 ve b4 sabit katsayıları için de yapılmıştır.

2.4.4. Genel endeks değerlerine dayalı fiyat farkının hesabı

Yukarıda "2.4.3. Ağırlık oranları temsil katsayılarına dayalı fiyat farkının hesabı" başlığı altında da bahsedildiği gibi idarenin sabit katsayılar belirlemeden ve bir gerekçe göstermeden Yİ-ÜFE (Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksleri) genel endekslere dayalı fiyat farkı uygulaması yapmayı tercih etmesi tamamen kendi takdiri olup buna yetkisi bulunmaktadır.

İdare tarafından fiyat farkı verilmesi öngörülmesine karşı sabit katsayıların ihale dokümanında belirtilmediği hallerde fiyat farkı hesaplanırken genel endekslerin nasıl belirleneceği daha önce belirtilmişti. Genel endekslere dayalı fiyat farkı hesabı aşağıda bir örnekle anlatılmıştır.

özümlü Örnek 1

- İhale tarihi: 10.03.2016,
- İşe başlama tarihi: 03.06.2016,
- İdare tarafından fiyat farkı verileceği öngörölmüş fakat ihale dokümanında ağırlık oranları temsil katsayılarına yer verilmemiş,
- 05.07.2013 tarihli Temmuz ayındaki işlere ait 1 numaralı hak ediş tutarı 300 000 TL, olan bir yapım işinde genel endekslere göre fiyat farkı hesabı yapılırken uygulanacak endeksler;
- Temel endeks; ihale tarihini içine alan ayın endeksi (Mart 2016 endeksi), $G_0=251,17$
- Güncel endeks; iş programına uygun olarak işin gerçekleştirildiği ayın (Temmuz 2016) endeksi, $G_n=257,81$ olarak tespit edilmiştir. Yıllara ve aylara göre Yİ-ÜFE endeksleri izelge 2.1'de gösterilmiştir.

Çizelge 2.1. Yİ-ÜFE endeksleri (kikkararlari.com, 2016)

YIL	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2016	250.67	250.16	251.17	252.47	256.21	257.27	257.81	258.01	258.77	260.94		
2015	236.61	239.46	241.97	245.42	248.15	248.78	247.99	250.43	254.25	253.74	250.13	249.31
2014	229.10	232.27	233.98	234.18	232.96	233.09	234.79	235.78	237.79	239.97	237.65	235.84
2013	206.91	206.65	208.33	207.27	209.34	212.39	214.50	214.59	216.48	217.97	219.31	221.74
2012	203.10	202.91	203.64	203.81	204.89	201.83	201.20	201.71	203.79	204.15	207.54	207.29
2011	182.75	185.90	188.17	189.32	189.61	189.62	189.57	192.91	195.89	199.03	200.32	202.33
2010	164.94	167.68	170.94	174.96	172.95	172.08	171.81	173.79	174.67	176.78	176.23	178.54
2009	155.16	156.97	157.43	158.45	158.37	159.86	158.74	159.40	160.38	160.84	162.92	163.98
2008	143.80	147.48	152.16	159.00	162.37	162.90	164.93	161.07	159.63	160.54	160.49	154.80
2007	135.09	136.37	137.70	138.80	139.34	139.19	139.28	140.47	141.90	141.71	142.98	143.19
2006	123.51	123.83	124.14	126.54	130.05	135.28	136.45	135.43	135.11	135.73	135.33	135.16
2005	114.83	114.81	117.25	119.62	119.23	119.64	119.33	121.40	123.40	124.22	121.40	121.14
2004	104.46	106.17	108.40	111.27	111.24	110.06	108.39	109.25	111.26	114.85	115.72	115.87
2003	94.32	97.28	100.40	102.17	101.53	99.58	99.04	98.85	98.90	99.46	101.15	101.78
2002	71.11	72.93	74.29	75.63	75.95	76.83	78.88	80.56	83.07	85.67	87.06	89.33
2001	37.05	38.02	41.85	47.85	50.87	52.33	54.06	55.97	58.97	62.93	65.57	68.27
2000	28.87	30.05	30.98	31.72	32.26	32.35	32.68	32.99	33.76	34.70	35.53	36.21

Genel endeks değerlerine dayalı olarak fiyat farkı hesabı yapılacağı için, temel endeks olarak ihale tarihini içine alan ayın endeksi olan Mart 2016 endeksi ve güncel endeks olarak işin gerçekleştirildiği ayın endeksi olan Nisan 2016 endeksi kullanılmıştır. Fiyat farkı hesabı Eş. 2.1’de görüldüğü gibi yapılır.

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1) \quad (2.1)$$

$$F=300\ 000 \times 0,9 \times [(257,81 / 251,17) - 1] = 7\ 137,80 \text{ TL}$$

2.5. İş Programına Uygunluk

Yapım İşleri Genel Şartnamesinin (YİGŞ) 18. maddesinde belirtildiği üzere, idarenin sözleşmenin imzalandığını yükleniciye tebliğ etmesinin ardından, işin sözleşmesinde ya da eklerinde belirtilmiş süre zarfında (Bu süre İller Bankasında genellikle 15 gün olarak belirlenmektedir.) yüklenici sözleşmede belirtilmiş işleri ve yıllık ödeme tutarlarını dikkate alarak idarenin verdiği örneklere uygun şekilde hazırlayacağı iş programını hazırlayarak idarenin onayına sunmak zorundadır (Kemer, 2007: 97).

Birim fiyat esaslı olarak ihale edilen işlerde ihzarat ödenmesi öngörülmesi durumunda, iş programı ihzarat ve imalat olarak tanzim edilir. İhzarat iş programına uygun olmak zorundadır.

İdare, yüklenicinin iş programını verdiği tarihten başlayarak sözleşmede belirtilen süre içerisinde iş programını onaylayarak bir nüshasını yükleniciye verir. İdare, yüklenicinin programını aynı haliyle ya da gerekli gördüğü düzeltmeleri yaparak onaylayabilir. İdarenin onayından sonra iş programı geçerlilik kazanır (YİGŞ, madde 18).

Yüklenici idare tarafından onaylanan programa uymak zorundadır. Yalnızca zorunlu durumlarda idarenin onayı ile programda değişikliğe gidilebilir. Yüklenicinin süre uzatımı alması halinde, süre uzatımının yükleniciye tebliğ tarihinden başlayarak yedi gün içinde revize iş programı hazırlanarak idarenin onayına sunulmak zorundadır. İş programı işin belli bir düzen içerisinde devam etmesinin takibi için gerekli olmakla birlikte, fiyat farkı hesaplamaları açısından da önem taşımaktadır.

Fiyat farkı hesabı yapılırken, idarenin kusuru olmaksızın yüklenicinin kusurundan dolayı herhangi bir ayın iş programına uyulmadığı takdirde, işin programına uygun hale gelene kadar yapılan tüm imalatlarda, işin asıl gerçekleşmesi gereken ay ile fiili olarak gerçekleştiği ayın endekslerinden düşük olanı esas alınır (2013/5217 sayılı Kararname, madde 7). Yükleniciye ödenecek fiyat farkının hesabında iş programına uygunluk şartı gözetilmektedir. İş programına uymayan yükleniciye fiyat farkı hesaplanırken uygulanacak esaslar açıkça belirtilmiştir.

Hava koşulları nedeniyle yüklenicinin çalışmasının zorunlu olmadığı dönemlerde, yüklenicinin idareden aldığı izinle teknik koşulları yerine getirmek suretiyle işe devam ettiği durumlarda veya iş programına göre imalatı önden götürerek fazla imalat yapması durumunda, fiyat farkı hesabı yapılırken imalatın fiilen yapıldığı ay esas alınır.

4735 sayılı KİSK'in 10. maddesinde mücbir sebep olarak belirtilen; doğal afet, grev, salgın hastalık, seferberlik ve idare tarafından belirlenecek benzer durumların gerçekleşmesi veya sözleşmenin yerine getirilmesinin idare tarafından kaynaklanan sebeplerle gecikmesi sonucu yüklenici süre uzatımı almış olabilir. Bu durumda fiyat farkı hesaplanırken, uzatılan süre değerlendirilerek revize edilen iş programı dikkate alınır

(2013/5217 sayılı Kararname, madde 7). Fiyat farkı hesabı yapılırken iş programına göre tespit edilecek güncel endeks için bir örnek aşağıda verilmiştir.

Çözümlü Örnek 2

İhale tarihi 10.02.2016, sözleşme bedeli 1 600 000 TL, işin süresi 150 gün, işe başlama tarihi 05.04.2016 olan ve öngörülen ödenek dilimleri; Nisan ayı 260 000 TL, Mayıs ayı 300 000 TL, Haziran ayı 300 000 TL, Temmuz ayı 300 000 TL, Ağustos ayı 300 000 TL, Eylül ayı 140 000 TL olan bir yapım işinde hak edişlerin her ayın ilk beş iş günü içerisinde düzenlendiği düşünülerek;

- 05.05.2016 tarih ve 1 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 200 000 TL,
- 05.06.2016 tarih ve 2 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 300 000 TL,
- 05.07.2016 tarih ve 3 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 360 000 TL,
- 05.08.2016 tarih ve 4 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 340 000 TL,
- 05.09.2016 tarih ve 5 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 340 000 TL,
- 05.10.2016 tarih ve 6 numaralı hak ediş döneminde sözleşme fiyatlarıyla 60 000 TL,

imalat gerçekleştiği kabul edilirse, iş programına uygunluk şartı ve Kararname eki esasların 7. maddesinde belirtilen hükme göre;

- 1 numaralı hak ediş raporu itibariyle 200 000 TL için (Nisan ayı endeksi/Şubat ayı endeksi)
- 2 numaralı hak ediş itibariyle 300 000 TL'nin 60 000 TL'si için (Nisan ayı endeksi/Şubat ayı endeksi), 240 000 TL'si için (Mayıs ayı endeksi/Şubat ayı endeksi),
- 3 numaralı hak ediş raporu itibariyle 360 000 TL'nin 60 000 TL'si için (Mayıs ayı endeksi/Şubat ayı endeksi), 300 000 TL'si için (Haziran ayı endeksi/Şubat ayı endeksi),
- 4 numaralı hak ediş raporu itibariyle 340 000 TL için (Temmuz ayı endeksi/Şubat ayı endeksi),
- 5 numaralı hak ediş raporu itibariyle 340 000 TL için (Ağustos ayı endeksi/Şubat ayı endeksi),
- 6 numaralı hak ediş raporu itibariyle 60 000 TL için (Eylül ayı endeksi/Şubat ayı endeksi), esas alınarak fiyat farklarının hesaplanması gerekmektedir.

Örnekte de görüldüğü gibi, iş programında öngörülen 260 000 TL'lik Nisan ayı ödenek diliminin 60 000 TL'lik kısmı asıl olması gereken dönemde gerçekleşmediğinden, 2 numaralı hak ediş döneminde yapılan işlerin 60 000 TL'lik kısmı 1 numaralı hak ediş dönemindeki güncel endeks (Nisan ayı) üzerinden değerlendirilmiştir. Aynı şekilde, 2 numaralı hak ediş dönemindeki eksik gerçekleşme, 3 numaralı hak ediş döneminde gerçekleştirilen işlerden 60 000 TL'lik kısmın 2 numaralı hak ediş dönemindeki güncel endeks üzerinden değerlendirilmesi suretiyle fiyat farkı hesabının iş programına uyumu sağlanmıştır (Gök, 2013: 298-299).

2.6. Fiyat Farkının Uygulama Esasları

Fiyat farkı uygulamalarında idare ve yüklenicinin mağdur olmaması için gerek sözleşmedeki fiyat farkı esasları belirlenirken gerekse verileceği öngörülmüş ise fiyat farkı hesabı yapılırken dikkat edilmesi gereken hususlar açıklamalarıyla birlikte başlık altında verilmiştir.

2.6.1. İhale dokümanına hüküm koyma mecburiyeti

4734 sayılı Kanun çerçevesinde ihalesi yapılan ve bu esaslara tabi olan işlerde fiyat farkı uygulaması yapılabilmesi için, işin tip sözleşmesinde fiyat farkının ödeneceğinin belirtilmesi gerekmektedir. Sözleşme imzalandıktan sonra fiyat farkı verilmesi ile ilgili belirtilen esaslarda değişiklik yapılamaz. Ayrıca tip idari şartname ve sözleşmelerde de fiyat farkının öngörülüp öngörülmeceğinin yapım işinin idari şartname ve sözleşmesinde yazılması gerektiği ifade edilmektedir.

İhaleden önce idarenin ihale dokümanını hazırlaması aşamasında, iş kapsamında fiyat farkı verilip verilmeyeceğine karar vermiş olması ve bunu idari şartname ile sözleşme tasarısında açıkça yazması gerekmektedir. Kararname eki esaslarda fiyat farkı verilmesinin esas şartı olarak fiyat farkı verileceğinin yapım işinin idari şartname ve sözleşmesinde açıkça belirtilmesi gerektiği söylendiği için, fiyat farkıyla alakalı bir hüküm yer almaz ise fiyat farkı verilmesi ya da kesilmesi mümkün olmamaktadır.

Diğer yandan, eski fiyat farkı esasları kapsamında fiyat farkı verilebilmesi için işin idari şartname ve sözleşmesine esaslardaki hükümlerin koyulması zorunlu idi. Yeni fiyat farkı esaslarında bu zorunluluk ortadan kaldırılmıştır. Bununla birlikte yeni fiyat farkı esaslarına göre, idari şartname ve sözleşmesinde 2013/5217 sayılı Kararnameye göre fiyat farkı verileceği hükmünün bulunması fiyat farkı hesaplanması için yeterli olmuştur. (Gök, 2013: 286-287)

İşin idari şartnamesinde ve sözleşme tasarısında fiyat farkıyla ilgili kısmın boş bırakıldığı yani fiyat farkının verilip verilmeyeceğine ilişkin bir hususun bulunmadığı durumlar olabilir. Bu durum fiyat farkının verilmeyeceği anlamı taşımakta ve yükleniciye fiyat farkı verilememektedir.

Bu esasların 6. maddesinin birinci fıkrasına göre, idari şartname için getirilen bu zorunluluk sözleşme için de getirilmiş olduğu için, fiyat farkına ilişkin husus işin sözleşmesinde de yer almak zorundadır. Sonuç olarak fiyat farkıyla ilgili idari şartnamede bulunan hükümler aynen sözleşme tasarısında da bulunmak zorunda ve bu hükümler muhafaza edilerek sözleşmenin yüklenici ve idare tarafından imzalanması gerekmektedir.

İdari şartnamede bulunan fiyat farkıyla ilgili hususlara sözleşmede yer verilmemesi halinde; 4735 sayılı Kanunun 4. maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Bu kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez” (4735 sayılı KİSK, madde 4) hükmü ve tip sözleşmede bulunan sözleşme ekleri arasındaki öncelik sıralamasına göre sözleşme tasarısından önce idari şartnamenin geldiği hükmü sonucunda, idari şartnamede yer alan fiyat farkına ilişkin hususlara itibar edilmesi gerekmektedir (Gök, 2013: 288).

Diğer taraftan, idari şartnamesinde ve sözleşme tasarısında fiyat farkının verilmeyeceği belirtilen veya fiyat farkı ile ilgili bir hüküm belirtilmemiş olan işlerde, istekli ile idarenin imza altına aldığı sözleşmeye fiyat farkının verilmesiyle ilgili bir hüküm konulamaz. Böyle bir hüküm konulmuş olsa bile, ihale dokümanı öncelik taşıyacak ve ihale dokümanındaki hükümlere göre yükleniciye fiyat farkı verilmeyecektir.

Fiyat farkı hususunda ihale dokümanında ve sözleşmesinde farklı hükümler bulunması durumunda fiyat farkının ödenip ödenmeyeceğine ilişkin YFK kararı aşağıda verilmiştir.

Örnek Karar 3

YFK Başkanlığının 14.09.2005 tarih ve 2005/092 sayılı konuya ilişkin kararı,

“GİRİŞ

...’nün ... tarih ve ... sayılı yazısındaki “... İnşaatı” ile ilgili fiyat farkı ödenip ödenmeyeceği konusunda görüş istemidir.

KONU

...’ünce ... tarihinde ihalesi yapılan “... İnşaatı” işine ait idari şartnamesinin 48. maddesinde “Yükleniciye Fiyat Farkı Verilecektir.” hükmü varken, yüklenici ile imzalanan sözleşmenin 15. maddesi 2. bendinde de “Fiyat Farkı Verilmeyecektir.” şeklinde hüküm konulduğu belirtilerek, ihale dokümanı ile sözleşme hükümleri arasındaki bu uyumsuzluk nedeniyle uygulamada izlenecek yöntem konusunda Kurulumuz görüşü istenmektedir.

İNCELEME

Konu ile ilgili olarak kanun, sözleşme ve şartnameler incelendiğinde; 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun ilkeler başlıklı 4. maddesinde, “Bu kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez.

Bu kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez.

Bu kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülükler sahiptir.

İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı hükümlere yer verilemez.”

Fiyat farkı verilebilmesi başlıklı 8. maddesinde, “Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.”

Açık İhale Usulü ile İhale edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Tip İdari Şartnamenin, Fiyat Farkı Ödenmesi ve Şartları başlıklı 48. maddesinde, “Yükleniciye fiyat farkı verilecektir.”

Uygulama esasları başlıklı 48.3 maddesinde, “Fiyat Farkı hesabında aşağıdaki hususlara uyulması zorunludur.

Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.”

İhale dokümanı eki sözleşme tasarısının “Fiyat Farkı” başlıklı 15. maddesinde, “15.2. Fiyat Farkı Verilecektir.”

İdare ve yüklenicinin karşılıklı imzalamış olduğu Anahtar Teslimi Götürü Bedel İşler İçin Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin, “Sözleşme ve Ekleri” başlıklı 9. maddesinde, “9.1- ihale dokümanı, sözleşme eki ve ayrılmaz parçası olup, idareyi ve yükleniciyi bağlar. Ancak, sözleşme hükümleri ile ihale dokümanını oluşturan belgelerdeki hükümler arasında çelişki ya da farklılık olması halinde, ihale dokümanında yer alan hükümler esas alınır.

9.2- İhale dokümanını oluşturan belgeler arasındaki öncelik sıralaması aşağıdaki gibidir:

Yapım İşleri Genel Şartnamesi

İdari Şartname

Sözleşme Tasarısı

Uygulama Projesi

...

9- Diğer Ekler

...

9.4- Yüklenici ayrıca, işin yapımı sırasında yürürlükteki kanun, tüzük, yönetmelik ve benzer mevzuat hükümlerine uymakla yükümlüdür.”

Fiyat Farkı Ödemesi ve Hesaplanması Şartları başlıklı, 15. maddesinde, “15.2. Fiyat Farkı Verilmeyecektir.

15.3. Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.” hükümlerinin yer aldığı görülmektedir.

Bu hükümler dikkate alınarak konu incelendiğinde, ihale öncesi dokümanlarından idari şartname ve sözleşme tasarısında fiyat farkı verileceği hususu yer almasına rağmen, sözleşmenin 15.2. maddesi “Fiyat Farkı Verilmeyecektir.” şeklinde değiştirilerek idare ve yüklenici tarafından karşılıklı olarak imzalandığı görülmektedir. Sözleşmenin imzalanarak ihalenin kesinleşmesinden sonra ortaya çıkan bu husus yukarıda belirtilen 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aykırı bir husustur. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun 8. maddesi, sözleşme imzalandıktan sonra fiyat farkı ile ilgili bir değişikliğin yapılamayacağı hükmündedir.

Bu durumda, fiyat farkı uygulamasında, fiyat farkları ile ilgili olarak sözleşmede yer alan hükümlerde değişiklik yapılamayacağı sebebiyle, akdedilen sözleşmede yer alan “ Fiyat Farkı Verilmeyecektir.” hükmünün de göz ardı edilemeyeceği açıktır.

KARAR

... İnşaatı işinde, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aykırı olarak düzenlenerek imzalanan söz konusu sözleşmede, 15.2. maddesine göre fiyat farkının verilemeyeceği anlaşılmaktadır. Ancak, anlaşmazlık konusunda, tarafların istemesi halinde, sözleşmenin 32. maddesine göre çözüm yoluna gidilebilecektir” (YFK, 2005).

şeklinde yayımlanmıştır. Görüldüğü üzere karar metninde sözleşmede belirtildiği şekilde fiyat farkının verilemeyeceği açıklanmıştır. Ancak inceleme metninde de belirtildiği üzere tip sözleşmenin 9. maddesine göre, sözleşme hükümleri ve ihale dokümanı arasında uyumsuzluk veya farklılık olması durumunda ihale dokümanının esas alınması gerekmektedir. Kaldı ki karar üzerinde anlaşmazlık olma ihtimali de göz ardı edilmeyerek mahkeme yoluna başvurulabileceğinden bahsedildiği görülmektedir.

2.6.2. Sözleşmede fiyat farkına ilişkin bulunan hükümlerin değişmezliği

4735 sayılı KİSK’in 4. maddesinin 2. fıkrasında belirtildiği üzere, kanunda belirtilen durumlar haricinde sözleşme şartlarında değişiklik yapılamayacağı ve ek sözleşme tanzim edilemeyeceği açıktır. Yine 4735 sayılı KİSK’in 8. maddesinin 2. fıkrasında açıklık getirildiği gibi, sözleşmelerdeki fiyat farkının verilip verilmeyeceği ile alakalı hususlarda sözleşme imzalandıktan sonra bir değişiklik yapılamaz. Kanundan doğan zorunluluk 2013/5217 sayılı Kararname eki esasların 6. maddesinin birinci fıkrasında da aynı şekilde tekrar edilmiştir.

Bu hükümlerin amacı, ihale dokümanında hangi şartlara yer verildiyse işin bu şekilde tamamlanmasını sağlamaktır. Böylelikle ihale dokümanı kapsamında isteklilerin bilgisine sunulmayan ve tekliflerini hazırlarken dikkate almadıkları, üzerinde rekabet edilmemiş birtakım hak ya da sorumluluklar sözleşmeye sonradan eklenemeyecektir.

2.6.3. Fiyat farkı verilmesinin sözleşme bedeline etkisi

2013/5217 sayılı Kararname eki esasların 6. maddesinin 3. fıkrasında, bahsedilen esasların uygulanması neticesinde fiyat farkı olarak ödemesi ya da kesintisi yapılacak tutarların yüklenici ile idare tarafından imzalanan sözleşme bedelinde değişikliğe sebep olmayacağı belirtilmiştir (2013/5217 sayılı Kararname, madde 6).

Sözleşme bedeli (ihale bedeli), ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren yüklenici ile idare arasında imzalanan sözleşmede yazan tutardır. Sözleşme bedelinin gerçekleşip gerçekleşmediği hesap edilirken fiyat farkı olarak hesaplanan tutarlar dikkate alınmaz.

Örnek olarak; sözleşme bedeli 4 000 000 TL ve işin süresi 800 takvim günü olan bir yapım işinde 750 takvim günü sonunda sözleşme bedeli cinsinden 3 900 000 TL, fiyat farkı olarak ise 100 000 TL hesaplandığı ve böylece yükleniciye toplam 4 000 000 TL tahakkuk ettirildiği, bu tutar da sözleşme bedeline denk geldiği için sözleşme bedelinin tamamının gerçekleştiğini söylemek hatalı olacaktır. Fiyat farkı olarak hesap edilen tutarlar sözleşme bedelini etkilemeyeceği için bahsedilen tarihte sözleşme bedelinin 3 900 000 TL'lik kısmı gerçekleşmiş olduğundan sözleşme bedelinin tamamının gerçekleşmesi için sözleşme bedeli cinsinden 100 000 TL daha iş yapılması gerekmektedir.

Fiyat farkı olarak ödemesi ya da kesintisi yapılmış tutarlar, iş artışı ve azalışı hesaplanırken de dikkate alınmaz. Verilen örnekte 800 takvim günü sonunda sözleşme bedeli cinsinden 4 000 000 TL, fiyat farkı olarak ise 120 000 TL gerçekleşmesi durumunda, yükleniciye toplamda 4 120 000 TL ödenmiş olması sözleşme bedeli olan 4 000 000 TL'nin aşıldığı anlamına gelmemekte, 120 000 TL için de ilave iş oluru alınması gerekmemektedir.

2.6.4. Fiyat farkına ilişkin esasların tüm fiyat değişimlerini kapsamı

Fiyat Farkı Esaslarının 6. maddesinin 5. fıkrasında, bu esaslar doğrultusunda hesaplanan fiyat farklarının fark ödemeye konu olacak tüm artışları kapsadığı belirtilmektedir. Fakat yüklenicinin uyguladığı farklı imalat teknikleri, makine, teçhizat, işçilik ve malzemenin türü ve miktarı, Türk parasının diğer para birimleri karşısında

değerinin artması ya da azalması, ülke dışından sağlanan malzemenin üretildiği yerde fiyatının değişmesi ve benzer nedenlerden dolayı fiyat farkı hesaplaması yapılmaz.

Diğer yandan, yurtdışından temin edilen bir malzemenin fiyatının anormal seviyelerde artması veya yüksek oranlı devalüasyon⁹ hali gibi işin devamını imkansız kılan, sözleşmenin yapıldığı andaki dengesini tahammül edilemeyecek ölçüde bozan hallerde, yüklenici genel hükümler çerçevesinde sözleşmenin uyarlanması için konuyu adli yargıya götürebilir.

2.7. Özel Durumlarda Fiyat Farkı Uygulamaları

Fiyat farkı hesaplanırken karşılaşılabilecek farklı durumlar için fiyat farkı uygulamasının ne şekilde yapılacağı, Kararname eki esaslarda ilgili maddeler altında verilen hükümlerle belirtilmiştir. Aşağıda bu haller incelenerek ilgili maddeler çerçevesinde açıklanmaya çalışılmıştır.

2.7.1. Bedeli yabancı para cinsinden belirlenen işlerde fiyat farkı uygulaması

Fiyat Farkı Esaslarının 6. maddesinin 4. fıkrasında, diğer para birimleri ya da kur farkları ayrıca hesaplanarak diğer para birimleri karşılığı Türk Lirası (TL) ile ödemesi yapılan işlerde bu esasların uygulanmayacağı belirtilmiştir. Yine aynı maddede TL ile diğer para birimleri üstünden ayrı ayrı olarak toplam bedel üzerinden sözleşme imzalanması durumunda sözleşmenin TL olarak ödemesi yapılacak bölümü için fiyat farkı hesabı yapılacağı öngörülmüştür.

2.7.2. Avans verilen işlerde fiyat farkı uygulaması

Kararname eki esasların 7. maddesinde avans ödenen yapım işlerinde, hak edişten hesaplanan avans tutarının, formüldeki (A_n) tutarından düşülüp bunun ardından fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmiştir. Avans ödemesi yapılan işlerde, avans tutarı kadar imalat peşinen finanse edildiği için, avans tutarı üzerinden de yükleniciye fiyat farkı vermemek bakımından, idari şartname ve sözleşmedeki hükümlere göre her hak edişten mahsup

---

⁹ Ülkenin para biriminin diğer para birimleri karşısında değerinin düşürülmesi.

edilecek avans tutarının o hak ediş e ait fiyat farkı matrahından (A_n) düşülmesi gerekir (Gök, 2013: 313).

Örneğin; ihale dokümanında belirtilen hükümler gereği yükleniciye sözleşme bedelinin %20'si oranına tekabül edecek 500 000 TL avans ödenmiş ise, yine Tip Sözleşme hükümleri uyarınca her hak ediş in sözleşme bedeline ait tutarına avans verilme oranının %50 fazlası uygulanarak (örneğe göre $\%20 \times 1,5 = \%30$) mahsup işleminin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, söz gelimi 1 no'lu hak ediş tutarı sözleşme bedeli cinsinden 200 000 TL ise, 1 no'lu hak ediş ten mahsup edilecek avans miktarı $200\ 000 \times \%30 = 60\ 000$ TL olacak ve bu tutar Eş. 2.2'de gösterilen fiyat farkı formülündeki A_n 'den düşüldükten sonra;

$$F = A_n \times B \times (P_n - 1) \quad (2.2)$$
$$F = (200\ 000 - 60\ 000) \times B \times (P_n - 1)$$

şeklinde farkı hesabı uygulaması gerçekleştirilecektir.

Diğer taraftan fark katsayısının (P_n) birden küçük olması durumunda, (A_n) tutardan avans miktarının düşülmeyeceği de belirtilmiştir. Yani güncel endeks değerinin temel endeks değerinin altına düştüğü, başka bir deyiş le fiyatlardaki düşüş ten dolayı yükleniciye fiyat farkı ödenmesi yerine yükleniciden fiyat kesintisi yapılması gereken durumlarda, mahsup edilecek avans tutarı formül dışında bırakılmalıdır. Böylelikle P_n değeri birden küçük bir değer çıkıyorsa fiyat farkı hesaplanırken avans mahsubu göz ardı edilecek, yalnız bu değer birden büyük çıkarsa avans tutarı A_n değerinden düşüldükten sonra fiyat farkı hesaplanması gerekecektir.

2.7.3. Yeni birim fiyat yapılan işlerde fiyat farkı hesabı

Kararname eki esasların 6. maddesinin 8. fıkrasında sözleşmede birim fiyatı olmayan ve sözleşmenin yapıldığı yıldaki fiyatı belirlenemeyen kalem için yapılacak yeni birim fiyatın, uygulama ayının rayiçleri ve şartları doğrultusunda belirleneceği ve belirlenen bu yeni birim fiyat için fiyat farkı hesabı yapılırken, birim fiyatın uygulama

ayındaki fiyat farkı katsayısına (P_n) bölünerek iş kaleminin sözleşme yılındaki birim fiyatı tespit edildikten sonra bu fiyatın esas alınacağı belirtilmiştir.

2.7.4. İmalat artışı ya da azalış olması durumunda fiyat farkı

Kararname eki esasların 6. maddesinin 9. fıkrasında birim fiyatlı olarak sözleşmesi imzalanmış yapım işlerinde, herhangi bir iş kalemi için yapılan metraj hesabı neticesinde bir imalatın miktarında artış veya azalış olması halinde, artan veya azalan miktarın (imalatın yapıldığı ay fark etmeksizin) geçici kabul itibar tarihini geçmemesi kaydıyla, fiyat farkının hesaplanmasında, artış ya da azalış hangi ayda kesinleşti ise o ayın fiyat farkı katsayısının (P_n) esas alınacağı belirtilmiştir. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta bu hükmün anahtar teslimi götürü bedel işleri kapsamadığı, sadece birim fiyatlı olarak sözleşmesi yapılan işlerde geçerli olduğudur.

Anahtar teslimi götürü bedel olarak sözleşmeye bağlanan işlerde ilerleme yüzdeleri belirlenerek bu yüzdelerle sözleşme bedelinin karşılık gelen tutarı üzerinden hak ediş düzenlendiğinden, her imalat için ayrı ayrı detaylı metraj hesaplaması yapılamayacağı ve her imalat için sözleşme fiyatı olmayacağından, bu tip sözleşmeler uygulamanın dışında bırakılmıştır.

2.7.5. Yüklenicinin cezalı çalışması durumunda fiyat farkı

Yüklenicinin yapım işini sözleşmede belirtilen sürede ya da süre uzatımı verilmiş durumlarda uzatılan süreye göre belirtilmiş tarihte geçici kabule hazır hale getirmediği durumlarda, idare tarafından yükleniciye cezalı olarak çalışma imkanı sunulabilmektedir.

Esasların 6. maddesinin 10. fıkrasında yükleniciye sözleşmede belirtilen sürenin bittiği ve yüklenicinin idare tarafından verilen izin ile cezalı olarak çalıştığı işlerde, işin süresinin bittiği tarihte geçerli olan (P_n) ile yüklenicinin cezalı olarak çalıştığı süredeki (P_n) değerlerinden hangisi küçük ise fiyat farkını hesaplarken o değer esas alınması hükmü bulunmaktadır.

Yukarıda verilen kararname hükmünün amacı, cezalı olarak çalışmasına izin verilen yüklenicinin bu durumdan çıkar elde etmesini engellemek için, cezalı çalıştığı dönemlerde

yaptığı işlerde kullanılacak fiyat farkı katsayısının idarenin çıkarları doğrultusunda belirlenmesini sağlamaktır (Gök, 2013: 316).

Cezalı çalışılan sürenin birden fazla ayı kapsadığı yani birden fazla hak ediş düzenlendiği durumlarda, her hak ediş raporundaki işlerin ait olduğu ayın fiyat farkı katsayısı ile süre bitim tarihindeki fiyat farkı katsayısı ayrı ayrı kıyaslanarak her ay için bunlardan küçük olanı esas alınarak fiyat farkı hesaplanır.

2.7.6. Fiyat farkı hesaplanması öngörülme yen işlerde fiyat farkı uygulaması

Kararname eki esasların 9. maddesinde, fiyat farkı verilmesi ihale dokümanında öngörülme yen yapım işlerinde, 4735 sayılı KİSK'in 10. maddesinde bahsedilen mücbir sebeplerden dolayı ya da idarenin sebep olduğu durumlardan dolayı işe süre uzatımı verilmesi durumunda ve ihale dokümanında bu maddenin bulunması şartıyla, uzatılan süre göz önüne alınarak bu süre için revize edilmiş iş programına uymak koşulu ile yapılan her iş kalemi için fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmektedir.

İdari şartnamesi ve sözleşmesinde fiyat farkı verileceği öngörülme yen işlerde, istekli teklifini işin sözleşmede öngörülen bitim tarihini dikkate alarak bu süre zarfında meydana gelebilecek fiyat değişimlerini tahmin ederek hazırlamaktadır. Bu durum göz önüne alındığında, idari şartname ya da sözleşmesinde fiyat farkı verilmeyeceği belirtilmiş olsa dahi, yüklenicinin herhangi bir özrü olmaksızın işe süre uzatımı verilmesi durumunda, uzatılan sürede revize edilen iş programına uygun olarak imalatı gerçekleştirilen işlerde fiyat farkı verilebilmektedir. Yine aynı maddede, fiyat farkı hesabı yapılırken temel endeksin işin sonlandığı tarihin bulunduğu aydaki endeksi; güncel endeksin ise yeni programa uygun olarak işin gerçekleşmesi gereken aydaki endeksi temsil ettiği belirtilmiştir. Fiyat farkı hesaplanırken güncel ve temel endeks olarak, aylık olarak Türkiye İstatistik Kurumunun yayımladığı 2003=100 Temel Yıllı Yurt İçi Üretici Fiyatları Alt Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Çizelgesinin “Yİ-ÜFE Genel” başlıklı sütunundaki sayı kullanılır.

Fiyat farkı öngörülme yen yapım işlerinde çeşitli sebeplerle yükleniciye süre uzatımı verilmesi durumunda fiyat farkının verilir verilemeyeceği ve verilecekse uygulamasının nasıl yapılacağıyla ilgili örnek iki karar aşağıda verilmiştir.

Örnek Karar 4

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı YFK'nin 27.06.2012 tarih ve 2012/42 karar no'lu, birim fiyatlı olarak sözleşmesi yapılan yapım işinde yükleniciye süre uzatımı verilmesi halinde fiyat farkı verilir verilmeyeceğine ilişkin kararı;

“GİRİŞ

... Ajansı tarafından ihale edilen ve yapı denetim hizmetleri ... İli ... Belediye Başkanlığı tarafından yürütülen, ... Üst ... Bölgesi (2., 3., ve 4. etaplar) Cadde ve Sokak İyileştirmesi Yapım İş'i ile ilgili fiyat farkının ödenmesi konusunda görüş talebidir.

KONU

... Belediye Başkanlığı 04.06.2012 tarih ve 1728 sayılı yazısında özetle; ... Ajansı tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilerek 22.02.2010 tarihinde birim fiyat sözleşmeye bağlanan "... Üst ... Bölgesi (2., 3., ve 4. etaplar) Cadde ve Sokak İyileştirmesi Yapım İş'ine ait sözleşmede fiyat farkı verilmesinin öngörülmediği ancak, mücbir sebepler veya ödenek konusu nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilerek uzatılması halinde, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12. maddesi uyarınca fiyat farkı ödenir hükmünün yer aldığı, fakat alınan süre uzatımı onayında, fiyat farkı verilmemesi şartı ile süre uzatımının verildiği ve yüklenicinin de buna itirazda bulunduğu dolayısıyla, bu durumda uzatılan süre içerisinde yapılacak imalatlara fiyat farkı verilir verilemeyeceği konusundaki görüşümüzün bildirilmesi talep edilmiştir.

İNCELEME

Konu, gönderilen bilgi ve belgeler ile ilgili mevzuatı çerçevesinde Kurulumuzca incelenmiştir. Bilindiği üzere; işe ait sözleşmenin "Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması" başlıklı 14. maddesinde; 14.2. Yükleniciye fiyat farkı verilmeyecektir. Ancak, mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12. maddesi uyarınca fiyat farkı ödenir. Bu durumda fiyat farkı hesaplanırken temel indeks ve güncel indeks olarak Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo-2: Toptan eşya fiyatları indeks tablosunun "Genel" satırındaki sayı esas alınır.

14.3. Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz." hükümleri, sözleşmede değişiklik yapılması başlıklı 24. maddesinde; 24.1. Sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşme bedelinin aşılması ve idare ile yüklenicinin karşılıklı olarak anlaşması kaydıyla, aşağıda belirtilen hususlarda sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılabilir:

- İşin yapılma yeri,
- İşin süresinden önce yapılması kaydıyla işin süresi ve bu süreye uygun olarak ödeme şartları." hükmü, ayrıca, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların "Fiyat farkı hesaplanması öngörülmemiş işler" başlıklı 12. maddesinde; İdari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmemiş işlerde, mücbir sebepler ya da idarenin kusuru sonucu işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, uzatılan süre içerisinde bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan iş kalemleri ya da iş grupları için, bu madde hükmüne işin idari şartname ve sözleşmesinde yer verilmiş olması şartıyla bu esaslara göre fiyat farkı verilebilir.

Fiyat farkı hesabında temel indeks, işin bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait indeksi; güncel indeks ise hak edilecek düzenleme tarihinin içinde bulunduğu aya ait indeksi ifade eder. Temel indeks ve güncel indeks olarak ise, Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından aylık yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo:2 Toplam Eşya Fiyatları İndeks sayıları Tablosunun "Genel" satırındaki sayı esas alınır." hükmü yer almaktadır.

Belirtilen hükümler birlikte dikkate alındığında:

Alınan süre uzatımı kararında, fiyat farkı verilmemek şartının getirilmesi, sözleşmenin yukarıda belirtilen 14.2. ve 14.3. maddelerine aykırı olmasının yanı sıra bu şartın sözleşmede değişiklik yapma mahiyeti taşıdığı, bu nedenle de sözleşmede değişiklik yapılabilecek şartları içeren

sözleşmenin 24.1. maddesine de uygun olmadığı, sözleşmede değişiklik yapma niteliğinde olan “Fiyat farkı verilmemek kaydıyla süre uzatımı verilmiştir.” şartının yüklenici tarafından kabul edilmediğinin anlaşıldığı, hususları göz önünde bulundurulduğunda, fiyat farkı konusunda sözleşmenin 14.2. maddesi doğrultusunda uygulama yapılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

KARAR

Konu, ön bölümlerde belirtildiği üzere incelenmiş ve değerlendirilmiş olup buna göre; “... Üst ... Bölgesi (2., 3., ve 4. etaplar) Cadde ve Sokak İyileştirmesi Yapım İşinde, işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, uzatılan süre içinde ve bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan iş kalemleri ya da iş gruplarına, inceleme bölümünde belirtilen, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12. maddesine uygun olarak fiyat farkı verilmesinin gerekli olduğuna, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde istinaden, 27/06/2012 tarihinde yapılan toplantıda katılanların oy birliğiyle karar verilmiştir” (YFK, 2012).

şeklinde yayımlanmıştır. İlgili kararda da görüldüğü üzere, fiyat farkı verilmesi öngörülmemiş yapım işlerinde yüklenicinin kusuru olmaksızın ya da mücbir sebepler neticesinde işin sonlanma tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzaması durumunda, sözleşmesinde belirtilmiş olması kaydıyla fiyat farkı ödemesi yapılır.

Örnek Karar 5

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı YFK'nin 04.04.2012 tarih ve 2012/16 karar no'lu, idarenin kusurundan dolayı yapım işinde yükleniciye süre uzatımı verilmesi durumunda fiyat farkı verilip verilmeyeceğine ilişkin kararı;

“GİRİŞ

... 28.02.2012 tarih ve ... sayılı yazıları ile, 2 adet 2500 tonluk betonarme prefabrike depo inşaatında, fiyat farkı verilip verilmeyeceği konusunda görüş istenilmektedir.

KONU

... 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa göre ihale edilerek 05.01.2011 tarihinde anahtar teslimi götürü bedel üzerinden sözleşmeye bağlanan işte, 10.01.2011 tarihinde yapılan yer teslimine göre, işin bitim tarihinin 29.07.2011 olarak belirlendiği, ancak idare tarafından yapılması gereken, ... imar planının hazırlanması, yapı ruhsatıyesinin alınması vb işlemlerin zaman alması nedeniyle yapım işine devam edilemediği, bu işlemlerin 27.01.2012 tarihinde tamamlanabildiği ifade edilerek, bu gecikmeden dolayı yükleniciye verilen süre uzatımı nedeniyle fiyat farkı verilip verilmeyeceği hususunda görüşümüzün bildirilmesi talep edilmektedir.

İNCELEME

Konu ilgi yazı ve ekleri ile ilgili mevzuatı çerçevesinde Kurulumuzca incelenmiştir.

İşe ait sözleşmenin; madde 18. “Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları”, madde 18.2. “İdareden kaynaklanan nedenler”, 18.2.1. “İdarenin, işin sözleşmesinde ve Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan sözleşmenin ifasına ilişkin yükümlülüklerini yüklenicinin kusuru olmaksızın yerine getirmemesi (yer teslimi, projelerin onaylanması, iş programının onaylanması, ödenek yetersizliği gibi) ve bu sebeple sorumluluğu yükleniciye ait olmayan gecikmelerin meydana gelmesi, bu durumun taahhüdün yerine getirilmesine engel nitelikte olması ve yüklenicinin bu engeli ortadan kaldırmaya gücünün yetmemiş olması halinde, işi engelleyici sebeplere ve yapılacak işin niteliğine göre, işin bir kısmına veya tamamına ait süre en az gecikilen süre kadar uzatılır.” hükümleri vardır.

Madde 14. “Fiyat farkı ödenmesi ve hesaplanması şartları”, 14.2. “Yükleniciye fiyat farkı verilmeyecektir. Ancak, mücbir sebepler veya idarenin kusuru nedeniyle işin bitim tarihinin süre

uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, 24.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların 12. maddesi uyarınca fiyat farkı ödenir. Bu durumda, fiyat farkı hesaplanırken temel indeks ve güncel indeks olarak Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo-2: Toptan eşya fiyatları indeks Tablosunun “Genel” satırındaki sayı esas alınır.”, 14.3. “Sözleşmede yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz.” denilmektedir.

14.12.2002 tarih ve 5039 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhalesi Yapılacak Olan Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkında Uygulanacak Esasların 12. maddesinde; “Fiyat Farkı Verilmesi Öngörülmeyen İşler, madde 12. “İdari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmeyen işlerde, mücbir sebepler ya da idarenin kusuru sonucu işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, uzatılan süre içinde ve bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan iş kalemleri ya da iş grupları için, bu madde hükmüne işin idari şartname ve sözleşmesinde yer verilmiş olması şartıyla bu Esaslara göre fiyat farkı verilebilir.

Fiyat farkı hesabında temel indeks, iş bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait indeksi; güncel indeks ise, hakkeş düzenleme tarihinin içinde bulunduğu aya ait indeksi ifade eder. Temel indeks ve güncel indeks olarak ise Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından aylık yayımlanan (1994=100) bazlı Tablo- 2: Toptan Eşya Fiyatları İndeks Sayıları Tablosunun “Genel” satırındaki sayı esas alınır.” denilmektedir.

Bu hükümler birlikte değerlendirildiğinde, yüklenicinin herhangi bir kusuru olmaksızın, idarenin kusurundan kaynaklanan nedenlerle işe süre uzatımı verilmesi halinde, bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan işlere belirtilen esaslar çerçevesinde fiyat farkı verilebileceği değerlendirilmektedir.

Yapım işlerinde bu tür sorunların yaşanmaması için, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun “İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar” başlıklı, 62-c) maddesinde belirtilen; “Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz.” Hükümünün göz önünde bulundurulması gerekli olmaktadır. Bu örnekte de görüldüğü üzere, sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülmeyen bir işin tamamının fiyat farkı verilebilir hale dönüşmesi gibi bir durumla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu hususun idaresince ayrıca değerlendirilmesinde fayda mülhaza edilmektedir.

KARAR

Konu, ön bölümlerde belirtildiği üzere detaylı olarak incelenmiş ve değerlendirilmiş olup, buna göre; Söz konusu yapım işinde, yüklenicinin herhangi bir kusuru olmaksızın, idarenin kusurundan kaynaklanan nedenlerle işin bitim tarihinin süre uzatımı verilmek suretiyle uzatılması halinde, uzatılan süre içinde ve bu süreye göre revize edilen iş programına uygun olarak yapılan iş kalemleri ya da iş grupları için belirtilen esaslar çerçevesinde fiyat farkı verilebileceğine, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 644 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 16. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine istinaden 04.04.2012 tarihinde yapılan toplantıda katılanların oy birliği ile karar verilmiştir” (YFK, 2012).

şeklinde yayımlanmıştır. Karar metninde de belirtildiği üzere yüklenicinin bir kusuru olmaksızın idareden kaynaklı sebeplerden ötürü işe süre uzatımı verilmesi ve revize edilmiş iş programına uygun olmak şartıyla işlerin yapımını gerçekleştirdiği takdirde, yükleniciye fiyat farkı verilmesi gerektiği belirtilmiştir.

2.7.7. İhzarat için fiyat farkı uygulaması

İhzaratın tarifi, imalatta kullanılacak yapı malzemelerinin iş sahasına getirilmesi ve stoklanması şeklinde yapılabilir. Yapım işlerinin ödemesi yapılırken esas olan, imalatı gerçekleştirilmiş işler olmakla beraber imalat olmadığı halde imalatta kullanılacak malzemelerin bedelleri de ihzarat bedeli olarak ödenebilmektedir (Kemer, 2004: 100).

Birim fiyat usulü ile ihale edilip sözleşmesi yapılan işler ile karma olarak sözleşmesi yapılan işlerin birim fiyatlı bölümüne ait olan iş kalemlerinde kullanılan malzemeler için ihzarat bedeli ödenebilir. İhale dokümanında ihzarat ödenecek malzemelerin fiyatlı listesi bulunması zorunludur. İş programında mevcut iş kalemlerine yetecek miktarda malzeme temin edilir. İş programında öngörülenden fazla miktarda malzeme ihzar edilir ise, bunların fazlalık kısmı için ihzarat bedeli ödenmez (2013/5217 sayılı Kararname, madde 8).

Malzemeler ihzar edilirken yukarıda belirtilen şartlara uyulduysa bunlar için fiyat farkı hesaplanır (2013/5217 sayılı Kararname, madde 8). Birim fiyatlı olarak sözleşmesi yapılan işlerde ihzar edilen malzemeler için fiyat farkı hesabı yapılırken, ihzaratın yapıldığı ay uygulama ayı kabul edilir.

2.8. Yeni Fiyat Farkı Esaslarıyla Birlikte Gelen Yenilikler

31.08.2013 tarih ve 2013/5217 sayılı Kararnamenin yürürlüğe girmesiyle 2002/5039 sayılı Kararname eki esaslarda bazı düzenlemeler yapılarak fiyat farkı uygulamalarında birtakım değişikliklere gidilmiş olduğu daha önce belirtilmiştir. 2013/5217 sayılı Kararname eki esasların getirdiği yenilik ve değişikliklerden aşağıda bahsedilmiştir.

2.8.1. Temel ve güncel endekslerin tanımı

Eski kararnameye göre temel endeks ayı, ihale tarihini içinde bulunduran aydan bir önceki ayı, güncel endeks ayı ise hak edişin tanzim edildiği tarihi içinde bulunduran aydan bir önceki ayı ifade etmekteydi. Yeni kararnameye göre temel endeks ayı, ihale tarihini içinde bulunduran ayı; güncel endeks ayı ise uygulama ayını ifade etmektedir.

Bu değişiklikler ışığında temel ve güncel endeks tespit edilirken bir önceki ayın baz alınması mantığı bırakılarak aynı ay esas alınmaya başlanmış, ayrıca güncel endeks belirlenirken hak ediş tarihi değil uygulamanın yapıldığı ay göz önünde bulundurulmaya başlanmıştır.

2.8.2. Kullanılan temel yılı endeksi

Eski kararnameye göre fiyat farkı hesabı yapılırken Başbakanlık Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından her ay yayımlanan 1994=100 temel yılı endeksleri kullanılmaktaydı. Yeni fiyat farkı esaslarına göre ise her ay TÜİK'in yayımladığı 2003=100 temel yılı endeksleri kullanılmaktadır.

2.8.3. Ağırlık oranları temsil katsayıları

Ağırlık oranları temsil katsayılarına uygulanan maliyet girdilerinin ve endekslerin alt gruplar itibariyle çeşitliliği artmış, idarenin alt gruplarda yer alan farklı bir ya da birden fazla endeksi esas alabilmesine olanak sağlamıştır.

Esasların 5. maddesinin 7. fıkrasındaki hüküm çerçevesinde idare, fiyat farkına esas olacak sabit katsayıları belirlerken, işin nitelik ve kapsamına göre imalatın farklı aşamaları için farklı endeksler ve bunların her biri için aynı anda birkaç endeks de belirleyebilir.

2.8.4. Birden fazla endeks kullanılabilmesi durumu

Esasların 5. maddesinin 7. fıkrasındaki hükümlerle birlikte, yapım işinin farklı kısımları ve aşamalarında kullanılmak üzere ve toplamları bire eşit olmak kaydı ile, sabit katsayılardan birkaçını ya da tamamını kullanarak fiyat farkı katsayılarının belirlenebilmesine imkan sağlanmıştır. Eski fiyat farkı esasları düşünüldüğünde bu uygulamayı engelleyen bir düzenleme bulunmamakla birlikte açık bir hüküm de bulunmamaktaydı (Gök, 2013: 284).

2.8.5. Hak edişin düzenlenme tarihinin belirlenmesi

Esasların 6. maddesinin 2. fıkrasında;

“Fiyat farkı uygulanan işlerde, zorunlu nedenler dışında, hak edişlerin uygulama ayından sonraki ayın ilk beş iş günü içerisinde ve uygulama ayına ait endeksler belli olduktan sonra düzenlenmesi esastır. Uygulama ayına ait endeksler belli olmadan hak edişin düzenlendiği hallerde, fiyat farkı hesabı hak edişle birlikte yapılmaz, uygulama ayına ait endeksler belli olduktan sonra ayrıca hesaplanır” (2013/5217 sayılı kararname, madde 6).

denilmektedir. Bu hükümler gereği, fiyat farkı uygulaması gerçekleştirilecek işlerde mecburi haller haricinde uygulama ayını takip eden ayın ilk beş gününde ve uygulama ayının endeksleri belli olduktan sonra hak edişin düzenlenmesinin esas olduğu kabul edilmiştir. Yine aynı hükümlere göre, uygulama ayı endeksleri belli olmadan hak ediş düzenlenmiş ise fiyat farkı hesabı hak edişten bağımsız olarak uygulama ayı endeksleri belli olduktan sonra ayrıca hesaplanır.

2.8.6. Yüklenicinin iş programına uymaması durumu

Yüklenicinin iş programına uymadığı durumlarda kararnamenin 7. maddesinin 2. fıkrasında;

“Herhangi bir aya ait iş programına yüklenicinin kusuru nedeniyle uyulmadığı takdirde, daha sonraki aylarda yapılacak imalatlarda, imalat miktarı iş programına uygun hale gelinceye kadar, fiyat farkı hesaplanırken, iş programına göre gerçekleştirilmesi gereken ayın endeksi ile işin fiilen gerçekleştirildiği ayın endeksinden düşük olanı esas alınır” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 7).

denilmektedir. Bu hüküm çerçevesinde, yüklenicinin iş programına uymadığı durumlarda endeks belirlenirken idare lehine olan endeksin seçilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

2.8.7. Yüklenicinin iş programının önünde olması durumu

Yüklenicinin iş programının önünde işe devam etmesi durumunda kararnamenin 7. maddesinin 3. ve 5. fıkralarında;

“Havanın fen noktasından çalışmaya uygun olmadığı dönemde, idarenin izniyle yüklenici tarafından teknik şartlar yerine getirilerek işe devam edilmesi veya yüklenicinin iş programında öngörülenden daha fazla imalat yapması halinde, imalatın fiilen yapıldığı ay esas alınarak, bu dönemde gerçekleştirilen işler için fiyat farkı hesaplanır. İdarenin talebi olmaksızın yüklenici iş programına nazaran daha fazla iş yaparsa, işin fiilen yapıldığı ay esas alınarak fiyat farkı hesaplanır” (2013/5217 sayılı Kararname, madde 7).

denilmektedir. Bu hükümler ile birlikte gelen düzenleme ile, idarenin bilgisi dahilinde ve talebi ile ya da idarenin bir talebi olmaksızın yüklenicinin kendi inisiyatifi ile iş programını ileriden götürmesi durumunda, yükleniciye fazladan yaptığı işler için işin yapıldığı ay uygulama ayı kabul edilmek suretiyle fiyat farkı verileceği kural altına alınmıştır.

2.9. Fiyat Farkı Hesabı İçin Detaylı Uygulama Örneği

Fiyat farkı verilmesiyle ilgili uygulamanın detaylı olarak gösterileceği yapım işi ihalesine ait bilgiler Çizelge 2.2’de verilmiştir.

Çizelge 2.2. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işi ihalesi bilgileri

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİ	
SÖZLEŞME BEDELİ	527 600,00 TL
SÖZLEŞME TÜRÜ	TEKLİF BİRİM FİYAT
İHALE TARİHİ	15.06.2015
SÖZLEŞME TARİHİ	07.07.2015
İŞİN SÜRESİ	120 GÜN
YER TESLİM TARİHİ	22.07.2015
İŞİN SON BİTİŞ TARİHİ	18.11.2015
FİYAT FARKI	VERİLECEKTİR
AVANS	VERİLMEYECEKTİR
İHZARAT	VERİLMEYECEKTİR

Ödenek Dilimleri

İşin süresi idare tarafından yer teslim tarihinden itibaren 120 takvim günü olarak belirlendiği için sonraki yıla sari olmayıp işin 2015 yılı içinde bitirilmesi öngörüldüğünden 2016 yılı için ödenek öngörülmemiştir. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait yıllık ödenek dilimleri Çizelge 2.3’te verilmiştir.

Çizelge 2.3. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait yıllık ödenek dilimleri

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT YILLIK ÖDENEK DİLİMLERİ		
	2015	2016
YILLIK	527 600 TL	-
KÜMÜLATİF	527 600 TL	-

Öncelikle işin tamamının 2015 yılı içerisinde bitirilmesinin öngörüldüğü yukarıda belirtilmiştir. İşin toplam sözleşme bedeli işin bitirilmesi gereken takvim gününe (120 gün)

bölünerek aylara göre ödenek dilimleri belirlenmiştir. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait iş programı Çizelge 2.4'te verilmiştir.

Çizelge 2.4. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait iş programı

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT 2015 YILI ÖDENEK DİLİMLERİ VE İMALAT / İHZARAT İŞ PROGRAMI (Teklif Birim Fiyatlı İşler)					
AYLAR	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM
Aylık İmalat Tutarı (TL)	43 966,67	136 296,67	131 900,00	136 296,67	79 140,00
Aylık İhzarat Tutarı (TL)	-	-	-	-	-
Aylık Toplam Ödenek Tutarı (TL)	43 966,67	136 296,67	131 900,00	136 296,67	79 140,00
Kümülatif Ödenek Tutarı (TL)	43 966,67	180 263,33	312 163,33	448 460,00	527 600,00

1 no'lu hak edişe ait icmaller

Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işi 1 no'lu hak edişe ait iç sayfa icmali Çizelge 2.5'te verilmiştir.

Çizelge 2.5. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 1 no'lu hak ediş cetveli

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT İÇ SAYFA İCMALİ								
HAK EDİŞ NO: 1								
SAYFA NO: 1								
Poz No	İmalatın Adı	Birim	Sözleşme Miktarı	Sözleşme Birim Fiyatı (TL)	Sözleşme Bedeli (TL)	Hak ediş İmalat Miktarı	Gerçekleşme (%)	Sözleşme Birim Fiyatları İle Yapılan İmalat (TL)
			1	2	3 = 1x2	4	5 = 4/1	6 = 2x4
SEBEN.İNŞ-01	V=300 m ³ lük DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu Yapılması (Serbest ve Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	245 000,00	245 000,00	0,70	70,00	171 500,00
SEBEN.İNŞ-02	V=200 m ³ lük DY2 B.A. Gömme Alt Kat Servis Deposu Yapılması (Serbest ve Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	150 000,00	150 000,00	0,70	70,00	105 000,00
SEBEN.İNŞ-03	V=300 m ³ lük DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu Yanına Klor Odası Yapılması (Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	37 000,00	37 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.İNŞ-04	Dış Çapı Ø180 mm PE100 PN10 Boru ile DY1 Üst Kat Deposu Şebeke Ana Borusunun Döşenmesi (Hendek Dolgusu Kendi Malzemesi ile) (Baş Bağlama Alın Kaynağı Eklemeli)	m	120	50,00	6 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.İNŞ-05	DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu ve DY2 B.A. Gömme Alt Kat Servis Deposu Tahliye Hatlarının Döşenmesi ve Tahliye Ayaklarının Teşkili (Hendek Dolgusu Kendi Malzemesi ile) (Baş Bağlama Alın Kaynağı Eklemeli)	m	50	60,00	3 000,00	0,00	0,00	0,00

Çizelge 2.5. (devam) Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 1 no'lu hak ediş cetveli

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT İÇ SAYFA İCMALİ								
HAKEDİŞ NO: 1								
SAYFA NO: 2								
SEBEN.İNŞ-06	Mevcut 250 m ³ lük Kargir Deponun Yıkılması	ad	1	2 000,00	2 000,00	1,00	100,00	2 000,00
SEBEN.İNŞ-07	Mevcut 750 m ³ lük Kargir Deponun Yıkılması	ad	1	500,00	500,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.İNŞ-08	B.A. Direkli Galvanizli Kafes Teli ile Himaye Mıntıkası Yapılması (Nakliyesi Dahil)	m	100	50,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.İNŞ-09	Sayısal İşletme Planlarının Yapılması (Harita Alımı Düzenleme ve Proje Çizim İşleri)	ad	35	50,00	1 750,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.MEK-01	200 m ³ Su Deposu Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	15 000,00	15 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.MEK-02	300 m ³ Su Deposu Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.MEK-03	Klor Odası Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	5 000,00	5 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.ELK-01	DY1 (300 m ³) B.A.G. Servis Deposu Elektrik İşleri (Enerji Temini, DY1 AG Ölçü Panosu, DY1 MCC Panosu, Güç, Kumanda ve Sinyal Kabloları, Topraklama Tesisatı, Kablo Taşıma Sistemi, Enstrümantasyon, Bina İç Tesisatı)	takım	1	20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.ELK-02	DY2 (200 m ³) B.A.G. Servis Deposu Elektrik İşleri (Enerji Temini, DY1 AG Ölçü Panosu, DY2 MCC Panosu, Güç, Kumanda ve Sinyal Kabloları, Topraklama Tesisatı, Kablo Taşıma Sistemi, Enstrümantasyon, Bina İç Tesisatı)	takım	1	17 350,00	17 350,00	0,00	0,00	0,00
				TOPLAM:	527 600,00			278 500,00

1 no'lu hak ediş incelenendiğinde SEBEN.İNŞ-01 poz numaralı iş kaleminin %70'i, SEBEN.İNŞ-02 poz numaralı iş kaleminin %70'i ve SEBEN.İNŞ-06 poz numaralı iş kaleminin %100'ü olmak üzere toplam 278 500,00 TL tutarında imalat yapıldığı görölmektedir. İş programına göre yapılması gereken aylık imalat tutarları ve gerçekte yapılan fiyat farkına esas aylık imalat tutarları 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetvelinde detaylı olarak verilmiştir.

2 no'lu hak edişe ait icmaller

Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işi 2 no'lu hak edişe ait iç sayfa icmali ise Çizelge 2.6'da verilmiştir.

Çizelge 2.6. Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 2 no'lu hak ediş cetveli

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT İÇ SAYFA İCMALİ								
HAK EDİŞ NO: 2								
SAYFA NO: 1								
Poz No	İmalatın Adı	Birim	Sözleşme Miktarı	Sözleşme Birim Fiyatı (TL)	Sözleşme Bedeli (TL)	Hak ediş İmalat Miktarı	Gerçekleşme (%)	Sözleşme Birim Fiyatları İle Yapılan İmalat (TL)
			1	2	3 =1x2	4	5 =4/1	6 =2x4
SEBEN.İNŞ-01	V=300 m ³ lük DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu Yapılması (Serbest ve Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	245 000,00	245 000,00	1,00	100,00	245 000,00
SEBEN.İNŞ-02	V=200 m ³ lük DY2 B.A. Gömme Alt Kat Servis Deposu Yapılması (Serbest ve Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	150 000,00	150 000,00	1,00	100,00	150 000,00
SEBEN.İNŞ-03	V=300 m ³ lük DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu Yanına Klor Odası Yapılması (Temel Kazısı, Dolgusu Dahil)	ad	1	37 000,00	37 000,00	1,00	100,00	37 000,00
SEBEN.İNŞ-04	Dış Çapı Ø180 mm PE100 PN10 Boru ile DY1 Üst Kat Deposu Şebeke Ana Borusunun Döşenmesi (Hendek Dolgusu Kendi Malzemesi İle) (Baş Bağlama Alın Kaynağı Eklemeli)	m	120	50,00	6 000,00	120,00	100,00	6 000,00
SEBEN.İNŞ-05	DY1 B.A. Gömme Üst Kat Servis Deposu ve DY2 B.A. Gömme Alt Kat Servis Deposu Tahliye Hatlarının Döşenmesi ve Tahliye Ayaklarının Teşkili (Hendek Dolgusu Kendi Malzemesi ile) (Baş Bağlama Alın Kaynağı Eklemeli)	m	50	60,00	3 000,00	90,00	180,00	5 400,00

Çizelge 2.6. (devam) Seben (Bolu) içme suyu depo inşaatı yapım işine ait 2 no'lu hak ediş cetveli

SEBEN (BOLU) İÇMESUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİNE AİT İÇ SAYFA İCMALİ								
HAK EDİŞ NO: 2								
SAYFA NO: 2								
SEBEN.İNŞ-06	Mevcut 250 m ³ lük Kargir Deponun Yıkılması	ad	1	2 000,00	2 000,00	1,00	100,00	2 000,00
SEBEN.İNŞ-07	Mevcut 750 m ³ lük Kargir Deponun Yıkılması	ad	1	500,00	500,00	0,00	0,00	0,00
SEBEN.İNŞ-08	B.A. Direkli Galvanizli Kafes Teli ile Himaye Mıntıkası Yapılması (Nakliyesi Dahil)	m	100	50,00	5 000,00	100,00	100,00	5 000,00
SEBEN.İNŞ-09	Sayısal İşletme Planlarının Yapılması (Harita Alımı Düzenleme ve Proje Çizim İşleri)	ad	35	50,00	1 750,00	35,00	100,00	1 750,00
SEBEN.MEK-01	200 m ³ Su Deposu Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	15 000,00	15 000,00	1,00	100,00	15 000,00
SEBEN.MEK-02	300 m ³ Su Deposu Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	20 000,00	20 000,00	1,00	100,00	20 000,00
SEBEN.MEK-03	Klor Odası Mekanik Ekipmanlarının Temini ve Montajı	ad	1	5 000,00	5 000,00	1,00	100,00	5 000,00
SEBEN.ELK-01	DY1 (300 m ³) B.A.G. Servis Deposu Elektrik İşleri (Enerji Temini, DY1 AG Ölçü Panosu, DY1 MCC Panosu, Güç, Kumanda ve Sinyal Kabloları, Topraklama Tesisatı, Kablo Taşıma Sistemi, Enstrümantasyon, Bina İç Tesisatı)	takım	1	20 000,00	20 000,00	0,50	50,00	10 000,00
SEBEN.ELK-02	DY2 (200m ³) B.A.G. Servis Deposu Elektrik İşleri (Enerji Temini, DY1 AG Ölçü Panosu, DY2 MCC Panosu, Güç, Kumanda ve Sinyal Kabloları, Topraklama Tesisatı, Kablo Taşıma Sistemi, Enstrümantasyon, Bina İç Tesisatı)	takım	1	17 350,00	17 350,00	0,50	50,00	8 675,00
				TOPLAM:	527 600,00			510 825,00

2 no'lu hak ediş incelendiğinde SEBEN.İNŞ-07 poz numaralı iş kalemi hariç diğer tüm iş kalemlerine ait imalatların tamamının veya bir kısmının yapıldığı ve bu hak edişle birlikte toplam 510 825,00 TL tutarında imalat yapıldığı görülmektedir. Bu tutarın 278 500,00 TL'lik kısmı bir önceki hak edişe aittir. İş programına göre yapılması gereken aylık imalat tutarları ve gerçekte yapılan fiyat farkına esas aylık imalat tutarları 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetvelinde detaylı olarak verilmiştir.

1 ve 2 no'lu hak edişlere ait fiyat farkı takip cetvelleri

1 no'lu fiyat farkı takip cetveli incelendiğinde 1 no'lu hak edişin Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarına ait imalatları kapsadığı görülmektedir. Temmuz ve Ağustos aylarında iş programında belirlenen tutarlarda imalat yapılırken Eylül ayında iş programında 131 900,00 TL olarak belirlenen ödenek tutarına karşın 98 236,67 TL tutarında imalat yapıldığı görülmekte ve iş programından geri kalındığı anlaşılmaktadır. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli Çizelge 2.7'de, 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli Çizelge 2.8'de verilmiştir.

Çizelge 2.7. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİ FİYAT FARKI TAKİP CETVELİ										
İşin ihale tarihi: 15.06.2015								İşin başlangıç tarihi: 22.07.2015		HAKEDİŞ NO: 1
Hakediş No'ları	Hakediş İtibar Tarihi	İş Programına göre Faaliyet Ayları	İş Programına göre yapılması gereken aylık iş tutarı	İş programına göre başlangıçtan itibaren yapılması gereken toplam iş tutarı	Aylık yapılan (Son Hakediş tutarı)	Başlangıçtan itibaren yapılmı gerçekleşen toplam iş tutarı (Son hak ediş toplamı)	Aylık ve toplam işe göre ileri/geri durumu	Fiyat farkı hesabına esas tutar	Fiyat farkına esas endeks ayı	
1	2	3	4	5 = 4 no'lu sütun toplamı	6	7	8=7> 5 ise + ileri 8=7< 5 ise - geri	9	10	
1		Temmuz	43 966,67	43 966,67	278 500,00	278 500,00	GERİ	43 966,67	Temmuz	
		Ağustos	136 296,67	180 263,34				136 296,67	Ağustos	
		Eylül	131 900,00	312 163,34				98 236,67	Eylül	
				TOPLAM	278 500,00		TOPLAM	278 500,00		

Çizelge 2.8. 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı takip cetveli

SEBEN (BOLU) İÇME SUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİ FİYAT FARKI TAKİP CETVELİ										
İşin ihale tarihi: 15.06.2015								İşin başlangıç tarihi: 22.07.2015		HAKEDİŞ NO: 2
Hakediş No'ları	Hakediş İtibar Tarihi	İş Programına göre Faaliyet Ayları	İş Programına göre yapılması gereken aylık İş tutarı	İş programına göre başlangıçtan itibaren yapılması gereken toplam iş tutarı	Aylık yapılan (Son Hakediş tutarı)	Başlangıçtan itibaren yapımı gerçekleşen toplam iş tutarı (Son hakediş toplamı)	Aylık ve Toplam işe göre ileri/geri durumu	Fiyat farkı hesabına esas tutar	Fiyat farkına esas endeks ayı	
1	2	3	4	5 = 4 no'lu sütun toplamı	6	7	8=7> 5 ise + ileri 8=7< 5 ise - geri	9	10	
1		Temmuz	43 966,67	43 966,67	278500,00	278 500,00	GERİ	43 966,67	Temmuz	
		Ağustos	136 296,67	180 263,34				136 296,67	Ağustos	
		Eylül	131 900,00	312 163,34				98 236,67	Eylül	
2		Ekim	136 296,67	448 063,33	232 325,00	510 825,00	GERİ	169 960,00	Ekim	
		Kasım	79 140,00	527 600,00				62 364,99	Kasım	
TOPLAM					510 825,00	TOPLAM	510 825,00			

2 no'lu fiyat farkı takip cetveli incelendiğinde ise Ekim ayında iş programında belirlenenden fazla imalat yapıldığı görülmektedir. Fiyat farkı hesabı yapılırken, idarenin kusuru olmaksızın yüklenicinin kusurundan dolayı herhangi bir ayın iş programına uyulmadığı takdirde, işin programına uygun hale gelene kadar yapılan tüm imalatlarda, işin asıl gerçekleşmesi gereken ay ile fiili olarak gerçekleştiği ayın endekslerinden düşük olanı baz alınır (2013/5217 sayılı Kararname, madde 7).

Bu esas doğrultusunda işin gerçekleşmesi gereken ay olan Eylül ayında iş programından eksik kalan tutar olan 33 663,33 TL (131 900,00 – 98 236,67 = 33 663,33 TL) kadar miktarın işin fiilen gerçekleştiği ay olan Ekim ayından alınarak fiyat farkı hesabında Eylül ve Ekim aylarından endeksi düşük olana göre fiyat farkı hesabının yapılması gerekmektedir.

Belirtildiği üzere imalatın ödeneğinin ait olduğu aya ait endeks imalatın yapıldığı ayın endeksinden daha büyüktür. Kararnamede iş programına göre ödeneğin ait olduğu ay esas alınarak fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmiş olsaydı yükleniciye bu durumda daha fazla fiyat farkı verilmesine neden olacaktı. Yine imalatın yapıldığı ay esas alınarak fiyat farkı hesaplanacağı belirtilmiş olsaydı bu da imalatın yapıldığı aya ait endeksin büyük olduğu durumlarda yükleniciye daha fazla fiyat farkı ödenmesine neden olacaktı.

İdarenin kusuru olmaksızın yüklenicinin iş programının gerisinde kaldığı durumlarda, hem kusurlu olup hem de bu durumu lehine çevirerek yüklenicinin daha fazla fiyat farkı almasının önüne geçmek için Kararname maddesi belirtildiği şekilde düzenlenmiştir.

1 ve 2 no'lu hak edişlere ait fiyat farkı hesapları

Verilen örneğe ait 1 ve 2 no'lu hak edişlerde gerçekleştirilen imalat miktarlarına göre verilecek fiyat farkları aşağıda hesaplanmıştır. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı hesabı Çizelge 2.9'da, 2 no'lu hak edişe ait fiyat farkı hesabı Çizelge 2.10'da verilmiştir.

Çizelge 2.9. 1 no'lu hak edişe ait fiyat farkı hesabı

SEBEN (BOLU) İÇMESUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİ FİYAT FARKI HESABI						
Sözleşme bedeli :	527 600,00					
İhale tarihi :	15.06.2015					
Hak ediş tarihi :	05.10.2015					
Hak ediş no :	1					
Temel Endeks: İhale tarihini içinde bulunduran aya ait endeks (G ₀)			Güncel Endeks: Hak edişin düzenlendiği tarihi içinde bulunduran aya ait endeks (G _n)			
Sözleşmedeki Ağırlık Oranı Katsayısı		Haziran 2015		Temmuz 2015	Ağustos 2015	Eylül 2015
1,00	G ₀	248,78	G _n	247,99	250,43	254,25
1,00			Pn: G_n/G₀	0,996824504	1,006632366	1,021987298
Aylar	İş programına tutar	İmalat tutarı	B katsayısı	(P _n -1)	F=A _n x B x (P _n -1)	
Temmuz 2015	43 966,67	43 966,67	0,9	-0,003175496	-139,62	
Ağustos 2015	136 296,67	136 296,67	0,9	0,006632366	903,97	
Eylül 2015	131 900,00	98 236,67	0,9	0,021987298	2 159,96	
Toplam	312 163,34	278 500,00		Toplam	2 924,31	
				Bir önceki hak ediş	-	
				Bu hak ediş	2 924,31	

Çizelge 2.10. 2 no'lu hak ediş e ait fiyat farkı hesabı

SEBEN (BOLU) İÇMESUYU DEPO İNŞAATI YAPIM İŞİ FİYAT FARKI HESABI						
Sözleşme bedeli	:	527 600,00				
İhale Tarihi	:	15.06.2015				
Hak ediş tarihi	:	27.11.2015				
Hak ediş no	:	2				
Temel Endeks: İhale tarihini içinde bulunduran aya ait endeks (G ₀)			Güncel Endeks: Hak edişin düzenlendiği tarihi içinde bulunduran aya ait endeks (G _n)			
Sözleşmedeki Ağırlık Oranı Katsayısı		Haziran 2015		Ekim 2015	Kasım 2015	
1,00	G ₀	248,78	G _n	253,74	250,13	
1,00			Pn: G_n/G₀	1,019937294	1,005426481	
Aylar	İş programına tutar	İmalat tutarı	B katsayısı	(P _n -1)	F=A _n x B x (P _n -1)	
Temmuz 2015	43 966,67	43 966,67	0,9	-0,003175496	-139,62	
Ağustos 2015	136 296,67	136 296,67	0,9	0,006632366	903,97	
Eylül 2015	131 900,00	98 236,67	0,9	0,021987298	2 159,96	
Ekim 2015	136 296,67	33 663,33	0,9	0,019937294	671,16	
		136 296,67	0,9	0,019937294	2 717,39	
Kasım 2015	79 140,00	62 364,99	0,9	0,005426481	338,42	
Toplam	527 600,00	510 825,00		Toplam	6 651,28	
					Bir önceki hak ediş	2 924,31
					Bu hak ediş	3 726,96

TÜİK 2003=100 Yİ-ÜFE tablosu incelenerek Ekim ayına ait endeks 256,19 ve Eylül ayına ait endeks 256,70 olarak belirlenmiştir. 2 no'lu fiyat farkı hesap tablosunda görüldüğü üzere Ekim ayı endeksi daha düşük olduğu için iş programına göre Eylül ayı içinde kalan fakat imalatı Ekim ayı içinde gerçekleştirilen 33 663,33 TL'lik kısım için fiyat farkı Ekim ayı endeksine göre hesaplanmıştır.

3. 2013/5217 SAYILI KARARNAME EKİ ESASLARIN ve 88/13181 SAYILI ESKALASYON KARARNAMESİ ESASLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesine ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı uygulamaları bir örnek üzerinde ayrı ayrı gösterildikten sonra iki uygulama arasındaki farklılıklardan bahsedilecektir.

3.1. Uygulama Örneği

İki kararname esaslarına göre de ayrı ayrı fiyat farkı uygulaması yapılacak yapım işine ait bilgiler Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1. Fiyat farkı uygulaması yapılacak yapım işine ait bilgiler

İhale tarihi	10.02.2016
Sözleşme tarihi	15.04.2016
Yer teslim tarihi	15.04.2016
İşe başlama tarihi	15.04.2016
İşin süresi	210 gün
Sözleşme türü	Birim Fiyatlı
Hak ediş tarihi	15.05.2016
Fiyat farkı	Verilecektir

Yukarıda bilgileri verilen yapım işine ait fiyat farkı uygulaması 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına ve 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre hesaplanarak uygulama şekilleri ve sonuçlar mukayese edilecektir.

Uygulamaya esas olarak ilk hak ediş alınmıştır. Sözleşmede ÇŞB’nin 2016 birim fiyatları kullanılmıştır. Hak edişteki imalatlar iş programına göre belirlenmiştir. Tespiti yapılan imalatlar Çizelge 3.2’de gösterilmiştir.

Çizelge 3.2. 1 no'lu hak ediş döneminde yapılacak imalat ve tutarlar listesi

Sıra No	Poz No	İmalatın Adı	Miktarı	Birimi	Sözleşme Fiyatı (TL)	Tutarı (TL)
1	Y.16.050/04	Beton santralinde imal edilen ya da alınan ve beton pompası ile basılan, C20/25 basınç dayanımında beton dökülmesi (beton nakli dahildir).	118,41	m ³	155,65	18 430,52
2	Y.18.001/C11	8,5 cm kalınlığında yatay delikli tuğlayla (19 x 8,5 x 19 mm) duvar imalatı yapılması.	32,28	m ³	27,06	873,50
3	Y.18.001/C14	13,5 cm kalınlığında yatay delikli tuğlayla (19 x 13,5 x 19 mm) duvar imalatı yapılması.	48,57	m ³	30,64	1 488,18
4	Y.21.001/02	Ahşaptan düz yüzeyli kalıp yapılması.	754,26	m ²	36,99	27 900,08
5	Y.21.050/C01	Çelik borudan kalıp iskelesi yapılması (0,00-4,00 m).	1 261,08	m ³	4,78	6 027,96
6	Y.23.014	Betonarme için Ø8 – Ø12 mm'lik nervürlü çelik donatının bükülerek yerine yerleştirilmesi.	4,52	ton	1 807,64	8 170,53
7	Y.23.015	Betonarme için Ø14 - Ø28 mm'lik nervürlü çelik donatının bükülerek yerine yerleştirilmesi.	4,46	ton	1 751,08	7 809,82
TOPLAM						70 700,59

3.1.1. 2886 sayılı Kanuna göre fiyat farkı uygulaması

2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı hesabı yapılabilmesi için hak edişte gösterilen imalatların gerçekleştirilmesinde kullanılan malzemelerden fiyat farkı kapsamında olanların miktarlarının bilinmesi gerekmektedir. Bu sebeple hak edişte yer alan imalatların gerçekleştirilmesinde kullanılan malzemelerden hangileri için fiyat farkı verileceği tespit edilmiştir. Yapılan imalatların içindeki malzemelerden, fiyat farkına esas olan malzeme miktarları Çizelge 3.3'te gösterilmiştir.

Çizelge 3.3. Fiyat farkına esas malzeme miktarları

Poz No	Miktar	G. Çakıl	Çimento	Kum	Kum	8,5 cm Tuğla	13,5cm Tuğla
		04.003/C	4.008	04.006/B	04.006/C	04.018/B	04.018/c
		m ³	ton	m ³	m ³	Adet	Adet
16.043/1	118,407	84,325	41,442		59,204		
18.071/1	32,275		0,161	0,646		839,15	
18.071/2	48,568		1,224	6,12			8 742,24
TOPLAM		84,325	42,827	6,766	59,204	839,15	8 742,24
Poz No	Miktar	Kereste	Demir	Demir	Motorin		
		4.152	4.253	4.254	4.109		
		m ³	ton	ton	kg		
16.043/1	118,407				134,984		
21.011	754,256	9,051					
21.054	1261,08	3,027					
23.014	4,523		4,975				
23.015	4,464			4,91			
TOPLAM		12,078	4,975	4,91	767,562		

Fiyat farkı uygulaması yapılırken, fiyat farkı kapsamına giren malzeme miktarları belirlendikten sonra 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı hesabı yapılmıştır. Fiyat farkı icmalinin “Zamlı Fiyat” sütunundaki fiyatlar hak ediş tarihinden bir önceki aya ait malzeme fiyatlarıdır. Uygulama sonucu elde edilen fiyat farkları ve fiyat farkı icmalı Çizelge 3.4’te verilmiştir.

Çizelge 3.4. 2886 sayılı Kanuna göre fiyat farkı hesabı

Fiyat Farkı Ödenecek Malzeme	Uygulama Yılı Birim Fiyatı	Birimi	Malzeme Miktarı	Zamlı Fiyat (TL)	Birimdeki Fiyat Farkı (TL)	Fiyat Farkı (TL)
4008/2A	168,00	ton	42,83	174,00	6,00	256,96
04.016/C01	0,22	adet	839,15	0,23	0,01	8,39
04.016/C02	0,28	adet	8.742,24	0,29	0,01	87,42
04.152	730,00	m ³	12,08	745,00	15,00	181,17
04.253	990,00	ton	4,98	1015,00	25,00	124,38
04.254	990,00	ton	4,91	1015,00	25,00	122,75
04.109	3,45	kg	767,56	3,80	0,35	268,65
FİYAT FARKI İCMALİ						1 049,72

3.1.2. 4734 sayılı Kanuna göre fiyat farkı uygulaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki, gerek yürürlükten kalkmış olan 2002/5039 sayılı gerekse yürürlükte olan 2013/5217 sayılı Kararname eklerine göre fiyat farkı hesaplanabilmesi için işin idari şartnamesinde ve sözleşmesinde fiyat farkı verileceği ile ilgili hüküm bulunmalıdır.

Birinci ana başlık altında bulunan “Temel ve Güncel Endekslerin Tanımı” isimli alt başlık altında da açıklandığı üzere, örnek üzerinden yapılacak olan fiyat farkı hesabı uygulaması için bu iki kararname arasındaki esas fark temel ve güncel endekslerin tespitidir.

Yeni Kararname eki esaslar ile endekslerin tespitinde bir önceki ayın baz alınması uygulamasından vazgeçildiği daha önce belirtilmiştir. Bu çerçevede verilen örnekteki işin ihale yılı 2016 olduğu için 4734 sayılı Kanun Kapsamında yapılan fiyat farkı hesabı uygulamasında yürürlükte olan 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre endeksler belirlenerek hesap yapılmıştır.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı hesabı yapılırken aylık olarak Türkiye İstatistik Kurumunun yayımladığı Toptan Eşya Fiyatları İndeks Sayıları Tablosunun “Genel” satırında bulunan sayı esas alınmaktadır. Endeksler belirlenirken; temel endeks için ihale tarihinin içinde bulunduğu ay olan Şubat 2016’ya ait veriler, güncel endeks için de hak ediş tarihinin içinde bulunduğu ay olan Nisan 2016’ya ait veriler kullanılmıştır. Fiyat farkı hesabında kullanılan endeksler ile sabit katsayılar Çizelge 3.5’te verilmiştir.

Çizelge 3.5. 4734 sayılı Kanuna göre fiyat farkı hesabı

Teklif Tarihine Göre Endeksler (Şubat 2016)						
I ₀	Ç ₀	D ₀	Y ₀	K ₀	G ₀	M ₀
23 893,82	14 532,68	16 946,62	28 621,87	9 741,46	18 143,09	12 943,98
Hak ediş Tarihine Göre Endeksler (Nisan 2016)						
I _n	Ç _n	D _n	Y _n	K _n	G _n	M _n
24 071,47	14 648,76	17 771,06	32 046,02	9 593,12	18 310,62	12 950,64
Ağırlık Oranları (Sözleşmede Belirtilen Sabitler)						
a	b1	b2	b3	b4	b5	c
0,275	0,257	0,215	0,085	0,098	0,031	0,039
P_n Formülü						
$P_n = \left[a \frac{I_n}{I_0} + b1 \frac{C_n}{C_0} + b2 \frac{D_n}{D_0} + b3 \frac{Y_n}{Y_0} + b4 \frac{K_n}{K_0} + b5 \frac{G_n}{G_0} + c \frac{M_n}{M_0} \right]$						
Fiyat Farkına Esas Tutar (A_n)		Geçerli Endeks Ayı		Katsayı (P_{n-1})		Fiyat Farkı F=A_n x 0,9 x (P_{n-1})
70 700,59 TL		2016- Şubat		0,02354		1 664,29 TL

3.2. 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi (Eski Fiyat Farkı) ile 2013/5217 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesinin Karşılaştırılması

88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi ve 2013/5217 sayılı Kararname arasındaki farklılara, fiyat farkı uygulamalarına getirilen değişikliklere ve 2013/5217 sayılı Kararname ile gelen yeniliklere aşağıda değinilmiştir.

- 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı ödemesi yalnızca imalatta kullanılan malzemelere göre yapılmaktaydı. Ancak imalatların gerçekleşmesi esnasında malzemelerin yanı sıra işçilik fiyatlarında da artışlar olduğu görülmektedir. Bu sebeple 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında olan 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı hesabı yapılırken; işçilik fiyatlarındaki artışlar da dikkate alınarak daha sağlıklı bir yaklaşımla fiyat farkı hesaplanması amaçlanmıştır.
- 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı ödemesi malzeme bazında ayrı ayrı yapılmaktaydı. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat

farkı hesabı yapılırken ise; fiyat farkı ödenecek unsurlar, çimento, demir-çelik, akaryakıt, kereste, bunlar hariç diğer malzemeler ile işçilik ve makine-teçhizat amortismanı olmak üzere yedi ana kriter altında toplanarak fiyat farkı tek seferde hesaplanmakta ve hem malzeme hem de işçilik ücretlerindeki artış veya azalışlar dikkate alınmaktadır (Aytekin ve diğerleri, 2005: 61). Malzemelerin fiyat farklarının ayrı ayrı hesaplanması yerine, belli başlıklar altında gruplanarak fiyat farkı hesabı yapıldığı için, bu uygulamanın eski uygulamaya göre daha gerçek bir sonuç verdiği söylenemez ise de kabul edilebilir ölçüde yakın olduğu ve fiyat farkı hesabını daha kolay bir hale getirdiği düşünülmektedir.

- 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/13181 sayılı Eskalasyon Kararnamesine göre fiyat farkı iki farklı şekilde verilmekteydi. İlki, sonraki senelere sarkacak işlerde, her uygulama yılı başında belirlenecek birim fiyatların, sözleşme birim fiyatları ile olan farkının imalatlara yansıtılmasıyla verilen fiyat farkı; ikincisi ise, belirlenen malzemelere yıl içinde zam gelmesi durumunda yıl başındaki rayiç fiyatı ile zamlandıktan sonraki fiyatı arasında ortaya çıkan farkın dönem içinde kullanılan malzeme miktarına yansıtılması şeklinde uygulanan malzeme fiyat farklarıydı (Kemer, 2004: 83). 2013/5217 sayılı Kararname ile iki farklı biçimde uygulanan fiyat farkı ödemelerine son verilerek bunların yerine, aylık olarak fiyat artış endekslerine göre belirlenen bir katsayı sistemi uygulanmaya başlamıştır.
- 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı uygulaması temel inşaat malzemelerine göre yapılmaktaydı. Halbuki inşaat imalatlarının gerçekleştirilmesinde bilinen yapı araç ve gereçlerinin yanı sıra farklı malzemeler de kullanılmaktadır. 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre kullanılan bu diğer yapı araç, gereç, makine ve malzemelerine göre fiyat farkı uygulaması yapılmamaktaydı. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre ise kullanılan bu diğer malzemeler fiyat farkı hesabında dikkate alınarak formülde G_0 ve G_n olarak yerini almıştır.
- 2886 sayılı DİK kapsamındaki 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı uygulamasında fiyat farkı verilecek olan malzemelerin iş sahasına getirildiği tarihte tutanağının tutulmuş olması gerekmektedir. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre ise bu tutanak tutulmasına ihtiyaç kalmamış, beyana aykırı fatura düzenlenmesi gibi uygulamaların önüne geçilmiştir.

- 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı uygulamaları TÜİK'in aylık olarak yayımladığı istatistikler baz alınarak gerçekleştirilmektedir. Bu uygulama hesaplarında kullanılan endekslerin nasıl belirlendiği ve belirlenen endekslerin malzemelerdeki fiyat artışlarını nasıl etkilediği incelendiğinde, hesaplanan fiyat artışları ile malzemelerin piyasa fiyatları arasında farklılık olduğu görülmektedir. Örneğin; çimento için fiyat farkı hesaplanırken metalik olmayan diğer mineral ürünler sınıfında bulunan bütün malzemelerdeki fiyat değişimleri göz önünde bulundurulur. Bu durum fiyat değişimlerinin bire bir yansımalarının önüne geçmektedir. 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı uygulamasında ise her imalatın metrajı hazırlanıp kalem bazında fiyat farkı hesaplandığından malzemelerdeki fiyat değişimleri reel fiyatları yansıtabilmekteydi. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı uygulamalarında endeksler tespit edilirken idaresi veya Kamu İhale Kurumu tarafından imalatlarda kullanılan her malzeme için ayrı ayrı endekslerin belirlenmesinin ve fiyat farkı hesabında da bunların kullanılmasının, endekslerin grup malzemeler için tespit edilmesinden daha isabetli sonuç vereceği düşünülmektedir (Aytekin ve diğerleri, 2005: 70).
- 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre yapılan uygulamalarda fiyat farkı kapsamına giren malzemelerin hangi imalatlarda kullanıldığına bakılmaktaydı. Örnek olarak; kereste için fiyat farkı hesabı yapılırken sadece kalıp, iskele, iş iskelesi ve çatı imalatında kullanılan kereste miktarı dikkate alınmaktaydı. Bu tarz esaslar uygulanırken iş programına uygun olup olmadığının denetimi, metraj miktarının tespiti, imalat mı yoksa ihzarat mı olduğu gibi çeşitli takiplerin yapılması gerekmektedir (Çobanoğlu, 1996: 193). Bu denli fazla çeşitliliğe sahip uygulamalarda birtakım zorluklar çıkabilmektedir. Sayıştayın yapmış olduğu denetimler neticesinde bu hususun dava konusu olduğu görülmekle birlikte yine bu hususta birçok Sayıştay kararı mevcuttur (Aytekin ve diğerleri, 2005: 70). 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre fiyat farkı uygulamalarında bu uygulamadan vazgeçilmiştir.
- 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre hesaplanan fiyat farkı icmalleri ile 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre hesaplanan fiyat farkı icmalleri arasında ciddi değişiklikler yoktur. Genel olarak 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre hesaplanan fiyat farklarının 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre hesaplanan fiyat farklarına oranla az da olsa büyük çıktığı söylenebilmektedir. Aslında 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre hesaplanan fiyat farklarının daha düşük çıkması beklenir. Çünkü Türkiye İstatistik Kurumunun

aylık olarak yayımladığı endeksler esas alınmakta ve bu endekslerin aylık olarak bazılarında artma bazılarında ise azalma olduğu görülmektedir. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslara göre hesaplanan fiyat farklarının az da olsa büyük çıkmasının sebebi ise fiyat farkı hesaplanırken işçilik ve kullanılan diğer malzemeler için de endeks belirlenerek hesaba katılması olarak açıklanabilir.

- Fiyat farkı verilmesiyle ilgili iki kararname mukayese edildiğinde 88/131181 sayılı Eskalasyon Kararnamesi esaslarına göre fiyat farkı hesabı uygulamalarının nispeten daha karışık olduğu söylenebilir. 2013/5217 sayılı Kararname eki esaslarına göre yapılan uygulamalarda fiyat farkının tek kalemde hesaplanabilir olması bu karışıklığı ortadan kaldırarak hesaplamalarda kolaylık sağlamıştır.

4. REVİZE BİRİM FİYAT ESASLARI

Revize birim fiyatın ne olduğu, yasal dayanağını nelerin oluşturduğu, hangi durumlarda ve şartlarda revize fiyat oluşturulmasına ihtiyaç duyulduğu, revize fiyatın idareler ve yükleniciler açısından ne anlama geldiği ile revize fiyatın hangi esaslar doğrultusunda ve nasıl oluşturulacağı bu başlık altında incelenmiştir. Yürürlükten kalkmış olan 2886 sayılı DİK ile yürürlükte bulunan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu arasında revize fiyat uygulaması açısından bariz bir fark olmadığı düşünülerek revize fiyatın iki kanun için farklı alt başlıklarda incelenmesi yerine, gerektiği yerde eski kanundaki farktan bahsedilmiştir. Örnek uygulamalarla revize fiyat uygulaması detaylı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

4.1. Genel Açıklama

Yapım işlerinin uygulama projesi üstünden ve anahtar teslimi götürü bedel usulü ile ihale edilmesi esastır ancak 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 62. maddesinde;

“Yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamaz. İhale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılması zorunludur. Ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabilir. Bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabilir ...” (4734 sayılı Kanun, madde 62).

hükümü bulunmaktadır. Bu hükümde belirtilen hallerde birim fiyat teklif almak suretiyle ihaleye çıkılabilir. Ön veya kesin projelerin uygulama projesi kadar ayrıntılı ve kesin olamaması ve işin yapımı esnasında ortaya çıkarılan uygulama projesinin ihaleye çıkılırken esas alınan ön veya kesin proje ile farklılık göstermesi olasılığının yüksek olması gibi etkenler birim fiyatlı olarak ihaleye çıkılmasının dayanağı olmaktadır (Gök, 2013: 452).

Birim fiyatlı olarak ihalesi yapılan yapım işlerinde, mevcut ön veya kesin projeler esas alınarak yapım işi kapsamında gerçekleştirilecek iş kalemlerinin isimleri, miktarları ve birim fiyat tarifleri belirlenir. Belirlenen bu iş kalemleri isimleri ve miktarları yazılıp birim fiyat haneleri boş bırakılarak birim fiyat teklif cetveli olarak idari şartname ve sözleşme

tasarısı kapsamında isteklilere verilir. İstekliler ise boş bırakılan birim fiyat hanesine her iş kalemi için tekliflerini yazarak teklif eki olarak idareye sunarlar.

İsteklilerin idareye sundukları bu tekliflerin mukayesesi esnasında her iş kalemi için teklif ettikleri birim fiyatlar ayrı ayrı karşılaştırılmaz. İsteklilerin işin bütünü için teklif ettikleri toplam bedel (birim fiyatlarla iş kalemleri miktarlarının çarpılmasıyla bulunan toplam bedel) üzerinden mukayese edilerek ekonomik olarak en avantajlı olan teklifin sahibi üzerinde ihale bırakılır.

4735 sayılı KİSK'in 6. maddesinin (c) fıkrasında;

“Yapım işlerinde; ön veya kesin projelere ve bunlara ilişkin mahal listeleri ile birim fiyat tariflerine, ... dayalı olarak; idarece hazırlanmış cetvelde yer alan her bir iş kaleminin miktarı ile bu iş kalemleri için istekli tarafından teklif edilen birim fiyatların çarpımı sonucu bulunan toplam bedel üzerinden birim fiyat sözleşme düzenlenir” (4735 sayılı KİSK, madde 6).

hükmü bulunmaktadır. Birim fiyat teklif almak suretiyle ihalesi yapıлып sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde sözleşme birim fiyatlarını yüklenici olan isteklinin teklifi ekinde idareye sunmuş olduğu fiyatlar oluşturur. İmalatı gerçekleştirilen iş kalemlerinin karşılığı gerçekleştirilen imalat miktarı kadar bu fiyatlar üzerinden hesaplanarak ödenir.

Birim fiyatlı olarak sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde, birim fiyat teklif cetvelinde verilen iş kalemlerinin miktarları kesin ve bağlayıcı değildir. Bu iş kalemleri ve miktarları uygulama projesi esas alınarak tespit edilmediğinden işin yapımı esnasında yapılan uygulama projesiyle genellikle değişikliğe uğrayabilirler. Bu değişiklikler sonucunda teklif cetvelinde bulunmayan bir iş kaleminin eklenmesi gerekli olabileceği gibi birim fiyat teklif cetvelinde bulunmasına karşın uygulama projesi ile miktarında değişiklik olan iş kalemleri de ortaya çıkabilir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 4. maddesinde;

“Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre; gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plân, kesit, görünüş ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözümü içeren projeyi,

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi,

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi, ifade eder” (4734 sayılı Kanun, madde 4).

şeklinde tanımlar bulunmaktadır. Kanunda belirtilen özelliklere sahip bir kesin proje esas alınıp, gerekli mühendislik özeni gösterilerek metrajları hazırlanan ve bunlar doğrultusunda ihalesi yapılan bir yapım işinde dahi işin devamı esnasında farklı etaplarda yapılan arazi ve zemin araştırmaları sonucu ortaya çıkan uygulama projesi ile kesin proje arasında iş kalemlerinin miktarları ve nitelikleri arasında farklılıklar olabileceği ve bu durumun teklif cetvelinde bulunan iş kalemlerinin miktarlarını değiştirebileceği veya yeni bazı iş kalemlerinin yapılması ihtiyacı ortaya çıkarabileceği kabul edilmelidir.

4735 sayılı KİSK’in 24. maddesinde;

“... yapım sözleşmelerinde, öngörülemez durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması, şartlarıyla, anahtar teslimi götürü bedel ihale edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin % 10'una, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen mal ve hizmet alımlarıyla yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.

Birim fiyat sözleşme ile yürütülen yapım işlerinde, Bakanlar Kurulu bu oranı sözleşme bazında % 40'a kadar arttırmaya yetkilidir ...” (4735 sayılı KİSK, madde 24).

hükmü bulunmaktadır. Aynı hükümler YİĞŞ'nin 22. maddesinde de bulunmaktadır. Bu hükümlere göre anahtar teslimi götürü bedel usulü ile ihalesi yapılan yapım işlerinde iş artışı %10 olarak sınırlandırılırken birim fiyat teklif alınarak ihalesi yapılan yapım işlerinde bu sınır %20 olarak belirlenmiş ve BKK ile bu oranın %40' a kadar çıkarılmasına imkan sağlanmıştır. Birim fiyat teklif alınarak ihalesi yapılan yapım işlerinde iş artış oranının daha yüksek tutulmasından anlaşılacağı üzere, kesin proje üzerinden belirlenen miktarlarda değişiklik olabileceği ve uygulama projesi ile kesin proje arasındaki farklılıkların kabul edildiği görülebilmektedir (Gök, 2013: 456).

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Ek-7: Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin “İş kalemi miktarının değişmesi” başlıklı 28.2. maddesinde;

“Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan herhangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır ...” (Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği Ek-7, madde 28.2.).

hükümü yer almaktadır. Bu düzenlemenin amacı ön veya kesin proje üzerinden ihale edilen yapım işlerinde iş kalemlerinin miktarlarında oluşabilecek ciddi farkların fiyata etkisi sebebiyle idareye olan riskini azaltmaktır (Gök, 2013: 457). Başka bir ifadeyle bu hüküm bir iş kaleminin miktarında işin yapımı esnasında belli bir orandan fazla artışın olmaması için caydırıcı bir faktör olarak tanzim edilmiştir. Revize fiyat hesabında kullanılan formül neticesinde ortaya çıkan revize fiyat, teklif birim fiyattan daima daha düşük çıkacaktır. Bu sebepten ötürü revize fiyat üzerinden iş yapmanın yükleniciler için çok cazip olduğu söylenemez. Öyle ki yüklenicinin kusuru olmaksızın bir iş kaleminde maliyeti etkileyecek miktarda ciddi bir artış olması halinde yüklenici ve idare arasında anlaşmazlıklar çıkabilecektir (Kemer, 2004: 133-134).

Revize fiyat uygulaması 2886 sayılı DİK kapsamında ihalesi yapılan yapım işlerinde de aynı yöntemle hesaplanmaktaydı. Fakat 4734 sayılı Kanunda iş artışı %20'yi geçtiğinde revize fiyat hesaplanırken bu sınır 2886 sayılı Kanunda %30 olarak uygulanmaktaydı. Her iki kanunda da revize fiyat oluşturulması için, belirtilen miktarlarda iş artışı gerçekleşen iş kalemlerindeki artışın toplam sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi şartı vardır (Yıkılmaz, 2015: 46-47).

4.2. Revize Birim Fiyatların Düzenlenme Koşulları

Daha önce de açıklandığı üzere revize fiyat oluşturulması, Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşmenin “İş kalemi miktarının değişmesi” başlıklı 28.2. maddesi hükmüne dayanmaktadır. Bu madde hükmünde revize fiyat açıklaması ve formülü;

“Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan herhangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.

$$R = F \times [1 - (A \times F) / S]$$

S = Sözleşme bedeli (TL),

F = İş kaleminin sözleşme birim fiyatı (TL/...),

A = İş kaleminde meydana gelen artış miktarı (Adet, m, m² vb),

R = Revize birim fiyat (TL/...)” (Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme, madde 28.2).

şeklinde verilmiştir. Söz konusu hüküm ve düzenlenen formül kapsamında bir iş kalemi için revize birim fiyat oluşturulmasını gerektiren şartlar aşağıda sıralanmıştır.

- Revize birim fiyatın uygulanabilmesi için öncelikle yapım işinin birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilip sözleşmeye bağlanmış olması gerekmektedir. Anahtar teslimi götürü bedel işlerde sözleşmeye konu olan iş kapsamında miktarlar ve birim fiyatlar belirlenmediği için revize fiyat uygulaması yapmak mümkün olmamaktadır.
- Bir iş kalemi için revize birim fiyat oluşturulabilmesi için, bu iş kaleminin ihale dokümanında bulunan birim fiyat teklif cetvelinde ve haliyle teklif mektubu ekinde bulunması gerekmektedir. Dolayısıyla revize fiyat uygulamasına konu olabilecek iş kalemleri birim fiyat teklif cetvelinde verilmiş iş kalemleriyle sınırlı olup burada yer almayan ve işin devamı esnasında yeni birim fiyat¹⁰ oluşturulmak suretiyle iş kapsamına dahil edilen iş kalemlerinde meydana gelen iş artışları için revize birim fiyat oluşturulması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır. Bir örnekle izah edilecek olursa; birim fiyat teklif cetvelinde olmadığı işin yapımı esnasında yeni birim fiyat oluşturulmuş ve miktarı 100 birim olarak tespit edilmiş bir iş kaleminde, iş kaleminin miktarı işin devamı sırasında 200 birime çıkmış (%100 artış meydana gelmiş) ve artan miktar toplam sözleşme bedelinin %1'ini geçmiş bile olsa, birim fiyat teklif cetvelinde bulunmayıp sonradan oluşturulan bu iş kalemi için revize birim fiyat oluşturularak birim fiyatın düşürülmesi gibi bir durum söz konusu olmayacaktır. Bu hususla ilgili örnek karar aşağıda verilmiştir.

Örnek Karar 6

YFK Başkanlığının 31.05.2006 tarih ve 2006/21 karar no'lu, birim fiyat cetvelinde bulunmayıp işin devamı sırasında oluşturulan yeni birim fiyatlara konu iş kalemleri için revize fiyat oluşturulamayacağı yönündeki kararı,

I – GİRİŞ

... 'lığı, ... tarih ve ... sayılı yazıları ile, ... ihale edilerek sözleşmeye bağlanan ve ... tarihinde yer teslimi yapılarak çalışmalara başlanmış olan "... İnşaatı" işinde; birim fiyat cetvelinde fiyatı bulunmayan ... kalem imalata ait yeni birim fiyatların, Yapım İşleri Genel Şartnamesi (YİGS) 23. maddesine uygun olarak tespit edildiğinden bahisle, bu yeni birim fiyatların tutarının, sözleşmenin "İş Kalem Miktarlarının Değişmesi" başlıklı 31. Maddesine (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) istinaden sözleşme bedelinin % 1'ini geçmesi durumunda revize birim fiyatın uygulanıp uygulanmayacağı hususunda görüşümüzü talep etmektedir.

II – KONU

Bahse konu iş kapsamında ihale sonrasında ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle, "YFZ-01 Yonutaşı ve tuğla duvar yüzeylerinin kompresör ile 0,8-1,2 atm basınçlı mikro dereceli ayarla bilimsel yöntemlerle alüminyum oksit püskürtülerek temizlenmesi", "YFZ-02 Yonutaşı ve tuğla yüzeylerini kimyasal maddelerle bilimsel yöntemlerle temizliğinin yapılması", "YFZ-03 Yonutaşı ve tuğla

---

¹⁰ Proje değişikliğinden kaynaklı olarak ortaya çıkacak yeni iş kalemleri için düzenlenen birim fiyat

duvar yüzeylerinin spreyleme yöntemi ile itinalı temizliğinin yapılması”, “YFZ-04 Yonutaşı ve tuğla duvar yüzeylerinin kompresör ile 0,8-1,2 Atm basınçlı micro dereceli ayarla bilimsel yöntemlerle Cam boncuk püskürtülerek temizlenmesi” imalatlarına ait ... kalem yeni iş kalemleri bedellerinin, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 23. maddesi doğrultusunda tespit edildiği ifade edilmektedir.

İdaresi, bu yeni iş kalemlerin tutarlarının sözleşme bedelinin %1'ini aştığı sebebiyle iş kaleminin tüm miktarına revize birim fiyatı uygulamak istemekte olup, yüklenici görüşü ise, bu yeni iş kalemlerinin revize birim fiyat kapsamına girmeyeceği yönündedir.

III – İNCELEME

Konu, sözleşme ve ekleri çerçevesinde incelenmiş olup buna göre;

İşe ait sözleşmenin ‘İş Kalemi Miktarlarının Değişmesi’ başlıklı 31. maddesinde (yeni tip sözleşmede 28.2. madde); “Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan herhangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 20’yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1’ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.” hükmü mevcut bulunmaktadır.

Buna göre; herhangi bir iş kalemine revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılabilmesi için, bu iş kaleminin, sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alması gerekmektedir.

Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde, “Poz no: ...Duvar ve benzeri yerlerde mermer ve kufeki taş satırların kompresör ile sıcak su püskürtülerek temizlenmesi” imalatına yer verildiği görülmektedir.

Duvar ve satırların, ihale sonrasında ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle, teklif cetvelinde bulunan “...kompresör ile sıcak su püskürtülerek temizlenme” işinde, kullanılan malzeme yönünden tamamen farklı olan, alüminyum oksit, amonyum bikarbonat veya cam boncuk püskürtülerek itina ile temizlenmesine ait olarak yapılan yeni birim fiyatların; sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan ... no lu poz ile birebir aynı olmadığı anlaşılmaktadır.

Ancak, yapılan incelemede idaresince, “...birim fiyat cetvelinde fiyatı bulunmayan... imalatlara ait yeni iş kalemlerinin bedelleri, Yapım İşleri Genel Şartnamesi 23. maddesi ve ihale şartları doğrultusunda yeni birim fiyatın tespitinde uygulanacak usullere göre rayiç fiyatlar ihale tarihine uyarlanarak tespit edilmiş ve Ek.1 Başkanlık Makamı onayı ile onaylanmıştır.” denilmesine rağmen, bu yeni birim fiyatlara ait analizlerdeki değerlerin, teklif cetvelinde yer alan benzer ... poz nolu iş kalemine ait teklif analiz değerleriyle kıyaslanmadan, 23. madde hükümlerine aykırı şekilde tespit edildiği görülmektedir.

Sözleşmede bulunmayan ilave işlerin bedellerinin birim fiyatının tespitinde izlenilecek yol YİĞŞ’nin 23. maddesinde belirtilmiştir. Bu maddede, sözleşmede bulunmayan ilave işlerin bedellerinin yeni birim fiyatının tespitindeki önceliğin, işin ilan tarihinde geçerli olan sıralamaya göre, (a) bendinde olduğu ve bu bentte belirtilen; “Yüklenicinin birim fiyatların tespitinde kullanarak teklifinin ekinde idareye verdiği ve yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kalemlerine ait analizlerle kıyaslanarak bulunan analizler.” hükmü gereği, yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği analizlerin, yeni birim fiyatların tespitinde öncelikle dikkate alınması gerekmektedir.

Yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği herhangi bir teklif analizi olmasa veya analiz istenilmemiş olsa dahi, idarece poz numaraları yazılarak teklif istenilmiş olduğu ve yüklenicinin de teklif cetveline aynı poz numaralarını yazarak bahse konu poz karşılığında teklif fiyatını belirlemiş olduğu sebebiyle, teklif cetvelinin 23. sırasında yer alan “Poz no: ... Duvar ve benzeri yerlerde mermer ve kufeki taş satırların kompresör ile sıcak su püskürtülerek temizlenmesi” imalatına ait analizin, teklif analizi olarak değerlendirilmesi mecburiyeti bulunmaktadır.

İdarece onaylanmış olan bahse konu yeni birim fiyatlara ait analizler incelendiğinde ise, teklif cetvelinde yer alan benzer ... poz no’lu iş kalemine ait teklif analiz değerlerinin ve alt kalemlere verilen teklif rayiçlerinin dikkate alınmadığı ve yonu taşı-tuğla duvar yüzeylerinin, alüminyum oksit, amonyum bikarbonat veya cam boncuk püskürtülerek temizlenme işleminin, sıcak su püskürtülerek temizlenme işleminden tamamen farklı özellik ve teknik şartlarda ve daha fazla bir ekipman ve işçilik gerektirdiği varsayımından hareketle yeni analizlerin oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

IV– KARAR

Öncelikle; yeni birim fiyatlara ait analiz değerlerinin, teklif cetvelinde yer alan benzer ...poz no’lu iş kalemine ait teklif analiz değerleriyle kıyaslanmadan, YİĞŞ’nin 23. madde hükümlerine aykırı şekilde tespit edilmesinin doğru bir işlem olmadığına, dolayısıyla, fiyatların düzeltilmesi ve yeniden oluşturulması hususunun idaresince değerlendirilmesi gerektiğine,

Görüşümüz istenilen fiyat revizyonu konusunda ise;

Bahse konu ... kalem yeni birim fiyatın sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer almadığı, oysa, herhangi bir iş kalemine revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılabilmesi için bu iş kaleminin, sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde bulunmasının gerekmekte olduğuna,

İhale sonrasında ortaya çıkan ihtiyaç nedeniyle yeni birim fiyatı yapılan, YFZ-01 Yonutaşı ve tuğla duvar yüzeylerinin Kompresör ile 0,8-1,2 Atm basınçlı mikro dereceli ayarla bilimsel yöntemlerle Alüminyum Oksit püskürtülerek temizlenmesi”, “YFZ-02 Yonutaşı ve tuğla yüzeylerini kimyasal maddelerle bilimsel yöntemlerle temizliğinin yapılması”, “YFZ-03 Yonutaşı ve tuğla duvar yüzeylerinin spreyleme yöntemi ile itinalı temizliğinin yapılması”, “YFZ-04 Yonutaşı ve tuğla duvar yüzeylerinin kompresör ile 0,8-1,2 Atm basınçlı micro dereceli ayarla bilimsel yöntemlerle Cam boncuk püskürtülerek temizlenmesi” imalatlarına ait fiyatların işe ait sözleşmenin 31 inci maddesi (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) kapsamında değerlendirilemeyeceğine ve bu imalat fiyatlarının revize edilmeden uygulanmasına,

Kurulumuzun 31.05.2006 tarihli oturumunda oy birliği ile karar verilmiştir” (YFK, 2006).

şeklinde verilmiştir. Örnekte verilen YFK kararında da görüldüğü üzere, işin yapımı sırasında oluşturulan yeni birim fiyatlarda meydana gelen, iş kalemi miktarının %20’sinden fazla olan ve işin toplam sözleşme bedelinin %1’ini geçmiş olan artışlar için revize fiyat düzenlenemez. Bu iş kalemlerinin revize fiyat uygulaması kapsamına girmemesinin sebebi, revize fiyat düzenlemesi istenen iş kalemlerinin sonradan oluşturuldukları için birim fiyat teklif cetvelinde yer almamaları ve bundan dolayı tip sözleşmenin 28.2. maddesi kapsamında değerlendirilemeyecekleridir.

- Herhangi bir iş kalemine revize fiyat düzenlenmesi için iş kaleminin miktarında %20’den fazla bir artış olması gerekmektedir. Başka bir deyişle iş kaleminde meydana gelen artışın %20’ye kadar olan kısmı için revize fiyat düzenlenmeyecektir. İş kalemindeki artış %20’yi geçer ise de revize fiyat düzenlenecek ve %20’nin üzerindeki iş miktarı için düzenlenen bu fiyat kullanılacaktır.
- Herhangi bir iş kaleminin miktarında %20’den fazla iş artışı olması revize fiyat yapılması için tek başına yeterli değildir. %20’den fazla iş artışı olan iş kalemindeki artış miktarı aynı zamanda işin toplam sözleşme bedelinin en az %1’i kadar olmak zorundadır. Bu şartın getirilmesinin asıl amacı sözleşme bedeli içerisinde belli bir ağırlığa sahip olan iş kalemlerinin revize fiyat uygulamasına dahil olmasını sağlamaktır. Revize fiyat oluşturulurken dikkate alınacak %1’lik sözleşme bedeli ile kastedilen; hesaplanan fiyat farkları ve iş artışları hariç olan ilk sözleşme bedelidir (Gök, 2013: 459).
- 4735 sayılı KİSK’in 24. maddesi gereği %20 (BKK ile %40) kapsamında olan iş artışları da yukarıda verilen şartların gerçekleşmesi durumunda revize birim fiyat uygulamasına dahil olur.

- Revize birim fiyat düzenlenen iş kalemlerinde meydana gelen artış tutarı bir kısıtlamaya tabi tutulmamıştır. Bir diğer deyişle revize fiyat uygulaması ile 4735 sayılı KİSK'in 24. maddesinde verilen iş artışındaki %20 sınırının bir alakası yoktur.

4.3. Revize Fiyatın Düzenlenme ve Uygulanma Yöntemi

Revize birim fiyatın herhangi bir iş kalemi üzerinde nasıl uygulanacağına ilişkin olarak Kamu İhale Genel Tebliğinin 52. maddesinde bulunan açıklama ve örnek;

“Yapım işlerine ait tip sözleşmenin “İş kalemi miktarının değişmesi” başlıklı 29. maddesine göre teklif birim fiyat sözleşmelerde iş kalemi miktarının değişmesi halinde; sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her hangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında %20’yi aşan artışın meydana gelmesi (örnekteki gibi, bu iş kaleminde %50’lik bir artış olması halinde) ve bu toplam artışın (örnekteki gibi %50) aynı zamanda sözleşme bedelinin yüzde 1’ini (örnekteki gibi %2,5) geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin yüzde yirmi artışı aşan (örnekteki gibi, %50- %20=%30’luk kısmına) kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.

$$R = F \times [1 - (A \times F) / S]$$

S = Sözleşme bedeli (TL),

F = İş kaleminin sözleşme birim fiyatı (TL / ...),

A = İş kaleminde meydana gelen toplam artış miktarı (adet, mt, m² vb.),

R = Revize birim fiyat (TL / ...)

Örnek olarak; 1 000 000.-TL sözleşme bedeli üzerinden ihale edilen bir yapım işinde iş kalemi miktarının değişmesi sonucundaki revize fiyatın hesabı;

S (Sözleşme bedeli): 1 000 000 TL

F (İş kaleminin sözleşme birim fiyatı): 500 TL/m³

A1 (İş kaleminin sözleşmedeki miktarı): 100 m³

A2 (İş kaleminin uygulamadaki miktarı): 150 m³

A (İş kalemindeki toplam artış miktarı): 150-100 = 50 m³

İş kalemindeki toplam artış yüzdesi: (150-100)/100 x 100 = %50 > %20

İş kalemindeki toplam artış tutarı: 50 x 500 = 25 000 TL

Sözleşme bedeline göre artış yüzdesi: (25 000/1 000 000) x 100 = %2,5 > %1

Revize birim fiyat: 500 x [1-(50x500)/1 000 000] = 487,50 TL/m³” (Kamu İhale Genel Tebliği, madde 52)

şeklinde verilmiştir. Revize birim fiyat temel olarak, herhangi bir iş kalemindeki artışın iş kalemi miktarının %20’sini ve toplam sözleşme bedelinin %1’ini geçmiş olması şartıyla, iş kaleminin sözleşme birim fiyatını, iş kaleminde gerçekleşen artış tutarının işin toplam sözleşme bedeli içindeki oranı nispetinde azaltılması esasına dayanmaktadır.

4.4. Revize Fiyat Uygulaması Örnekleri

Revize fiyat esaslarının ve uygulamasının daha iyi kavranabilmesi için bu başlık altında detaylı uygulamalar yapılmıştır. İlk alt başlık altında tebliğde verilen örnek genişletilerek, devam eden hak edişlerde uygulamanın nasıl yapılacağı gösterilmiştir. İkinci başlık altında ise eski ve yeni revize fiyat esaslarına göre ayrı ayrı uygulamalar yapılarak aradaki farka ve uygulama sonucu ödenecek tutarlardaki değişimlere dikkat çekilmek istenmiştir.

4.4.1. Yeni revize fiyat esaslarına göre uygulama örneği

Kamu İhale Genel Tebliğinde verilen örnek üzerinden devam edilerek daha detaylı hale getirilecek olursa, örnekte revize birim fiyat uygulamasına konu olan iş kaleminin birim fiyat teklif cetvelindeki A.001 no'lu iş kalemi olduğu ve revize fiyat kapsamına girdiği hak edişin 4. hak ediş olduğu kabulü edilmiştir.

4 no'lu hak ediş esnasında düzenlenen revize birim fiyat, iş kaleminde gerçekleşen iş artışının %20'yi geçen kısmı için uygulanacak, %20 sınırı içinde kalan kısmı içinse sözleşme birim fiyatı kullanılacaktır. 4 no'lu hak edişe A.001 poz no'lu iş kalemi için revize birim fiyat uygulaması aşağıdaki şekilde yansıtacaktır.

- A.001 iş kalemi: $120 (100 \times 1,20) \times 500 = 60\,000,00$ TL
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat): $30 (150 - 120) \times 487,50 = 14\,625,00$ TL

Yine aynı örneğe göre A.001 no'lu iş kaleminin miktarı 5 no'lu hak edişte 200 m^3 , 6 no'lu hak edişte 230 m^3 ve kesin hak edişte 240 m^3 olarak belirlendiği varsayılırsa, bu hak edişlerde revize fiyat uygulaması yapılırken hangi revize birim fiyatların kullanılması gerektiği tespit edilmelidir. Bu konuyla ilgili bir hüküm yoktur fakat revize birim fiyat uygulamasının amacına uygun olması açısından her hak edişte iş artış miktarı değiştikçe hesaplanan son revize fiyatın işte gerçekleşmiş tüm artışlara uygulanması gerekmektedir (Gök, 2013: 461).

Yukarıda bahsedilen uygulama şekline göre, verilen örnek için düşünüldüğünde sonraki hak edişlerde revize birim fiyat uygulamasının aşağıdaki gibi olması beklenmektedir.

5 no'lu hak ediş itibariyle

- Revize birim fiyat: $500 \times [1 - (100 \times 500) / 1\,000\,000] = 475,00 \text{ TL/ m}^3$
- A.001 iş kalemi: $120 (100 \times 1,20) \times 500 = 60\,000,00 \text{ TL}$
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat) : $80 (200 - 120) \times 475,00 = 38\,000,00 \text{ TL}$

6 no'lu hak ediş itibariyle

- Revize birim fiyat: $500 \times [1 - (130 \times 500) / 1\,000\,000] = 467,50 \text{ TL/ m}^3$
- A.001 iş kalemi: $120 (100 \times 1,20) \times 500 = 60\,000 \text{ TL}$
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat) : $110 (230 - 120) \times 467,50 = 51\,425,00 \text{ TL}$

Kesin hak ediş itibariyle

- Revize birim fiyat: $500 \times [1 - (140 \times 500) / 1\,000\,000] = 465,00 \text{ TL/ m}^3$
- A.001 iş kalemi: $120 (100 \times 1,20) \times 500 = 60\,000 \text{ TL}$
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat): $120 (240 - 120) \times 465,00 = 55\,800,00 \text{ TL}$

Revize birim fiyat uygulamalarında, revize edilen ilgili pozun altına ayrı bir satır açılarak pozun revize kısmı, pozun revize olduğunu belirten poz ismi verilerek, örnek 23.011/P (Rev-1), oluşturulur. Revizenin sonraki hak edişlerde de devam etmesi durumunda Rev-2 fiyatı ve pozu oluşturularak Rev-1 pozunun altında satır oluşturularak yer alır. Revize fiyat uygulaması yapılmadığı zaman, yükleniciye o hak ediş için fazla ödeme yapılmış olur.

Hak edişler kümülatif olarak düzenlendiği için, bir önceki hak edişte hesap edilen tutar hak edişten eksiltilmek suretiyle hak ediş ödemesi yapılacağından, nihai ödeme miktarı kesin hak edişte hesaplanan miktar kadar olacaktır.

4.4.2. Eski ve yeni revize fiyat esaslarına göre uygulamaların karşılaştırılması

Aşağıda bilgileri verilen yapım işi ve belirtilen iş kalemi için hem 2886 sayılı DİK kanunu kapsamında %30'dan fazla iş artışı olması durumunda revize fiyat oluşturulması gereğine göre hem de 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında %20'den fazla iş artışı olması durumunda revize fiyat oluşturulması gereğine göre uygulama yapılarak, iki kanunda farklı olan revize fiyat oluşturulması için geçilmesi gereken iş artışı oranının, ödemede nasıl bir fark ortaya çıkardığı anlatılmaya çalışılmıştır.

- Teklif birim fiyatlı olarak ihalesi yapılan işin toplam sözleşme bedeli 124 140,00 TL dir.
- A.001 poz no'lu kazı yapılmasına ait iş kalemi miktarı sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde 5 700 m³,
- A.001 poz no'lu kazı yapılması iş kaleminin fiyatı birim fiyat teklif cetvelinde 7,50 TL olarak belirtilmiştir.
- A.001 poz no'lu kazı yapılması iş kaleminin imalat miktarı 1 no'lu hak edişte 3 500 m³ 2 no'lu hak edişte ise 9 747 m³ olarak tespit edilmiştir.

Öncelikle revize fiyat uygulaması için şartların oluşup oluşmadığına bakılacaktır. Bu çerçevede;

- İş kaleminde gerçekleşen artış oranı: $(9\ 747 - 5\ 700) / 5\ 700 = 0,71$ yani %71 olarak,
- İş kalemindeki artış miktarı: $9\ 747 - 5\ 700 = 4\ 047$ m³ olarak,
- İş kalemindeki artış tutarı: $4\ 047 \times 7,50 = 30\ 325,50$ TL olarak,
- İş kalemindeki artış tutarının sözleşme bedelindeki oranı ise: $30\ 325,50 / 124\ 140,00 = 0,24$ yani %24 olarak belirlenmiştir.

Görüldüğü üzere iş kaleminde %71 artış hesaplanmıştır. Bu artış oranı her iki kanuna göre de revize fiyat oluşturulması için gerekli minimum artış oranını sağlamaktadır. Aynı zamanda iş kalemindeki artışın sözleşme bedelinin en az %1'i kadar olması şartı da aynı anda sağlanmıştır. Bu durumda her iki kanuna göre de iş kalemi için revize fiyat uygulama gerekliliği ortaya çıkmıştır.

2 no'lu hak ediş itibariyle revize fiyat hesabı

- $S = 124\,140,00$ TL
- $F = 7,50$ TL / m³
- $A = 9\,747 - 5\,700 = 4\,047$ m³
- $R = 7,50 \times [1 - (4\,047 \times 7,50) / 124\,140,00] = 5,67$ TL

İş kaleminin sözleşme birim fiyatı 7,50 TL iken, bu fiyat iş kaleminde meydana gelen artıştan dolayı revize fiyat uygulanmak suretiyle, imalat tutarındaki artışın toplam sözleşme bedeline oranı nispetinde azaltılarak 5,67 TL olarak belirlenmiştir.

Tespit edilen bu revize birim fiyat, 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen iş için düşünüldüğünde iş kaleminde gerçekleşen artış miktarının %20'den fazla olan kısmı için, 2886 sayılı DİK kapsamında düşünüldüğünde ise iş kaleminde gerçekleşen artış miktarının %30'dan fazla olan kısmı için uygulanacaktır. 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edilen iş için %20 içinde kalan artışlar için, 2886 sayılı DİK kapsamında ihale edilen iş için ise %30 içinde kalan artışlar için sözleşme birim fiyatı kullanılmaya devam edecektir.

- Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelindeki miktar: 5 700 m³,
- İş kalemine ait gerçekleştirilen imalat miktarı: 9 747 m³,
- Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelindeki miktarın %20'si: $5\,700 \times 0,2 = 1\,140$ m³,
- Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelindeki miktarın %30'u: $5\,700 \times 0,3 = 1\,710$ m³,
- Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelindeki miktarın %20 fazlası: $5\,700 \times 1,20 = 6\,840$ m³,
- Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelindeki miktarın %30 fazlası: $5\,700 \times 1,30 = 7\,410$ m³,
- %20'den fazla gerçekleşen iş artışı miktarı ise $9\,747 - 6\,840 = 2\,907$ m³ olarak tespit edilmiştir.
- %20'den fazla gerçekleşen iş artışı miktarı ise $9\,747 - 7\,410 = 2\,337$ m³ olarak tespit edilmiştir.

Bu durumda; yapım işinin 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünüldüğünde bahsi geçen iş kaleminin 6 840 m³'lük kısmı, 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünüldüğünde ise 7 410 m³'lük kısmı için sözleşme birim fiyatı olan 7,50 TL uygulanacaktır. Bununla birlikte 4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünüldüğünde iş kaleminin 2907 m³'lük kısmı, 2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünüldüğünde ise 2337 m³'lük kısmı için hesaplanan revize birim fiyat uygulanacaktır.

2 no'lu hak ediş itibariyle her iki kanuna göre revize fiyat uygulaması örnek konusu iş kalemi için uygulanacak olursa;

4734 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünülen iş için revize fiyat hesabı

- A.001 iş kalemi: $6\ 840 \times 7,50 = 51\ 300,00$ TL,
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat): $2\ 907 \times 5,67 = 16\ 482,69$ TL
- A.001 poz no'lu iş kalemi için ödenen toplam tutar: $51\ 300,00 + 16\ 482,69 = 67\ 782,69$ TL olacaktır.

2886 sayılı Kanun kapsamında ihale edildiği düşünülen iş için revize fiyat hesabı

- A.001 iş kalemi: $7\ 410 \times 7,50 = 55\ 575,00$ TL,
- A.001 iş kalemi (Revize Fiyat): $2\ 337 \times 5,67 = 13\ 250,79$ TL
- A.001 poz no'lu iş kalemi için ödenen toplam tutar: $55\ 575,00 + 13\ 250,79 = 68\ 825,79$ TL olacaktır.

İki kanuna göre uygulanan revize fiyat uygulamasının sonuçları karşılaştırıldığında; 2886 sayılı Kanunda revize fiyat oluşturulması için gerekli olan iş artış sınırı %30 olduğu için, daha fazla iş miktarı için sözleşme birim fiyatı uygulanmış ve bunun neticesinde 4734 sayılı Kanuna göre toplam ödeme tutarı az da olsa fazla çıkmıştır.

Tip sözleşmenin 28.2. maddesinde belirtildiği gibi revize birim fiyat uygulaması yalnızca iş kalemi miktarında artış olması durumunda öngörülmüştür. Birim fiyat teklif cetvelinde bulunan iş kalemlerinin miktarında işin yapımı sırasında azalma olması halinde

birim fiyatlarda herhangi bir değişiklik yapılmayacaktır. Ayrıca revize fiyat kapsamına giren iş kalemi miktarı da fiyat farkı uygulamasına dahil edilecektir.

Örnek Karar 7

YFK'nin 26.07.2004 tarih ve 2004/55 karar no'lu, işin teknik gereklerine uygun olarak projede yapılan değişikliklerden dolayı bazı iş kalemlerinde iş artışı olması durumunda revize fiyat uygulamasıyla ilgili kararı,

“I- GİRİŞ:

... Müdürlüğünce yapılan bir ihalede, mücbir sebeplerden dolayı idarece proje değişikliği yapılarak, teklif birim fiyat cetvelinde yer alan bir iş kaleminin, bir diğerinin aşırı miktarda artışı ile sonuçlanacak şekilde terk edilmesi veya değiştirilmesi durumunda bu iş kalemindeki artan imalatlara ait ödemenin hangi esaslar çerçevesinde yapılacağı konusunda görüş istemidir.

KONU

... Genel Müdürlüğünce teklif birim fiyatlı olarak ihale edilen ve sözleşmesi yapılarak yüklenicisi tarafından yürütölen bir yapım işinde, birim fiyat teklif cetvelinde hem asfalt kaplama, hem de beton kaplama imalatı mevcut olduğu belirtilerek, işin yapılması esnasında YİĞŞ 13. Maddesine dayanan yetkisini kullanarak (yüklenicinin herhangi bir talebi/kusuru olmaksızın) mevsim şartlarından dolayı, asfalt imalatının terk edilerek yerine beton kaplama yapılması yönünde karar verdiğini ve dolayısıyla beton imalatının ve buna bağlı olarak birim fiyat teklif cetvelinde bulunan diğer imalatların (kalıp, hasır çelik, demir vs.) her birinin miktarında sözleşmedekine göre %20'nin üzerinde bir artış gerçekteştiğini belirterek artan miktara ait ödemenin hangi esaslara yapılacağı konusunda görüş istenmektedir.

İNCELEME

... Genel Müdürlüğünün 12.07.2004 tarih ve 204-1-100/29006 sayılı yazısında görüş istenen yapım işlerinde iş artışı ve ilave işlerin ödemeleri hususundaki kararın, YİĞŞ ve yazı içeriği ile ilgili olarak idaresinden bilahare istenen ve alınan, ihale sözleşmesi ve keşif bilgileri çerçevesinde incelenerek;

YİĞŞ'nin 13. maddesinin 4. fıkrasındaki “İdare, sözleşme konusu işlerle ilgili proje vb. gibi teknik belgelerde gerekli göreceği her türlü değişikliği yapmaya yetkilidir. Yüklenici, işlerin devamı sırasında gerekli görölecek bu değişikliklere uygun olarak işe devam etmek zorundadır. Proje değişiklikleri, ilk projeye göre hazırlanmış malzemenin terk edilmesini veya değiştirilmesini veya başka yerde kullanılmasını gerektirirse, bu yüzden doğacak fazla işçilik ve giderleri idare yükleniciye öder” hükmü,

Yapım işlerine ait sözleşmenin (Teklif birim fiyatlı işler için) “İş kalemi miktarının değişmesi” konusunu düzenleyen 31. maddesine (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) “Sözleşme eki birim fiyatlar cetvelinde yer alan herhangi bir iş kaleminin miktarında işin devamı sırasında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki artış nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır” hükmü,

YİĞŞ'nin “Sözleşme kapsamında yapılabilecek ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi” başlıklı 22. maddesinde “Yapım sözleşmelerinde, öngörölemeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, artışa konu olan iş;

a) Sözleşmeye esas proje içinde kalması,

b) İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması şartlarıyla, ... birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen yapım işleri sözleşmelerinde ise % 20 'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir.” hükmü gereğince karar verilmesi gerekecektir.

KARAR

4734 sayılı kanuna göre yapılan ihalede, idarece YİĞŞ'nin 13. ve 22. maddelerine uygun olarak yapılan değişikliklere göre, birim fiyat teklif cetvelinde yer alan bir iş kaleminin yapılmasından vazgeçilmesi veya değiştirilmesi durumunda, diğer iş kalemlerindeki artışlar ile ilgili ödemelerde, Yapım İşleri Tip Sözleşmesi'nin 31. maddesi (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) hükümlerine uygun olarak revize birim fiyat uygulamasının yapılması gerektiği görüşüne varılmıştır” (YFK, 2004).

şeklinde açıklanmıştır. Karar metninde de belirtildiği üzere, bir iş kaleminin yapımından vazgeçilmesi ya da değiştirilerek miktarının azaltılması neticesinde başka iş kalemlerinin miktarında meydana gelen artışlar revize birim fiyat uygulaması kapsamına dahil olacaktır. İş kalemindeki artışın sebebi revize fiyat uygulaması kapsamı dışında bırakılmasını gerektirmemektedir.

Örnek Karar 8

YFK'nin 29.12.2004 tarih ve 2004/122 karar no'lu, proje değişikliğinden dolayı iş kalemlerinde de değişiklik olması durumunda revize fiyat uygulamasıyla ilgili kararı,

"1- GİRİŞ

... Başkanlığı'nın ... gün ve ... sayılı yazılarıyla "... İnşaatı" işinde, ø100 fore kazık üzerine prefabrik cephe elemanı giydirilmek sureti ile istinat duvarı oluşturularak yan yolların yapılması şeklinde projelendirildiği, fore kazık imalatının yapılmasının mümkün olmamasından dolayı proje değişikliğine gidildiği ve fore kazık yerine betonarme perde imalatı yapılmasına karar verildiği belirtilerek proje değişikliğinden dolayı iş kalemlerinde değişiklik olduğu, bununda sözleşmenin 31. maddesi (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) gereği revize birim fiyat uygulamasını gerektirdiği belirtilerek, uygulama ile ilgili görüş istenmektedir.

II-KONU

Yüklenici... A.Ş. tarafından yapımı sürdürülen "...İnşaatı" işinde, ø100 fore kazık imalatının işe başladığında yapılmasının mümkün olmamasından dolayı, fore kazık yerine betonarme perde imalatı yapılmasına, idaresince proje değişikliği yapılarak karar verildiği ve bu değişiklikte yüklenicinin hiçbir kusurunun bulunmadığı idaresince belirtilmektedir.

Proje değişikliğinden dolayı iş kalemlerinde değişiklik olduğu" ... ø 100 fore kazık" iş kalemi yerine "... her türlü inşaatta demirli beton" ve "... köprülerde demirli beton" iş kalemlerinden ödeme yapılmasının gündeme geldiği, işin birim fiyat teklif cetvelinde ... metre ø100 fore kazık imalatının öngörüldüğü bu imalatın içinde de ...m3 beton bulunduğu, yine birim fiyat teklif cetvelinde ... m3 B.A betonu imalatı öngörüldüğü, Birim fiyat cetvelindeki toplam B.A betonu miktarının ...m3 olduğu, proje değişikliğinden sonra toplam B.A perde betonu miktarının ... m3 olacağını hesaplandığı belirtilerek sözleşmenin 31. Maddesindeki (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) "Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her hangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında %20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve bu artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu kalemin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır." hükmü gereğince işin bütününde imalatı yapılan B.A betonunun miktarı, birim fiyat teklif cetveline göre artış göstermediği halde iş kalemlerinin değişmesi nedeniyle fiyatlarda revizyona gidilmesi gerektiği, "... her türlü inşaatta demirli beton", "... köprülerde demirli beton" iş kalemlerinde artış olup olmadığına, birim fiyat teklif cetvelindeki toplam beton miktarı ile imalatı yapılan toplam beton miktarının karşılaştırılmasıyla karar verilip verilemeyeceği, ... ve ... pozlarında proje değişikliğinden dolayı imalatın % ...'yi aşan kısımları için revize birim fiyatların uygulanıp uygulanamayacağı konusudur.

III- İNCELEME

Konuya ait inceleme yapılması için ilgi işe ait sözleşme ile söz konusu iş kalemlerine ait teklif birim fiyat cetveli, birim fiyat analizi ile mukayeseli keşif idaresinden istenmiş, istenen bilgiler mukayeseli keşif (henüz sonuçlandırılmadığı) dışında gönderilmiştir.

Konu, ilgi yazı ve ekleri çerçevesinde incelenmiştir.

Söz konusu işin ihale aşamasından önce zeminde sondaj yapılarak ø 100 fore kazıklı olarak düşünüldüğü ancak işe başlanıldığında fore kazık imalatının yapılamadığı ve bunun üzerine proje değişikliğine gidildiği, fore kazık yerine B.A. perde imalatı yapılmasının idaresince uygun görüldüğü, bu değişiklikte de yüklenicinin bir kusurunun bulunmadığı idarenin yazısından anlaşılmaktadır.

İşe ait sözleşmenin "Sözleşme Kapsamında Yapılabilecek İlave İşler, İş Eksilişi ve İşin Tasfiyesi" başlıklı 28. maddesi yapım sözleşmelerinde öngörülmeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması halinde, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 22. ve 48. maddeleri hükümlerinin uygulanacağını belirtmektedir. Yapım İşleri Genel Şartnamesinin 22. maddesi ise "şartlarıyla sözleşme bedelinin, birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilen yapım işleri

Sözleşmelerinde ise % ...'sine kadar oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanlarındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir. İşin bu şartlar dahilinde tamamlanamayacağını anlaşılması durumunda ise artış yapılmaksızın hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir" hükmü gereğince işin mutlaka % ... keşif artışı içinde tamamlanması gerektiği hususu idaresince tahkik edilmelidir.

4734 sayılı Kamu ihale Kanununa göre (Teklif Birim Fiyatlı İşler) ihale edilen ... inşaatı işinin Yaklaşık maliyet icmal tablosu ile Teklif Birim Fiyat cetvellerinde bulunan demirli betonlara ait poz ve miktarlarının;

<u>Poz no:</u>	<u>Yapılan işin cinsi</u>	<u>Miktarı</u>
...	Her Dozda Demirli Beton	... m ³
...	Her Türlü İnşaatda Demirli Beton	... m ³
...	Köprülerde Her Dozda Demirli Beton	... m ³ olduğu,

Ø 100 fore kazık yerine B.A. perde yapılması durumunda iki projeye ait demirli beton miktarlarının ise;

Ø 100 Fore Kazıklı Projede

Kısmi Kazık Betonları	...m ³
Kısmi Başlık Kirişleri	... m ³
Ray Perde Betonları	... m ³
Perde Betonları	...m ³

B.A.Perde Betonlu Projede

Perde Betonları	...m ³
Kısmi Betonları	...m ³
Perde Betonları	...m ³
Perde Betonları	...m ³

olduğu, idare yazısı ve eklerinde görülmektedir.

Burada fore kazık imalatı yerine, idarece uygun bulunan betonarme perde imalatının yapılması nedeniyle bazı teklif fiyat kalemlerindeki imalat miktarlarında artış meydana gelecek olup, bunların ödemesinin teklif birim fiyatları ile örtüşen kalemlerin fiyatlarıyla yapılması gerekmektedir.

IV-KARAR

İş kalemlerinin miktarında artış olup olmadığına, bu iş kalemlerinin içeriğindeki çeşitli unsurların ayrı ayrı miktarları değil iş kalemindeki toplam miktarın esas alınması gerekmektedir. Bu nedenle; fore kazıktaki betonarme imalatı, fore kazık teklif birim fiyat kaleminin bir alt unsuru olup, bu alt unsurun diğer teklif birim fiyat kalemleri arasında yer alan betonarme imalat kalemleriyle eşdeğer tutularak ana iş kalemi olarak değerlendirilmesi mümkün olmamaktadır.

Sözleşmenin "İş Kalemi Miktarının Değişmesi" başlıklı 31. Maddesi (yeni tip sözleşmede 28.2. madde) "Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan herhangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 20'yi aşan artışın % 20'yi aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır." hükmü gereğince iş kalemi miktarının değişmesi ilgili iş pozunu kapsamakta olup, revize birim fiyat hesabında farklı iş kalemlerindeki imalat miktarlarının ayrı ayrı değerlendirilmesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Birim fiyat teklif cetvelinde bulunan ve miktarlarında artış olan her iş kaleminin, örtüşen imalatlarla mukayese edilerek artışın % 20'nin üzerinde meydana gelmesi ve bu artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin % 1'ini geçmesi halinde, bu iş kaleminin %20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden uygulama yapılması gerektiğine,

Kurulumuzun 29.12.2004 tarihli oturumuna katılanların oy birliği ile karar verilmiştir" (YFK, 2004).

şeklinde açıklanmıştır. Karar metninde de açıkça belirtildiği gibi birim fiyat teklif cetvelinde yer alan, miktarında %20'den fazla artış gerçekleşen ve bu artışın işin sözleşme bedelinin %1'ini geçtiği tespit edilen her iş kalemi revize fiyat uygulaması kapsamındadır.

Revize fiyat uygulaması kapsamına giren bu iş kalemlerinde gerçekleşen iş artışının %20'yi geçen kısmı için revize fiyat uygulanır.

Örnek Karar 9

Sayıştay Temyiz Kurulunun 30.05.2012 tarih ve 35054 tutanak sayılı, işin sözleşme bedelinde bir artış olmasa dahi bazı imalatların yapımı iptal edilerek diğer imalatların miktarlarında artış olması durumunda bu iş kalemleri için revize fiyat uygulanmasına ilişkin kararı,

“Dilekçi dilekçesinde özetle;

Henüz kesin kabulü yapılmamış, kesin hesabı çıkartılmamış işe ait dosyanın kapanmamış olmasının dikkate alınmadığını, iş kalemlerinin imalat artışları dikkate alınırken, diğer iş kalemlerindeki imalat eksilişleri değerlendirme dışı bırakıldığını, Ekte görüleceği üzere zorunluluktan kaynaklanan yol listesinin değişimi yüzünden bazı iş kalemlerinin kullanılmaması ve iş kalemlerindeki imalatların eksilişleri karşılığında bazı iş kalemlerinde imalat artışları meydana gelmesi nedeniyle harcama yetkilisi onayı ile düzenlenen "MUKAYESELİ KEŞİF" uygulanarak toplam sözleşme bedelinin korunduğunu, bazı iş kalemleri miktarlarındaki artışlar, diğer iş kalemleri miktarlarındaki azalışlardan kaynaklanmış fakat toplamda ihale dosyasının bütünlüğündeki sözleşme bedelinin üzerinde fazla ödeme yapılmadığını,

Her ne kadar Tip Sözleşme Tasarısında bulunan 31.maddedeki “Revize Birim Fiyat Tespitinin” uygulanması istenilse de, burada yasaların elverdiği doğrultusunda uygulama önceliği bulunan "Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin 22.maddesi" gereğince mukayeseli keşif yapıp sözleşmeye esas proje içinde kalındığını belirterek tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir

İşe ait sözleşmenin 31. maddesinde;

“Sözleşme eki birim fiyat teklif cetvelinde yer alan her hangi bir iş kaleminin miktarında, işin devamı sırasında % 20'yi aşan artışın meydana gelmesi ve toplam artışın aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmesi halinde, artışın sözleşme bedeli içindeki payı nispetinde ilgili iş kalemine ait birim fiyat aşağıda gösterildiği şekilde revize edilir ve bu iş kaleminin % 20 artışı aşan kısmına revize birim fiyat üzerinden ödeme yapılır.
hükmü yer almaktadır.

Tazmin konusu işte, altı adet iş kaleminin miktarında % 20'yi aşan miktarda artış meydana gelmiş ve bu artışlar aynı zamanda sözleşme bedelinin %1'ini geçmiş olduğundan söz konusu iş kalemleri için revize birim fiyat uygulanması gerekmektedir.

Dilekçi her ne kadar diğer iş kalemlerindeki imalat eksilişlerinin değerlendirme dışı bırakıldığını ve toplam sözleşme bedelinin korunduğunu belirtmişse de, revize birim fiyat uygulanması için toplam sözleşme bedelinin korunması şartı bulunmamaktadır. Kaldı ki, işin sözleşme bedeli 279 274,50 TL iken, hak edişle ödenen tutar 334 140,42 TL dir. Dolayısıyla toplam sözleşme bedeli de aşılmıştır.

Bu itibarla dilekçi iddialarının reddiyle verilen tazmin hükmünün tasdiki gerekir” (Sayıştay Temyiz Kurulu, 2012).

şeklinde açıklanmıştır. Kararda da açıklandığı üzere miktarında %20'den fazla artış gerçekleşen ve bu artışın işin sözleşme bedelinin %1'ini geçtiği tespit edilen her iş kalemi revize fiyat uygulaması kapsamındadır. Bu iş kalemlerindeki artışın diğer bazı iş kalemlerinin iptal edilmesinden ya da miktarlarında azalma olmasından kaynaklanması, artış olan bu iş kalemlerinin revize fiyat uygulaması kapsamı dışında kalmalarına neden olmamaktadır. Bu iş kalemlerinin %20 artışı geçen kısmı için hesaplanan revize fiyat

uygulanır. Ayrıca yine kararda belirtildiği üzere revize fiyat uygulamasının yapılabilmesi için işin toplam sözleşme bedelinin değişmemesi gibi bir şart bulunmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Revize fiyat ve fiyat farkı uygulamaları yapım işlerinin hem idareler hem de yükleniciler açısından zararsız tamamlanması için uygulamada dikkat edilmesi gereken öncelikli konulardandır. Revize fiyat ve fiyat farkı uygulamalarında karşılaşılan problemlerin daha oluşmadan önüne geçmek için en önemli görev idarelere düşmektedir. Özellikle fiyat farkı uygulamalarında bu sorumluluk daha da belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır çünkü idareler hem ihale dokümanı ve işin sözleşmesini hazırlarken fiyat farkı ile ilgili hususlara titizlikle yer vermeli hem de fiyat farkının verileceği durumlarda ilgili esasları doğru bir şekilde uygulamalıdır.

Fiyat farkı verilmesi ile ilgili sorun yaşanmaması için idarelerin yürürlükte bulunan fiyat farkı kararnamesini özümsemiş olarak hareket etmeleri gerekmektedir. Eskalasyon kararnamesinin yürürlükten kalkıp yeni fiyat farkı esaslarının yürürlüğe girmesiyle birlikte fiyat farkı uygulamasında köklü değişikliklere gidilmiştir. Bunlardan en önemlileri; fiyat farkı hesabına işçilik fiyatlarının da dahil edilmesi ve Eskalasyon Kararnamesinde her malzeme için ayrı ayrı hesaplanan fiyat farkından vazgeçilerek malzemelerin yedi ana kalem altında toplanıp tek seferde fiyat farkı hesabının yapılmasıdır.

İdarelerin öncelikli olarak belirlemesi gereken konu fiyat farkının verilip verilmeyeceği hususudur. İdarelerin fiyat farkı vermek zorunda olmadıkları, fiyat farkının verilip verilmemesinin tamamen ihaleyi yapan idarenin inisiyatifinde olduğu daha önce ilgili hüküm ve örnek karar ile açıklanmıştır.

Fiyat farkının verilmesi veya verilmemesi durumu yapım işinin hacmine ve süresine göre karar verilmesi gereken ve karar verirken geniş çerçeveli düşünülmesi gereken bir konudur. Kısa süreli işler hariç yapım işlerinde fiyat farkının verilmesinin uygun olduğu düşünülmektedir. Yapımı uzun sürecek olan işlerde idareler yaklaşık maliyeti hazırlarken, istekliler ise tekliflerini hazırlarken olası fiyat değişimlerini dikkate almak durumundadır. Uzun süreli ve fiyat farkının verilmeyeceği işlerde, idare olası fiyat değişimlerini dikkate almaz veya isteklilerden farklı bir öngörü ile dikkate alacak olursa, tekliflerin yaklaşık maliyetin üzerinde kalma ve teklifler ile yaklaşık maliyet arasında ciddi farklar olma ihtimali yüksektir. Bu riskten kaçınmak için uzun süreli yapım işleri için fiyat farkı verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Diğer yandan kısa süreli yapım işlerinde olası

fiyat değişimleri öngörülebileceği veya tam olarak öngörülemezse bile işin süresi kısa olduğu için oluşacak fiyat farkının ciddi olmayacağı varsayılarak fiyat farkı verilmemesinin bahsedilen olumsuzluklara sebep olmayacağı düşünülmektedir. İlbank A.Ş. kapsamında ihalesi yapılıp sözleşmeye bağlanan yapım işlerinde de fiyat farkı verilmesi konusunda bu politika izlenmekte, yapım işinin süresine göre karar verilmektedir.

Fiyat farkı verilip verilmemesiyle ilgili idarenin takdiri ihale onay belgesinde ve ihale dokümanında belirlendikten sonra değiştirilemez. Fiyat farkının verilmesi ya da verilmemesi bir hata kabul edilemeyeceği için bu konuda zeyilname düzenlenmesi yersiz olmakla birlikte fiyat farkı verilmediği gerekçe gösterilerek yapım işi ihalesinin iptal edilmesi de geçerli bir sebep olmamaktadır. Ancak idarenin ihaleyi iptal ederek gerekli gördüğü düzenlemeleri yaptıktan sonra tekrar ihaleye çıkması da bir seçenek olabilir. Fiyat farkı verilmesiyle ilgili husus netleştirildikten sonra yapım işinin idari şartnamesinde ve sözleşme tasarısında netleştirilen bu hususa aynı şekilde yer verilmelidir. İşin sözleşmesinde de ihale dokümanında belirtilenlerden farklı hükümlere yer verilemez ve sözleşmedeki hükümlerde işin devamı esnasında değişiklik yapılamaz. Yine örnek olarak verilen karardan da anlaşılacağı üzere ihale dokümanı ve taraflarca imzalanan sözleşme arasında fiyat farkı verilmesiyle alakalı hükümlerde farklılık olması, idare ve yüklenici arasında anlaşmazlığa neden olmakta ve konunun ilgili karar mercilerine taşınmasına sebep olabilmektedir. Böyle bir durumun ortaya çıkmaması için ilgili idare personelinin konuya hakim olarak ve gerekli dikkatle çalışması gerekmektedir.

Fiyat farkının verileceği durumlarda, fiyat farkı hesabını yapan personel tarafından yapım işinin sözleşmesinde ağırlık oranları temsil katsayılarının belirtilip belirtilmediğine dikkat edilmelidir. Eğer bu katsayılar belirtilmiş ise fiyat farkı uygulaması yapılırken bu sabitlere bağlı kalınmalı, belirtilmemiş ise Yİ-ÜFE endeksleri doğru şekilde belirlenerek fiyat farkı hesabında bunlar kullanılmalıdır. Endeksler tespit edilirken ise dikkat edilmesi gereken en önemli husus, temel endeks için yapım işinin ihalesinin yapıldığı aya ait endeksin, güncel endeks içinse işin fiilen yapıldığı aya ait endeksin seçilmesi gerektiğidir. Temel endeks için ihale tarihini içinde bulunduran aydan bir önceki aya ait endeksin ve güncel endeks için işin yapıldığı aydan bir önceki aya ait endeksin kullanılmasından 2013/5217 sayılı Kararname ile fiyat farkı esaslarında yapılan son düzenlemeyle vazgeçildiği unutulmamalıdır. Hak edişler incelendiğinde bazı yapım işlerinde bu konuda hatalar yapılabildiği ve yürürlükten kalkan 2002/5039 sayılı Kararname eki esaslarda

belirtildiği gibi temel endeks için ihale tarihinden bir önceki aya ait endeksin, güncel endeks içinse işin fiilen yapıldığı aydan bir önceki aya ait endeksin kullanıldığı görülmüştür. Fiyat farkı hesabının sonucunu önemli oranlarda değiştirmese de uygulamanın doğru yapılması ve idareler ile yükleniciler arasında anlaşmazlık çıkmaması için bu hususa özen gösterilmesi gerekmektedir.

Sözleşmesinde fiyat farkı verilmeyeceği hükmü bulunmasına rağmen, yüklenicinin kusuru olmaksızın süre uzatımına gidilerek işin süresinin uzatıldığı durumlarda yükleniciye fiyat farkı verilebileceği belirtilmiştir. Bu gibi durumlarda idarenin ve bilhassa hak ediş düzenleyen idare personelinin ilgili hükümleri bilmesi ve yüklenicinin yasal hakkı olan fiyat farkı uygulamasını gerçekleştirmesi gerekmektedir. Hak edişi düzenleyecek personelin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmaması fiyat farkı konusunda yüklenici ve idare arasında anlaşmazlıklar çıkmasına neden olabilecektir.

Revize birim fiyat uygulaması, fiyat farkı uygulamasına göre hata yapılma ihtimali nispeten daha az olan bir uygulamadır. Bunun sebebi revize fiyat uygulamasının idarenin takdirinde olmaması ve revize fiyatla ilgili ihale dokümanına herhangi bir hüküm konulmamasıdır. İhale dokümanında hüküm bulunmaması ve bu uygulamanın yapılacak ya da yapılmayacak olmasının idarenin takdirinde olmaması, en azından idarelerin sehven yapabildikleri hatalar sonucu ihale dokümanı ile sözleşme arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkma ihtimalini ortadan kaldırmaktadır. Bununla birlikte revize fiyat uygulaması, yükleniciye ödenecek tutarın doğru olması, yükleniciye olması gerekenden fazla ödeme yapılmak suretiyle idarenin ve kamunun zarara uğratılmaması ve yüklenicinin mağdur olmaması için uygulaması yapılırken dikkat edilmesi gereken bir konudur. Hak ediş düzenleyen personelin revize fiyat hesabı için gerekli şartların tümünün gerçekleştiğinden emin olması gerekmektedir.

Revize fiyat şartlarını sağladığı düşünülen iş kaleminin birim fiyat teklif cetvelinde bulunup bulunmadığı kontrol edilmelidir. Aslında revize fiyat oluşturulması için öncelikli şart da budur. İlbank A.Ş. kapsamında ihale edilen yapım işlerinin ciddi bir kısmını altyapı inşaatları oluşturmaktadır. Altyapı yapım işleri çok geniş alanlara yayıldığından, işin kesin projesinin yapımı sırasında sisteme ait tüm detayların tespit edilmesi mümkün olmayacağından ve uygulama esnasında güzergah değişiklikleri de ortaya çıkabileceğinden bu tarz yapım işleri teklif birim fiyat usulü ile ihale edilmektedir. Nitekim

işin yapımı esnasında iş kalemlerinde artış gerçekleşmesi ve yeni iş kalemi ihtiyacı ortaya çıkması muhtemel ve sık sık karşılaşılan bir durumdur. Bu yüzden revize fiyat uygulaması için gerekli şartların oluştuğu düşünülen iş kaleminin, sonradan yeni iş kalemi oluşturulmak suretiyle iş kapsamına alınmış olmaması gerekmektedir.

Revize birim fiyat uygulaması yapılacak iş kalemi için diğer şartların da birlikte gerçekleşmiş olmasına dikkat edilmelidir. Revize birim fiyat oluşturulabilmesi için iş kalemindeki artış miktarının en az %20 olması gerektiği ve aynı zamanda gerçekleşen bu artışın tutarının toplam sözleşme bedelinin en az %1'i kadar olması gerektiği unutulmamalıdır. Daha önce yürürlükte olan revize fiyat uygulamasında, iş kalemindeki artış miktarının en az %30 olması gerektiği şartı bulunmaktaydı. Bununla birlikte iş kaleminde gerçekleşen artış miktarı tutarının, işin toplam sözleşme bedelinin %1'inden fazla olması şartı önceki revize fiyat uygulaması hususlarında da bulunmaktadır. Revize fiyat uygulamasında önceden bulunan, iş kaleminde gerçekleşmesi gereken artış miktarının en az %30 olması gerektiği şartının %20 olarak değiştirildiği unutulmamalıdır. Bu şartların kontrolü yapıldıktan sonra revize fiyat uygulaması yapılırken de, oluşturulan revize fiyatın işin %20 den fazla artış olan kısmı için kullanılması gerekmektedir. İş kalemindeki artışın %20 içinde kalan kısmına yine sözleşme birim fiyatı uygulanması gerektiği gözden kaçırılmamalıdır.

Revize birim fiyat ve fiyat farkı uygulamalarında karşılaşılmış ve tekrar karşılanması da olası olan problemler örnek kararlarla birlikte verilmiştir. Görülmüştür ki bu sorunların çözümünü sağlamaktan ziyade ortaya çıkmasını engellemek için tedbirler alınması gerekmektedir. Bu tedbirlerin başında da idarelerin bu uygulamaları yapacak personeline gerekli bilgi ve eğitimi düzenli olarak vermesi gelmelidir.

Bu tez çalışması ile gerek fiyat farkı gerekse revize fiyat uygulamalarının hatasız şekilde tamamlanabilmesi için uygulamada dikkat edilmesi gereken adımlar özel durumlar da göz önünde bulundurularak detaylı şekilde açıklanmıştır. Karşılaşılan problemlere ve anlaşmazlıklara dikkat çekebilmek için ilgili kararlara yer verilmiştir. Bu uygulamalarla alakalı idarelerden kaynaklı hatalar sonucunda anlaşmazlıklar ortaya çıkmaması ve personelin bilgisinin sürekli taze tutulabilmesi için, çalışmadan fiyat farkı ve revize fiyat uygulamalarını gerçekleştiren ve gerçekleştirecek olan İbank A.Ş. personelinin de faydalanabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

İnternet: Aytekin, Osman; Kuşan, Hakan; Özdemir, İlker. *88/13181 sayılı Fiyat Farkı Kararnamesi ile 4734 sayılı Kanuna Göre İhale Yapılacak Yapım İşlerine İlişkin Fiyat Farkı Hesabında Uygulanacak Esasların Karşılaştırılması*. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.imo.org.tr%2Fresimler%2Fekutuphane%2Fpdf%2F1548.pdf&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

Bakanlar Kurulu Kararı (1988), *88/13181 sayılı Eskalasyon-Fiyat Farkı Kararnamesi*, Resmi Gazete.

Bakanlar Kurulu Kararı (2013), *4734 sayılı Kamu İhale Kanuna Göre İhale Edilen Yapım İşlerinde Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslar*, Resmi Gazete.

Çiçek, G. (2009). *4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun Yapım İşleri İhaleleri Uygulamalarında Karşılaşılan İhale Uyuşmazlıkları ve Çözüm Önerileri*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 26.

Çobanoğlu, M. (1996). *Yapı İşleri Mevzuatı El Kitabı*, Ankara: İMO Ankara Şubesi yayınları, 143-218.

Gök, Y. (2013). *Yapım Sözleşmeleri Uygulama Esasları*, 2. baskı, Ankara: İksan Matbaası, 128-337, 349-735.

Gökçe, C., Küçük, M., Gencer, H., Ustaömer, H., Akyazı, A., Yücel, A. R. (2003). *Kamu İhale Yasası ve Uygulamadaki Sorunlar*, Türkiye: Göksu Ofset, 17-26.

Kamu İhale Kurumu (2009a), *Kamu İhale Genel Tebliği*, Resmi Gazete.

Kamu İhale Kurumu (2009b), *Yapım İşleri Genel Şartnamesi*, Resmi Gazete.

Kamu İhale Kurumu (2009c), *Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği*, Resmi Gazete.

İnternet: Kamu İhale Kurumu. Yapım işlerinde fiyat farkının öngörülmesi zorunlu mudur? URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.kikkararlari.com%2F6231-83%2Ffiyat-farki%2Fyapim-ihalelerinde-fiyat-farkinin-ongorulmesi-zorunlu-mudur.html&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

Kemer, M. (2004). *4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamında Yapım İşleri Örneklerle Yaklaşık Maliyet Hak Ediş Uygulamaları Fiyat Farkları*, Ankara: Sözkesen Matbaacılık, 83-140.

İnternet: KİK kararları. Yİ-ÜFE Tablosu. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.kikkararlari.com%2Ftuik-aylik-yi-ufe-tablosu%2Findex.html&date=2016-11-04>, Son Erişim Tarihi: 04.11.2016.

Köksal, E. (2005). *4734 Sayılı KİK ve 4735 Sayılı KİSK Çerçevesinde Yapım İşlerinde Sözleme Aşamasına Kadar Geçen Sürede Karşılaşılan Sorunlar, Belirsizlikler ve Uygulama Farklılıklarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir, 47.

İnternet: Sayıştay Temyiz Kurulu. Revize fiyat uygulaması. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.sayistay.gov.tr%2Ftr%2Fkararlar%2Ftkk%2F%3Fkrr%3D4763&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

TBMM (1983), 2886 sayılı *Devlet İhale Kanunu*, Resmi Gazete.

TBMM (2002a), 4734 sayılı *Kamu İhale Kanunu*, Resmi Gazete.

TBMM (2002b), 4735 sayılı *Kamu İhale Sözleşmeler Kanunu*, Resmi Gazete.

Yıkılmaz, A. (2015) *Altyapı Uygulamalarında 4734 ve 2886 Sayılı Kanunların Karşılaştırılması: Avantaj ve Dezavantajları*, Uzmanlık Tezi, İller Bankası, Ankara, 46, 47.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. Birim fiyatla sözleşmeye bağlanan işte süre uzatımı verilmesi halinde fiyat farkı verilip verilemeyeceği. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fdosyalar%2Fimages%2Ffile%2F201242.pdf&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. Fiyat farkı uygulaması. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fturkce%2Fdosya%2Fkararlar%2F2005-092.rtf&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. Fiyat farkı verilmesi. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fturkce%2Fdosya%2Fkararlar%2F2004-092.doc&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. İdarenin kusuru nedeni ile süre uzatımı verilen iş için fiyat farkı verilip verilemeyeceği. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fdosyalar%2Fimages%2Ffile%2FYFK%2520KARARI%2520201216.pdf&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. İş Kalemlerinde Artışın Ödenebilmesi. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fturkce%2Fdosya%2Fkararlar%2F2004-055.doc&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. İş kalemi miktarlarının değişmesi. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fturkce%2Fdosya%2Fkararlar%2F2006-021.doc&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

İnternet: Yüksek Fen Kurulu. Revize birim fiyat. URL: <http://www.webcitation.org/query?url=http%3A%2F%2Fwww.csb.gov.tr%2Fturkce%2Fdosya%2FKararlar%2F2004-122.doc&date=2016-08-11>, Son Erişim Tarihi: 11.08.2016.

EKLER

EK-1. İhale Onay Belgesi

Çizelge 1.1. İhale onay belgesi

İHALEYİ YAPAN İDARENİN ADI		[İhale yetkilisinin unvanı] MAKAMINA	
BELGE TARİH VE SAYISI		İHALE İLE İLGİLİ BİLGİLER ²	
İHALE İLE İLGİLİ BİLGİLER ¹ [Ön İlan Aşaması]		İhale İle İlgili Bilgiler ²	
İşin Adı		İşin Adı	
İşin Türü ve Tahmini Miktarı (Fiziki) veya kapsamı		İşin Türü ve Miktarı (Fiziki) veya kapsamı	
Yapı Tekniği		Yapı Tekniği	
İşin Yapılacağı Yer		İşin Yapılacağı Yer	
Yaklaşık Maliyet		Yaklaşık Maliyet	
Kullanılabilir Ödenek Tutarı		Kullanılabilir Ödenek Tutarı	
Yatırım Proje Numarası		Yatırım Proje Numarası	
Bütçe Tertibi (varsa)		Bütçe Tertibi (varsa)	
İhale Usulü ve İhale İlanının Yılı Hangi Çeyreğinde Yayımlanacağı		Avans Verilecek Şartları	
		İhale Usulü ³	
		İlanın Şekli ve Adedi	
		Doküman Satış Bedeli ⁴	
		Fiyat Farkı Ödenecekse Dayanağı	
		Bakanlar Kurulu Kararı	
		Teklif ve Sözleşme Türü	
ONAY		İHALE İLE İLGİLİ DİĞER AÇIKLAMALAR ⁶	
Yukarıda belirtilen işin yapılması için ön ilana çıkılması hususunu onaylamıza arz ederim.	Uygundur ...../...../..... İhale Yetkilisi ⁵ Adı SOYADI Unvanı İmzası	ONAY	Uygundur ...../...../..... İhale Yetkilisi ⁷ Adı SOYADI Unvanı İmzası
Adı SOYADI Unvanı İmzası	Adı SOYADI Unvanı İmzası		

EK: Yaklaşık maliyet icmal tablosu

Not: Teklif birim fiyat üzerinden teklif alınması öngörülen ihalelerde, "Teklif Türünün Belirlenmesine İlişkin Form (Standard Form - KİK001.2.Y)" eklenecektir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : ERGÜN, Serkan
Doğum Tarihi ve Yeri : 25.11.1990 Merkez / TOKAT
Medeni Hali : Evli
Telefon Numarası : 0 (312) 508 77 78
Faks Numarası : 0 (312) 508 77 99
E-posta Adresi : serkane@ilbank.gov.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek lisans	İnşaat Mühendisliği – Gazi Üniversitesi	Devam ediyor
Lisans	İnşaat Mühendisliği – Yıldız Teknik Üniversitesi	2013
Lise	Tokat Anadolu Lisesi	2008

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2013-	İlbank A.Ş.	Teknik Uzman Yrd.

Yabancı Dil

İngilizce

Hobiler

Müzik, Sinema, Futbol

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ